

Årsredovisning 2018

Sundbybergs stad

SUNDBYBERG STAD
Sundbybergs stad

Innehållsförteckning

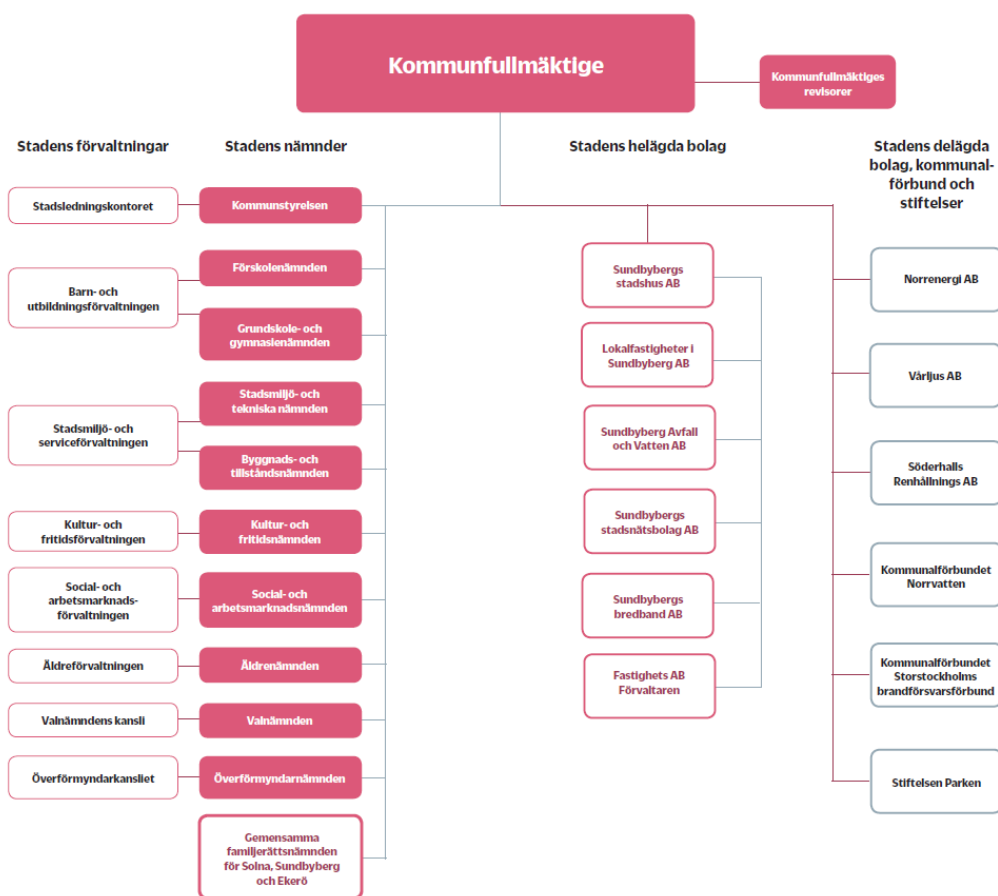
1 Om årsredovisningen	4
2 Inledning	5
2.2 Vision.....	6
3 Förvaltningsberättelse	7
3.1 Viktiga beslut och händelser under perioden.....	7
3.2 Omvärld och förutsättningar	8
3.3 God ekonomisk hushållning.....	10
3.4 Årets resultat	16
3.5 Finansiell analys av budget	20
3.6 Intern kontroll.....	22
3.7 Medarbetarna	23
3.8 Miljöarbete	27
4 Nämndernas och bolagens verksamhet	32
4.1 Alla nämnder.....	32
4.2 Kommunstyrelsen	35
4.3 Grundskole- och gymnasienämnden	37
4.4 Förskolenämnden	39
4.5 Äldrenämnden	41
4.6 Social- och arbetsmarknadsnämnden	43
4.7 Kultur- och fritidsnämnden.....	45
4.8 Stadsmiljö- och tekniska nämnden.....	47
4.9 Byggnads- och tillståndsnämnden	50
4.10 Valnämnden	52
4.11 Överförmyndarnämnden	52
4.12 Revisionen.....	52
4.13 Koncernen Sundbybergs stadshus AB.....	54
4.14 Norrenergi AB	57
4.15 Norrvatten	58
4.16 Storstockholms brandförsvaret.....	58
4.17 Gemensamma familjerättsnämnden	59
5 Ekonomiska rapporter	61
5.1 Resultaträkning	61

5.2	Kassaflödesanalys	62
5.3	Balansräkning.....	63
5.4	Noter	64
5.5	Fem år i sammandrag	71
6	Redovisningsprinciper och upplysningar	72
7	Förklaringar av begrepp	76

1 Om årsredovisningen

Kommunstyrelsen ska enligt kommunallagen leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter, och utöva sin uppsiktsplikt. Detta gäller för såväl stadens nämnder som dess hel- och delägda bolag. Årsredovisningen är kommunstyrelsens rapport till kommunfullmäktige om kommunkoncernens samlade verksamhet och ekonomi 2018.

Årsredovisningen vänder sig också till dig som är invånare eller företagare i kommunen, och naturligtvis till kreditgivare, leverantörer och samarbetspartner. Här kan du läsa om vilka mål som satts upp, hur måluppfyllelsen/verksamheten har utvecklats och hur skattepengarna har använts.

Kommunkoncernen Sundbybergs stad per 31 december 2018

2 Inledning

Sundbybergs stad fortsätter att vara en av Sveriges snabbast växande kommuner. En växande stad innebär både många möjligheter men även stora utmaningar för organisationen. Året har präglats av den fortsatt höga tillväxttakten även om en avmattning börjar att märkas. För Sundbyberg finns det ett fortsatt stort behov av att hinna ikapp utbyggnaden av den kommunala servicen och anpassa organisationen efter den befolkningsökning som varit de senaste åren.

Stadens utveckling och expansion har fortsatt att vara i fokus under året. Arbetet med den nya stadskärnan och överdäckningen av järnvägen har fortsatt. Ett antal detaljplaner har startats för att konkretisera de planer som finns för de centrala delarna av Sundbyberg. Under året har även centrumutvecklingen i Hallonbergen, Rissne och Ör fortsatt för att levandegöra och förnya hela Sundbyberg. Under 2018 antog kommunfullmäktige en ny översiktsplan. Översiktsplanen är vägledande när staden utvecklas och bostäder, arbetsplatser och kommunal service byggs ut.

En central del i utveckling av staden är att skapa naturliga mötesplatser. En särskild satsning har gjorts under sommarsäsongen, där tillfälliga/säsongbetonade mötesplatser skapats i staden i form av pop-up-parker, exempelvis längs Sturegatan och med en aktivitetspark vid båtklubben/Bällstaviken.

När staden växer ökar även efterfrågan på service och tjänster som kommunen levererar till sina invånare. Särskilt hög är efterfrågan på platser inom förskola och grundskola. Förutom behovet som uppkommer genom den ökade befolkningen står staden inför flera ersättningsinvesteringar när tillfälliga bygglov inte går att förlänga. Under året har därför planeringen av förskolor och skolor intensifierats där lösningar på både kort och lång sikt tagits fram.

Stadens invånare blir allt fler och utifrån de mål som kommunfullmäktige satt upp förbättras servicen till de som bor i staden. Stadens förskolor har ökat sina resultat i skolundersökningen och särskilt positivt är det

att andelen som upplever en trygghet med verksamheten uppnår hela 88 procent. Även inom grundskolan syns en positiv utveckling och antalet elever som når kunskapskraven ökar. Antal hushåll som är i behov av försörjningsstöd fortsätter att minska jämfört med tidigare år utifrån målet att vägen till egen försörjning ska vara kort och utanförskapet ska minska. Genomsnittlig bidragstid har också minskat. Inom äldreomsorgen har det varit fortsatt fokus på att valfriheten ska öka. Under året har möjligheten att välja särskilt boende införts och sedan tidigare är det möjligt att även välja hemtjänstutförare.

En innehållsrik och stimulerande fritid är viktig för alla för att skapa trivsel och meningsfullhet i vardagen. Under året har staden fortsatt att bedriva ett utvecklingsarbete som till stor del fokuserat på att nå målgrupper inom kultur- och fritidsverksamheten som har varit svåra att nå samt i större utsträckning arbetat i samverkan med stadens föreningsliv. Flera insatser har genomförts för att öka tillgängligheten till kultur- och fritidsverksamhet för barn och unga med olika former av funktionsvariationer.

Det gånga året präglades också till stor del av att det var ett valår. I september genomfördes val till riksdag, landsting och kommuner i Sverige. Det nyvalda kommunfullmäktige tillträdde den 15 oktober. I november blev det klart med ett nytt mittenstyre bestående av Socialdemokraterna, Liberalerna och Centerpartiet.

Även som organisation fortsätter Sundbybergs stad att växa. Antal anställda har den senaste tioårsperioden ökat stadigt, med drygt 30 procent, för att 2018 vara 2 330 medarbetare. Yttre faktorer och utvecklingen i samhället påverkar oss som arbetsgivare, där det råder fortsatt stark konkurrens om arbetskraft. Kompetensförsörjningsfrågorna är därför en viktig strategisk fråga för att klara verksamheten, vilket ställer krav på ett utvecklat medarbetarskap och chefs- och ledarskap.

2.2 Vision

Visionen är stadens ledstjärna och ska genomsyra stadens övergripande planering alltifrån kommunfullmäktiges budget och styrande dokument till verksamhetsplaner. Visionen ska också vara en del av verksamheternas dagliga arbete. Det kan exempelvis handla om att vi växer tillsammans

med våra förskolebarn och ungdomar genom att ge en utvecklande, lärorik och meningsfull vardag, om äldre som medskapar aktiviteter i vardagen eller hur vi tillsammans med lokala näringsidkare, föreningar och företag skapar en stad med liv och rörelse i alla stadsdelar.

3 Förvaltningsberättelse

3.1 Viktiga beslut och händelser under perioden

En ny översiktsplan har antagits av kommunfullmäktige. Översiktsplanen är vägledande när staden utvecklas och bostäder, arbetsplatser och kommunal service byggs ut.

Inom ramen för stadsutvecklingsprojekt i både Hallonbergen och Rissne har centrumbyggnader och andra fastigheter i anslutning till dessa överlåtits till Fastighets AB Balder.

Kultur- och fritidsnämnden har tillsammans med Solna stad beviljats 1 200 000 kr från Statens kulturråd för stärkta bibliotek

Sundbybergs stad och AB Storstockholms Lokaltrafik har tecknat ett genomförandeavtal avseende del av Tvärbanans Kistagrenen inom staden

Moderbolaget Norrenergi och Miljö AB och dotterbolaget Norrenergi AB har gjort en nedströmsfusion under året och numera bedrivs verksamheten inom ramen för Norrenergi AB.

Under året började den nya dataskyddsförordningen, GDPR, att gälla i Sverige. Till följd av att förordningen har trätt i kraft har Sundbybergs stad utsett ett eget dataskyddsbud (DSO). DSO ansvarar för att övervaka efterlevnaden av GDPR, samt vara invånarnas och Datainspektionens kontaktperson i dataskyddsfrågor.

Staden tecknade ett nytt handslag med pensionärsorganisationerna i Sundbybergs stad.

Kommunfullmäktige har under året antagit en ny biblioteksplan för perioden 2019–2023.

Lötsjön-Golfängarnas naturreservat invigdes under nationaldagsfirandet. Reservatet utvecklas successivt i linje med fastställd skötselplan, exempelvis har dess entréer förbättrats och reservatet märkts ut med gränstolpar.

Befolkningen har fortsatt att öka och Sundbyberg har under året passerat 50 000 invånare i staden.

Migrationsverket har öppnat ett nationellt servicecenter och samlat all sin verksamhet i länet i centrala Sundbyberg under året. Detta innebar att Sundbyberg blev ankomstkommun för ensamkommande barn och ungdomar.

Förskolan Forskaren i Ursvik har invigts.

Samordningsförbundet Sundbyberg har startat upp sin verksamhet. Förbundet är ett samarbete om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Sundbybergs stad och Stockholms läns landsting.

En tillståndsguide för företagare är framtagen. Tillståndsguiden ger på ett enkelt sätt en överblick över vilka olika tillstånd som krävs för att starta upp en verksamhet i kommunen.

Den 9 september 2018 genomfördes val till riksdag, landsting och kommuner i Sverige. I Sundbyberg tillträdde därmed ett nytt kommunfullmäktige den 15 oktober.

Sundbybergs stad deltog i firandet av det europeiska kulturarvsåret. Bland annat har sommarjobbade ungdomar gett guidade turer på Ahlby säteri.

I samband med firandet av Arkivens dag den 10 november öppnade en utställning av Sundbybergskonstnären John Carlsons (1896–1979) konstverk. Konstverken visades som fyra parallella utställningar på olika platser runt om i Sundbyberg.

Årets byggnad i Sundbyberg blev Kyrkogårdspaviljongen. Byggherre är Svenska kyrkan och byggnaden är ritad av arkitektkontoret Wingårdhs.

3.2 Omvärld och förutsättningar

Samhällsekonomisk utveckling

Sveriges kommuner och landsting (SKL) bedömer att Sverige nu närmar sig slutet på den starka tillväxt som lett till högkonjunktur. SKL bedömer att toppen på högkonjunkturen nu har passerats, även om arbetsmarknaden fortsatt är stark. Ekonomin har drivits av en stark internationell tillväxt som tillsammans med en försvagad krona påverkat svensk exportsektor positivt. Det kraftigt ökande bostadsbyggandet har också varit en stark injektion i den svenska ekonomin. Tecknen är många på att en försvagning av ekonomin är i antågande. Den globala tillväxten håller på att växa ned till ett långsammare tempo, och bostadsbyggandet har gått in i en betydligt långsammare fas.

Kommande år ligger det demografiska trycket i landet kvar på en hög nivå. Om kostnaderna ökar i takt med demografin till 2022 skulle kommunerna behöva genomföra åtgärder så som nya arbetssätt och arbetsmetoder, motsvarande 31 miljarder, utan höjda statsbidrag enligt SKL:s prognoser.

I Sundbyberg fortsätter tillväxten, men takten har sjunkit jämfört med föregående år. Nya bostäder har färdigställts och inflyttningen har fortsatt, vilket innebär att befolkningen fortsatt att öka. Däremot påbörjades inte lika många bostäder i Sundbyberg under 2018 som föregående år. Den inbromsning som skett på bostadsmarknaden har inte bara inneburit minskade bygglovsansökningar utan även påverkat och förskjutit en del av stadens exploateringsprojekt.

Den höga tillväxten har inneburit att Sundbybergs stad har fått ett ökat demografiskt tryck på sin verksamhet. Det trycket har varit fortsatt högt under året och kommer så även vara framöver. Sundbyberg har ett stort behov av att bygga ut den kommunala servicen i form av skolor och förskolor, men även andra typer av verksamhetslokaler. Under året färdigställdes en ny förskola. Förutom behovet som uppkommer genom den ökade befolkningen står staden inför flera ersättningsinvesteringar när tillfälliga bygglov inte går att förlänga.

Den kraftiga befolkningsutvecklingen i kombination med Sundbybergs befolkningsstruktur har gjort det svårt att prognostisera bland annat skatteunderlaget. Trots en kraftig tillväxt har staden de senaste åren prognostiserat en högre befolkningsutveckling än vad utfallet visat. Det

har påverkat skatteintäkterna något men det har framförallt slagit extra hårt i utjämningsystemet (både i inkomst- och kostnadsutjämningsystemet).

Under 2018 betalade Sundbybergs stad 296 kr per invånare inom ramen för det kommunalekonomiska utjämningsystemet. Detta kan jämföras med 2017 då staden istället erhöll 1336 kr per invånare inom ramen för utjämningsystemet. Skillnaden i utfallen mellan åren har således varit stora och påverkat stadens totala skatteintäkter.

Beträffande skatteutjämningsystemet måste det beaktas att Sundbybergs utveckling påverkas helt av hur övriga kommuner utvecklas. För att kunna möta de svårprognostiserade utfallen kommer staden följa kostnadsutvecklingen noga.

Befolkningsutveckling

Befolkningsökning, kombinerat med bostadsbrist, är en av Sveriges och även Sundbybergs stads största utmaningar. Kommunerna har även en stor utmaning i de kommande demografiska förändringarna.

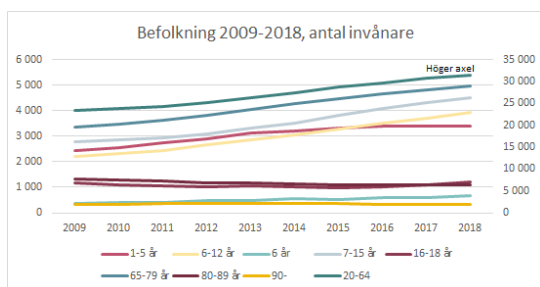
Sundbybergs befolkningstillväxt är en av de högre i Sverige men var under 2018 lägre än tidigare år. Vid slutet av 2018 hade staden 1 140 fler invånare än vid årets början, en tillväxt motsvarande 2,3 procent. Stadens befolkningstillväxt har de senaste fem åren i snitt varit 3,48 procent.

Procentuellt hade staden den femte största tillväxten i länet. Störst befolkningstillväxt i länet, procentuellt sett, hade Upplands-Bro med 4,14 procent. Medeltillväxten av länets befolkning var under året 1,72 procent, men det var stora variationer mellan kommunerna.

Drygt hälften av befolkningstillväxten i Sundbyberg 2018 var nyinflyttade och andra knappa hälften var nyfödda. De nyinflyttade kom främst från andra länder och en mindre andel från andra kommuner i Sverige.

Sundbybergs stad har en mycket ung befolkning, 21,6 procent av stadens befolkning är under 19 år och nästan 10,2 procent av stadens invånare är i grundskoleåldern (6-15 år). Det bor dubbelt så många unga upp till 18 år än äldre än 64 år i staden. Stadens äldre, 65 år och äldre, är förhållandevis få (12,6 procent) i jämförelse med snittet i Stockholms län (17,0 procent). Andelen som är 80 år och äldre innebär en befolkningsstrukturell fördel för staden, då endast 2,8 procent av befolkningen

utgör denna grupp. Snitten i länet är 4 procent och i flera norrortskommuner motsvarar denna åldersgrupp upp emot 6,0 procent.

Staden befolkningstillväxt sker främst genom inflyttning i nybyggda bostäder, men även genom förtätning i befintligt bostadsbestånd. Urbaniseringstrenden att bo på mindre yta per person och närmare kommunal service och stadskärnor lockar allt fler.

Bostadsbyggandet

Byggnation av nya bostäder är en förutsättning för att Sundbyberg ska fortsätta växa. Staden arbetar aktivt och målmedvetet för att bidra till bostadsförsörjningen i regionen. I Sundbyberg som helhet råder det idag bostadsbrist, efterfrågan på bostäder är fortsatt hög och förväntas vara oförändrad under en överskådlig framtid. Staden eftersträvar att bygga i kollektivtrafiknära lägen och lika många hyresrätter som bostads- och äganderätter i stadsdelarna. Sundbybergs bostadsmarknad påverkas också av bostadsmarknaden och konjunkturläget i hela Sverige. I Stockholmsområdet märks en skillnad mot tidigare år då det planeras för många nya bostäder men det är svårt att bedöma om projekten kommer starta som planerat då färre personer än tidigare tecknar sig för nyproduktion.

Bostadsbyggandet i Sundbyberg har haft en stark utveckling under många år. De senaste åren har dock en liten avmattning börjat att märkas, främst i antalet bygglovsansökningar som i förlängningen även leder till färre färdigställda bostäder. Under året har bygglov för 537 nya lägenheter beviljats, att jämföra

med 2017 då bygglov för 644 lägenheter beviljades. Under året har drygt 80 startbesked och 250 slutbesked utfärdats. Dessutom har även bygglov för sju skolor och förskolor beviljats.

Under året har 491 bostäder färdigställts i Sundbyberg. Fördelningen är 424 bostäder i flerbostadshus och 67 småhus. Jämfört med år 2017 är det totalt sett en liten minskning. Sett till antalet småhus färdigställdes långt fler under 2018 än under tidigare år.

	2018	2017	2016	2015
Flerbostadshus	424	548	920	528
Småhus	67	36	23	37
Totalt	491	584	943	565

Arbetsmarknad

Arbetslösheten i Sverige ligger på fortsatt låga nivåer, i hela riket var den öppna arbetslöshet i december 2018 på 3,8 procent (som andel av den totala registerbaserade arbetskraften).

Andelen öppet arbetslösa i Sundbyberg låg på 3,9 procent i december 2018, en minskning med 0,4 procent mot december 2017. I jämförelse med övriga kommuner i Stockholms län ligger Sundbyberg strax över genomsnittet, som är en öppen arbetslöshet på 3,7 procent.

Andelen förvärvsarbetande i Sundbyberg har en positiv utveckling. Utvecklingen är central när det gäller välfärdens finansiering. Det är genom en ökning av antalet arbetade timmar i ekonomin som det skapas resurser till välfärden. En stark lokal arbetsmarknad minskar kommunens kostnader för olika stödinsatser och skapar möjligheter för den enskilda invånaren till delaktighet i samhället. Förvärvsintensiteten (andel förvärvsarbetande i förhållande till befolkningen) har ökat något mellan åren 2016 och 2017 från 80,5 procent till 81,0 procent (SCB).

3.3 God ekonomisk hushållning

Begreppet god ekonomisk hushållning har såväl ett finansiellt som ett verksamhetsperspektiv. I kommunallagen anges att "Kommuner och landsting ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer". Medel ska användas på ett effektivt och säkert sätt, och varje generation ska bära kostnaderna för den service som konsumeras. Kostnader från en generation ska med andra ord inte skjutas över till kommande generationer.

Det finansiella perspektivet syftar till att säkerställa en hållbar finansiell utveckling på kort och lång sikt för att trygga så att innevarande generation inte överför några obalanserade kostnader eller skulder till kommande generationer. Verksamhetsperspektivet tar sikte på förmågan att bedriva verksamheten på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt.

I Sundbyberg stad har kommunfullmäktige beslutat om ekonomiska mål kopplat till god ekonomisk hushållning. Av de fyra målen är bedömningen att tre mål är uppfyllda för helåret. Målet för prognossäkerheten hos nämnderna uppnår inte sitt målvärde om en avvikelse på +/- 1 procent. Att ha säkra prognoser är en förutsättning för att kunna göra en korrekt planering och även vidta åtgärder för att klara en budget i balans.

Sundbybergs stads och dess bolagskoncern har bra förutsättningar för att upprätthålla en god ekonomisk hushållning. Kommunkoncernen har under många år haft stark ekonomi med goda resultat. Staden har kunnat finansiera investeringar med egna medel under en lång tid. Detta innebär att Sundbybergs stad inte har några lån (utöver nyttjad checkräkningskredit) och hittills har således investeringarna kunnat finansieras med egen likviditet. Staden står dock inför kraftigt ökade investeringar och fler lokalinhyrningar vilket måste beaktas i den fortsatta ekonomiska planeringen.

Även under 2018 gör staden ett starkt resultat när jämförelsestörande poster tas med i beräkningen. Staden klarar dock inte balanskravsresultatet för 2018. Nämndernas negativa resultat på helåret bidrar till stor del till underskottet. Staden kommer nu behöva återställa underskottet inom de närmaste tre åren, i enlighet med kommunallagen. Detta kommer ställa ytterligare krav på den ekonomiska hushållningen i staden. Utifrån att balanskravsresultatet inte uppnås och att

verksamheten inte kunnat bedrivas tillräckligt kostnadseffektivt under året anser kommunstyrelsen inte att det föreligger god ekonomisk hushållning fullt ut för staden under år 2018. Staden har påbörjat arbetet med att vidta framåtriktade åtgärder.

Ekonomiska mål

Staden ska bevara sin finansiella styrka

Som ett mått på stadens finansiella styrka har kommunfullmäktige beslutat att kommunens soliditet inklusive pensionsåtagande inte ska understiga 40 procent. Utfallet per 31/12-2018 var 54 procent.

Uppföljningen visar att staden uppnått målet för året.

Staden ska ha en långsiktigt hållbar investeringsnivå

För att mäta om staden har en hållbar investeringsnivå har kommunfullmäktige beslutat att följa upp två indikatorer.

1. Årets resultat ska uppgå till minst 2 procent av summan av skatter och generella statsbidrag.
2. Reinvesteringarna ska självfinansieras genom det utrymme som skapas av årets resultat och årets avskrivningar.

Stadens mål om ett resultat om minst 2 procent av skatter och generella statsbidrag och utjämnning hade ett utfall om 5,7 procent för helåret.

Utrymmet mellan årets resultat och årets avskrivningar blev 267,3 mnkr. Utfallet för årets reinvesteringar uppgår till 82,5 mnkr. Reinvesteringarna kan därmed anses som självfinansierade för året.

Uppföljningen av de bägge indikatorerna visar att staden uppnått målvärdena för året.

Stadens ekonomiska resultat och prognoser är säkra

För att bedöma prognossäkerheten har kommunfullmäktige beslutat att prognossäkerheten i tertialrapport 2, jämfört med utfallet, ska vara högst +/- 1 procent.

För staden som helhet var avvikelsen mellan resultat och prognos -34 procent. Staden har således inte uppnått målet om en avvikelse om högst +/- 1 procent.

Balanskrav

Kravet på en ekonomi i balans innebär att kommunens intäkter ska överstiga kostnaderna varje enskilt år. Syftet med balanskravet är att visa att en kommun inte lever över sina tillgångar. Ett underskott mot balanskravet måste återställas inom de tre kommande budgetåren. Enligt regelverket ska realisationsvinster som inte utgör en del av den löpande verksamheten avräknas mot balanskravet. Med andra ord får realisationsvinster och andra jämförelsestörande poster av engångskaraktär inte användas för att finansiera löpande verksamhet. Realisationsförluster ska inräknas i kostnaderna. Resultatet enligt balanskravet ska visa om staden har uppfyllt lagens krav på en ekonomi i balans. Staden har inte några underskott att täcka från tidigare år och har visat positiva balanskravsresultat sedan 2015, men för 2018 redovisar staden ett negativt balanskravsresultat på 63,8 mnkr. För 2018 har staden redovisat 193,6 mnkr i realisationsvinster.

Staden avser att återställa hela underskottet under 2019. Återställandet kommer att ske genom en kombination av långsiktiga effektiviseringsåtgärder, som stadens nämnder har fått i uppdrag att presentera under året, och extrautdelning från Sundbybergs stadshus AB.

Balanskravsutredning (mnkr)	2018	2017	2016	2015
Årets resultat	127,4	236,2	63,8	134,9
- Realisationer, anläggningstillgångar	-192,2	-0,2	-0,3	-0,1
+/- Realisationer, kapitalförvaltning	-1,4	-1,7	-1,7	-3,4
+/- Nedskrivning/ återföring, kapitalförvaltning	2,4	0,0	0,0	0,0
+ Övriga jämförelsestörande poster	0,0	0,0	0,0	0,0
Balanskravsresultat efter justering	-63,8	234,3	61,8	131,5
+ Öronmärkning av resultat				-11,5
Balanskravsresultat	-63,8	234,3	61,8	120,0

År 2015 öronmärktes 11,5 mnkr till ökade kostnader inom skola och förskola, till följd av stadens tillväxt för åren 2017 till 2019.

Resultatutjämningsreserv (RUR)

Sedan 2011 har kommuner och landsting möjlighet att tillämpa RUR. En förutsättning för att RUR ska få tillämpas är att riktlinjer för god ekonomisk hushållning även omfattar hanteringen av RUR. Reserven får under vissa förutsättningar byggas upp utifrån positivt resultat och får disponeras vid negativ konjunkturcykel. Sundbybergs stad har valt att inte anta riktlinjer för resultatutjämningsreserv.

Mål och uppdrag

Utifrån nämndernas och bolagens årsrapporter är den samlade bedömningen att kommunfullmäktiges mål i huvudsak har uppnåtts under året.

Nämndernas och bolagens helårsrapportering avseende uppdragen är att majoriteten har genomförts under året. Av de sammanlagt 53 uppdragen som beslutades i kommunfullmäktiges budget till nämnder och bolag är 39 av uppdragen genomförda. Sju stycken har avslutats av annan orsak då ett fullständigt genomförande inte varit möjligt. Två uppdrag har blivit försenade och fyra uppdrag pågår fortfarande, dessa kommer det att arbetas vidare med under 2019. Ett uppdrag har pausats och väntar ställningstagande i kommunfullmäktige.

Övergripande mål

Mål	Årets resultat
Stadens kärnverksamheter ska prioriteras högt.	Uppnått
Staden ska bevara sin finansiella styrka.	Uppnått
Staden ska ha en långsiktigt hållbar investeringsnivå.	Uppnått
Stadens ekonomiska resultat och prognoser är säkra.	Ej uppnått
Staden har ett gott bemötande och en god tillgänglighet.	Delvis uppnått
Sundbyberg är Stockholms läns bästa boendekommun	Ej uppnått
Staden arbetar aktivt för att främja och öka jämställdheten, så att jämställdhet råder i alla offentliga rum.	Uppnått
Genom integrationsarbete i samtliga verksamheter möjliggörs lika möjligheter för alla oavsett etnisk eller kulturell bakgrund.	Uppnått

Nämndernas mål

	med ägarna.	
--	-------------	--

Nämnd	Mål	Årets resultat
Kommunstyrelsen	Kommunstyrelsen verkar för att alla nämnder har en hållbar kostnadsutveckling och en hög kvalitetsnivå.	Delvis uppnått
Grundskole- och gymnasienämnden	Alla elever ska nå målen i alla årskurser.	Delvis uppnått
Förskolenämnden	Alla barn i förskolan, oavsett bakgrund och behov, känner sig trygga och sedda. De stimuleras till fortsatt kunskapsinläring och personlig utveckling.	Uppnått
Social- och arbetsmarknadsnämnden	Vägen till egen försörjning är kort och utanförskapet minskar.	Delvis uppnått
Kultur- och fritidsnämnden	Kultur- och fritidsnämnden för en kontinuerlig dialog med föreningslivet för att stärka den demokratiska utvecklingen i samhället, integrationen, folkhälsan och valfriheten.	Uppnått
Stadsmiljö- och tekniska nämnden	Sundbybergs offentliga miljöer ska vara tillgängliga för alla och erbjuda en mångfald av upplevelser.	Uppnått
Byggnads- och tillståndsnämnden	Bidra till stadens fortsatta utveckling genom en professionell, effektiv, transparent och tydlig hantering av alla ärenden.	Uppnått
Äldre- nämnden	Kvaliteten och valfriheten inom äldrevården ökar.	Uppnått
Bolagskoncernen Sundbybergs stadshus AB	Samtliga bolag inom koncernen följer de uppsatta ägardirektiven och för en god dialog	Uppnått

Övergripande uppdrag

Uppdrag	Status
Samtliga delar av staden, så väl förvaltningar som kommunala bolag, ska bistå med platser i stadens sommarjobbserbjudande för unga.	✓ Genomfört
Staden och bolagskoncernen ska öka samordningen av stödprocesser för att uppnå optimering av gemensamma resurser.	▶ Pågående
Inrätta ett mottagningscenter för nyanlända. Huvudansvaret ligger hos social- och arbetsmarknadsnämnden med samarbete mellan förskolenämnden och grundskole- och gymnasienämnden.	✓ Genomfört
Upphandlingsenheten överförs från stadsmiljö- och tekniska nämnden till kommunstyrelsen under 2018. Upphandlingsutskottet ersätts av en upphandlingskommitté under kommunstyrelsen.	✓ Genomfört

Uppdrag nämnder och bolag

Nämnd/bolag	Uppdrag	Status
Kommunstyrelsen	Styr- och stödfunktioner fortsätter förstärkas för att möta stadens höga tillväxt.	✓ Genomfört
Kommunstyrelsen	I samhällsplaneringen prioriteras gående, personer med funktionsnedsättning, cyklisterna och kollektivtrafikresande.	✓ Genomfört
Kommunstyrelsen	Medborgarnas inflytande över verksamheten förbättras genom utökad valfrihet och utveckling av digitala demokrativerktyg.	✓ Genomfört
Kommunstyrelsen	Näringslivsperspektivet integreras i stadens verksamheter.	⚠ Försenat
Kommunstyrelsen	Inrätta ytterligare en tjänst med fokus på miljösamordning.	✓ Genomfört
Kommunstyrelsen	Genomföra en trygghetsdialog.	✓ Genomfört
Kommunstyrelsen	Miljövänliga material ska prioriteras vid nybyggnation.	✓ Genomfört
Kommunstyrelsen	Staden ska inrätta ett tillgänglighetspris som delas ut årligen.	▶ Pågående
Kommunstyrelsen	En översyn av bolagskoncernens avkastningskrav ska genomföras.	✓ Genomfört

Nämnd/bolag	Uppdrag	Status
Grundskole- och gymnasienämnden	Rektors- och lärarlönerna ska höjas till nivåer med kringliggande kommuner och lönespridningen ska öka.	✓ Genomfört
Grundskole- och gymnasienämnden	Twåläraresystem och andra liknande pedagogiska arbetssätt utökas.	✓ Genomfört
Grundskole- och gymnasienämnden	Skolans personal vidareutbildas i IT och förvaltningen arbetar för att Sundbybergs skolor ska vara en-till-en-skolor senast 2020.	✓ Genomfört
Grundskole- och gymnasienämnden	Rektorerna ges större möjlighet att vara de pedagogiska ledarna i våra skolor.	✓ Genomfört
Grundskole- och gymnasienämnden	Ett forskningsbaserat antimobbingsarbete införs i Sundbybergs skolor.	✓ Avslutat, annan orsak
Grundskole- och gymnasienämnden	Det kommunala aktivitetsansvaret överförs från grundskole- och gymnasienämnden till social- och arbetsmarknadsnämnden.	✓ Genomfört
Förskolenämnden	Arbetet för att minska barngruppernas storlek ner till 15 barn i genomsnitt per år får hög prioritet.	✓ Genomfört
Förskolenämnden	Arbeta för mer personal i förskolan samt att öka andelen utbildade förskolepedagoger bland de anställda.	✓ Genomfört

Nämnd/bolag	Uppdrag	Status
-------------	---------	--------

Förskole-nämnden	Intensifiera det språkutvecklande arbetet på förskolorna med fokus på svenska.	✓ Genomfört
Förskole-nämnden	Minst en ytterligare förskola ska under året genomgå HBTQ-certifiering.	✓ Avslutat, annan orsak
Äldrenämnden	Omsorgspersonalen behärskar det språk som våra boende talar.	✓ Genomfört
Äldrenämnden	De som vårdar anhöriga i hemmet ges ett gott stöd i form av avlösare och anhörgimnöt.	✓ Genomfört
Äldrenämnden	Måltidssituationen på äldreboenden är trivsamt och de boende erbjuds friskvård.	✓ Genomfört
Äldrenämnden	Inom all verksamhet genomförs en kvalitetsuppföljning kontinuerligt.	✓ Genomfört
Äldrenämnden	Vi arbetar aktivt med kunskap om våra diskrimineringsgrunder.	▶ Pågående
Social- och arbetsmarknadsnämnden	Det kommunala aktivitetsansvaret överförs från grundskole- och gymnasienämnden till social- och arbetsmarknadsnämnden.	✓ Genomfört
Social- och arbetsmarknadsnämnden	Alla ansökningar om ekonomiskt bistånd erbjuds hembesök, alla personer med ekonomiskt bistånd erbjuds en insats med närvarokrav och genomsnittlig inskrivningstid för personer med ekonomiskt bistånd minskar.	✓ Genomfört
Social- och arbetsmarknadsnämnden	Stadens arbete med unga vuxna i utanförskap genom bland annat uppsökande verksamhet utvecklas.	✓ Genomfört
Social- och arbetsmarknadsnämnden	Öka valfriheten inom kommunens utförarverksamheter.	⏸ Pausat
Social- och arbetsmarknadsnämnden	Inrätta Sundbybergmodellens styrgrupp.	✓ Genomfört
Kultur- och fritidsnämnden	Ett kulturpolitiskt program tas fram.	✓ Avslutat, annan orsak
Kultur- och fritidsnämnden	Ta fram en handlingsplan för jämställt och jämlikt idrottande.	⚠ Försenat
Kultur- och fritidsnämnden	Ta fram nyckeltal rörande behov av idrottshallar och idrottsplatser.	✓ Avslutat, annan orsak
Nämnd/ bolag	Uppdrag	Status

Kultur- och fritidsnämnden	En utredning genomförs över hur föreningslokaler, omklädningsrum och Motionsgårdens lokaler kan utnyttjas mer effektivt.	✓ Genomfört
Kultur- och fritidsnämnden	En bidragsbudget fastställs och kommunala bidrag beslutas om på två nämndsammanträden per år: ett inför sommaren gällande lovaktiviteter och ett gällande övriga bidrag.	▶ Pågående
Kultur- och fritidsnämnden	Se över möjligheten att föreningsbidrag från staden endast kan sökas hos en nämnd.	✓ Genomfört
Stadsmiljö- och tekniska nämnden	Stadsmiljölyftet fortsätter genom att skapa fler mötesplatser i hela staden med större inslag av konst och kultur. Ett särskilt stadskärnelyft kommer att genomföras 2018.	✓ Genomfört
Stadsmiljö- och tekniska nämnden	Staden fortsätter att utveckla stadsodling både med att utveckla lekplatser, parker och grönområden samt att möjliggöra medborgarengagemang på offentliga ytor.	✓ Genomfört
Stadsmiljö- och tekniska nämnden	Alla stadens fordon byts kontinuerligt ut till utsläppsfria, med målet att alla fordon är utsläppsfria år 2020. Infrastrukturen för utsläppsfria fordon ska fortsatt utvecklas.	✓ Avslutat, annan orsak
Stadsmiljö- och tekniska nämnden	Måltidsverksamheten är kostnadseffektiv och kvalitativ, samtidigt som andelen ekologiska och närproducerade råvaror ökar. År 2018 ska andelen ekologiska råvaror vara minst 50 procent utan att innebära en kostnadsökning.	✓ Avslutat, annan orsak
Stadsmiljö- och tekniska nämnden	Stadens offentliga ytor ska vara välskötta, upplysta och trygga.	✓ Genomfört
Byggnads- och tillstånds-nämnden	Tydlig information kring förutsättningar för bygglovsbeviljande och andra tillståndsansökningar finns lättillgängligt för stadens invånare.	✓ Genomfört
Byggnads- och tillstånds-nämnden	En tjänstegaranti tas fram med syftet att garantera svar på inkommen ansökan inom ett visst antal arbetsdagar.	✓ Avslutat, annan orsak

Nämnd/ bolag	Uppdrag	Status
Byggnads- och tillstånds-nämnden	Avgiften för bygglovsansökan för solceller skrivs ner till noll (0) kronor.	✓ Genomfört
Byggnads- och tillstånds-nämnden	Alla ärenden som godkänns/avslås av byggnads- och tillstånds-nämnden har god förankring i antagna detaljplaner.	✓ Genomfört
Byggnads- och tillstånds-nämnden	Självfinansieringsgraden för miljötillsynen ökar i kommunen.	✓ Genomfört
Överförmyndar-nämnden	Alla stadens gode män ska genomgå en utbildning i stadens regi.	✓ Genomfört
Koncernen Sundbybergs stadshus AB	Koncernen Sundbybergs stadshus AB och dess bolag ska sträva efter en effektiv lokalanvändning.	✓ Genomfört
Koncernen Sundbybergs stadshus AB	Samtliga bolag i koncernen ska erbjuda platser till stadens sommarjobbserbjudande och bolagen står själva för lönekostnaderna.	✓ Genomfört
Koncernen Sundbybergs stadshus AB	Solenergi byggs på stadens byggnader.	✓ Genomfört
Koncernen Sundbybergs stadshus AB	Under året tas nästa steg i översynen av Fastighets AB Förvaltarens bostadsbestånd och ombildningar erbjuds i de fall de bidrar till en större variation av boendeformer i stadsdelen. Fokus läggs på Rissne och Ör.	✓ Genomfört

3.4 Årets resultat

Kommunkoncernens resultat

Årets resultat efter skatter och finansnetto uppgick för kommunkoncernen till 587,7 mnkr (1144,3 mnkr). Då har koncerninterna mellanhavanden och utdelning räknats bort med 171,7 mnkr. Resultatet utgörs av stadens resultat, koncernen Sundbybergs stadshus AB samt Norrenergi AB.

Årets resultat för koncernen Sundbybergs stadshus AB uppgick till 506,1 mnkr efter skatt (976,2 mnkr). Koncernens intäkter uppgick till 954 mnkr, varav 545,6 mnkr av dessa kommer från fastighetsförsäljningar.

Årets resultat för Norrenergi AB uppgick till 125,9 mnkr efter skatt (152,6 mnkr).

Stadens resultat uppgick till 127,4 mnkr (236,2 mnkr).

Årets resultat för staden

Resultaträkning (mnkr)	Utfall 2018	Budget 2018	Diff. 2018	Utfall 2017
Verksamhetens intäkter	737,5	669,5	68,0	728,2
Verksamhetens kostnader	-2 794,9	-2 874,1	79,3	-2 599,8
Avskrivningar	-139,9	-71,1	-68,8	-132,9
Verksamhetens nettokostnader	-2 197,4	-2 275,8	78,4	-2 004,4
Skatteintäkter	2 280,1	2 259,2	20,9	2 111,6
Generella statsbidrag och utjämning	-35,2	11,6	-46,8	66,8
Finansiella intäkter	107,1	100,9	6,2	109,6
Finansiella kostnader	-27,3	-10,3	-17,0	-47,3
Resultat före extraordinära poster	127,4	85,6	41,8	236,2
Extraordinära intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0
Extraordinära kostnader	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat	127,4	85,6	41,8	236,2

Årets resultat för staden uppgick till 127,4 mnkr (236,2 mnkr).

Exploateringsverksamheten har bidragit till resultatet med 15,6 mnkr och 192,2 mnkr kommer av reavinster från försäljning av fastigheterna Bollspelaren 1, Kasernen 2 och Kasernen 3. Nämnderna lämnade sammantaget ett underskott om 41,1 mnkr. Det positiva resultatet har kunnat möta ökade kostnader för framförallt personal och köp av verksamhet.

Avskrivningskostnaderna är högre än budgeterat och detta förklaras av att verksamhetsfastigheter inte överlåtits till stadens dotterbolag Lokalfastigheter i Sundbyberg AB, vilket var dåvarande inriktning vid budgettillfället.

Stadens skatteintäkter visar en ökning med 168,5 jämfört med föregående år. För generella statsbidrag, utjämning och kommunal fastighetsavgift redovisas ett utfall om -35,2 mnkr. Sundbyberg som tidigare varit mottagare i skatteutjämningen har sedan förra året blivit nettogivare.

Finansnettot är 10,7 mnkr lägre än budget. Positiva avvikelser kommer främst av lägre räntor på lån samt högre utdelning från Kommuninvest. Negativa avvikelser kommer från indexuppräknings avseende medfinansiering av statlig infrastruktur.

Justerat för jämförelsestörande poster med 206,8 mnkr uppgick resultatet till -79,4 mnkr (43,6 mnkr). Posterna utgörs av exploateringsverksamhet och reavinster från fastighetsförsäljningar och kapitalförvaltning (exploateringsverksamhet 15,6 mnkr, reavinster 191,3 mnkr).

Kommunkoncernens investeringsverksamhet

Årets investeringsbudget för staden uppgick till 428,7 mnkr. Av dessa medel förbrukades under året 266,2 mnkr, vilket motsvarar 62 procent av stadens investeringsbudget. Det motsvarar en differens på 162,5 mnkr. Föregående år var förbrukningsgraden av stadens investeringsbudget 81 procent. Förbrukningsgraden påverkar stadens likviditetsplanering och framtida upplåningsbehov.

Den största differensen finns inom stadsmiljö- och tekniska nämnden, som också har 80 procent av stadens totala investeringsbudget. De största differenserna återfinns inom stadens stadsutvecklingsprojekt i Rissne-tvärbanan (41,7 mnkr), Hallonbergen-Ör (26,7 mnkr) och Ursviks västra delar (24,5 mnkr).

Differenserna beror till stor del på att förberedande arbeten tagit längre tid än planerat samt att hantering av spill- och dagvatten har varit komplicerade vilket då skjutit tidplanerna framåt. Övriga större differensen finns inom lokalverksamheten där Kvarnkullens förskola (24 mnkr) har försenats på grund av en omarbetning av underlagen samt att Ursvik Milot Ridhus (9,5 mnkr) inväntar fortsatt utredning. Nämnada projekt står för 126,4 mnkr av nämndens totala differens på 149,7 mnkr.

Av stadens återstående nämnder står kommunstyrelsen för merparten av resterande investeringsbudget (14 procent) där 97 procent av budgeten förbrukades.

Större investeringsprojekt som slutförts under året är Forskarens förskola samt köp av mark på fastigheten Ställningsmakaren. Större projekt som fortlöper under 2019 och framåt är framför allt stadens stadsutvecklingsprojekt i Rissne-tvärbanan, Ursviks västra delar samt Hallonbergen-Ör.

Inom bolagskoncernen investeringsverksamhet för året kan nämnas stamreoveringen i fastigheten Skvadronsbacken där gård 7 färdigställdes under 2018, planering för hållbar reovering av bostäder samt ombyggnad av allmänna utrymmen och garage i fastigheten Bageriet 23 i centrala Sundbyberg, planering och pågående konvertering från lokaler till totalt 47 lägenheter i två fastigheter i Hallonbergen och stambyten i nordöstra och sydvästra Rissne.

Investeringar

Nämnd	Utfall 2018	Budget 2018	Diff. 2018	Förbrukat (%)
Kommunstyrelsen	57,9	59,9	1,9	97 %
Grundskole- och gymnasienämnd	2,5	3,5	1,0	73 %
Förskolenämnd	1,7	2,7	1,0	62 %
Äldrenämnd	1,8	2,8	1,0	65 %
Social- och arbetsmarknadsnämnd	0,1	1,9	1,8	3 %
Kultur- och fritidsnämnd	9,2	15,2	6,0	60 %
Stadsmiljö- och teknisk nämnd	193,0	342,7	149,7	56 %
Byggnads- och tillståndsnämnd	0,0	0,0	0,0	0 %
Summa investeringar	266,2	428,7	162,5	62 %

Större projekt under året (mnkr)	Utfall 2018
Kavallerivägen/Rissneleden	46,4
Sadelmakaren/Rissneleden	16,0
V. Ursvik Byggherrekostnader	15,5
Ställningsmakaren	14,4
Planerat underhåll	13,1
Nya stadskärnan	8,2
Klient	7,9
Cykelstråk G. Enköpingsvägen	7,4
Gatubelysning	6,6
Förskola Forskaren	6,2
Maskiner och fordon	5,4
Förskola Kvarnkullen	5,2
Stadsutveckling Hallonbergen-Ör*	23,0
*fördelat på 10 projekt	

Kapitalförvaltning och pensioner

Kapitalförvaltningen är avsedd att trygga framtida pensionsutbetalningar. Totalt har 100 mnkr, enligt kommunfullmäktigebeslut 1998, placerats. Det övergripande målet med förvaltningen innebär att marknadsvärdet på pensionsportföljen och marknadsvärdet på pensionsåtagandet i möjligaste mån ska följas åt, vilket innebär att de matchas. Matchningen ligger till grund för i vilka tillgångsslag (aktier, obligationer m.fl.) medlen får placeras. Eftersom pensionsåtagandet marknadsvärderas med reala räntor och eftersom det har en lång löptid får det till följd att en stor andel av pensionsportföljen kommer att placeras i tillgångar med liknande egenskaper.

Marknadsvärdet på placerade medel uppgick vid utgången av 2018 till 214,1 mnkr (218,1 mnkr). Det bokförda värdet uppgick till 207,8 mnkr (206,9 mnkr) vid samma tidpunkt. Sedan juli 2014 utförs förvaltningen av två externa aktörer, Nordea och Swedbank, som placerar medlen enligt stadens finanspolicy. På avsatta medel har en direktavkastning skett under perioden 1999–2018 med totalt 107,8 mnkr, vilket motsvarar en årlig genomsnittlig avkastning om sex procent. Stadens finanspolicy anger de mål och riktlinjer som staden ska följa för sin finansiella verksamhet

Från och med 1998 redovisas kommunens pensionsskuld enligt den så kallade blandmodellen. Det totala pensionsåtagandet uppgick vid årets slut till 881,3 mnkr (860,8

mnkr).

Av dessa redovisas 251,9 mnkr (215,4 mnkr) i balansräkningen som en avsättning och 629,4 mnkr (645,4 mnkr) återfinns utanför balansräkningen som en ansvarsförbindelse. Den avser pensioner intjänade till och med 1997. Tidigare år har det avsatts medel för framtida pensionsutbetalningar och hanteras för ändamålet som särskild kapitalförvaltning. Stadens totala pensionsförpliktelse som återstår att finansiera, med avdrag för kapitalförvaltningen, uppgick vid årets utgång till 673,5 mnkr (653,9 mnkr).

Kapitalförvaltning (mnkr)	Marknad svärde 2018	Bokfört värde 2018	Marknad svärde 2017	Bokfört värde 2017
Räntefonder	148,3	148,3	143,6	142,8
Aktiefonder	65,8	61,9	74,5	64,1
Likvida medel	0,0	0,0	0,0	0,0
Nedskrivning		-2,4		
Summa	214,1	207,8	218,1	206,9

Pensionsåtagande (mnkr)	2018	2017
Avsättning	251,9	215,4
Ansvarsförbindelse	629,4	645,4
Placerade medel	-207,8	-206,9
Återlånade medel	673,5	653,9

Kassaflöde och finansiering

Stadens kassaflöde uppgick till 0,1 mnkr (-156,9 mnkr) under året. Från den löpande verksamheten har ett positivt resultat om 199,7 mnkr (400,2 mnkr) genererats, vilket bidragit till att finansiera stadens investeringar. Kassaflödet från investeringsverksamheten uppgick till -184,3 mnkr (-256 mnkr) och finansverksamheten -15,4 mnkr (-301,1 mnkr).

Checkkrediten var vid årets utgång utnyttjad med -188,9 mnkr, vilket är en minskning med 18,9 mnkr jämfört samma tidpunkt föregående år. Långfristiga skulder har ökat med 3,5 mnkr. Förändringen avser ökade exploateringsersättningar. Stadens likvida medel uppgick per den 31 december 2018 till 0,3 mnkr.

Stadens finansiella riskexponering är begränsad. I dagsläget har staden inga lån och därmed har det inte funnits behov av att uppta eventuella instrument för att säkra upplåning, varför staden inte innehar några så kallade derivat. Stadens utnyttjande av sin rörelsekredit hos banken är begränsad. Sammantaget medför det utifrån ett

skuldperspektiv att den finansiella risken för staden är låg.

Som ett led i stadens snabba befolkningstillväxt ställs ökade krav på utveckling av stadens verksamheter och även ökade behov av nya investeringar. Staden bedömer att den ökade investeringstaktens krav på finansiering, på kort sikt kommer mötas av ett inflöde av kapital från planerade försäljningar i samband med pågående stadsutvecklingsprojekt. Stadens expansiva utveckling ställer krav på god prognoshantering. Staden har under året fortsatt arbetet med att se över hur kommunkoncernens finansfunktion ska organiseras. Detta i syfte att hantera de aggregerade riskerna på ett samlat sätt, och säkerställa finansiering och likviditetshantering utifrån ett kommunkoncernperspektiv. En central hantering skapar en tydligare överblick över riskerna och möjliggör en bättre internkontroll.

Kommunens samlade borgensåtagande har minskat och uppgick vid utgången av året till 2 527,2 mnkr (2 718,5 mnkr). Majoriteten av borgensåtaganden är utställda till stadens egna bolag Sundbybergs stadshus AB (1 200,0 mnkr) och Fastighets AB Förvaltaren (1 129,4 mnkr). Risken i stadens borgensåtagande bedöms som låg.

En del av stadens finansiella riskexponering kommer av kapitalförvaltning. Staden har valt att placera medel för att möta del av stadens pensionsåtagande. Denna kapitalförvaltning utgör en del av stadens tillgångar i balansräkningen. Kapitalförvaltningen regleras genom stadens finanspolicy, vilken begränsar risktagandet genom mål och ramar för hanteringen. Under den tid som förvaltningen funnits, 1999–2018, har en genomsnittlig positiv värdeutveckling om 6 procent uppnåtts.

3.5 Finansiell analys av budget

Driftredovisning

Nämnderna och kommunstyrelsens resultat för året, exklusive finansförvaltningen, uppgick till -41,1 mnkr. Motsvarande resultat föregående år var 58,4 mnkr.

Överskott redovisas inom förskolenämnden (2,4 mnkr), kultur- och fritidsnämnden (1,1 mnkr), social- och arbetsmarknadsnämnden (1,0 mnkr), överförmyndarnämnden (0,1 mnkr) och valnämnden (0,2 mnkr).

Grundskole- och gymnasienämnden redovisar ett underskott på 15 mnkr. Underskottet beror på ökade kostnader för köp av externa platser, tilläggsbelopp och skolskjutsar på grund av volymökningar.

Äldrenämnden redovisar ett underskott på

22,2 mnkr. Underskottet beror till största del (-12,9 mnkr) på de merkostnader som orsakats av övertagandet av Ekbackens hus H,

Kommunstyrelsen redovisar ett underskott på 1,6 mnkr och stadsmiljö- och tekniska nämnden visar ett underskott på 4,3 mnkr. Båge nämndernas underskott beror till stor del av ökade kostnader för konsulter och inhyrd personal.

Byggnads- och tillståndsnämnden visar ett underskott på 3,1 mnkr. Underskottet beror till största del på lägre intäkter för bygglov och markupplåtelse.

Nämndernas utfall beskrivs utförligare i respektive nämnds verksamhetsberättelse.

Resultat nämnder (mnkr)	Intäkt	Bruttokostnad	Nettokostnad	Kommunbidrag	Volymkompensation	Resultat
Kommunstyrelsen	315,5	-474,3	-158,7	157,1	0,0	-1,6
Grundskole- och gymnasienämnden	125,2	-788,2	-663,1	627,0	21,1	-15,0
Förskolenämnden	45,2	-430,7	-385,5	386,0	1,9	2,4
Äldrenämnden	80,6	-463,6	-383,0	357,0	3,8	-22,2
Social- och arbetsmarknadsnämnden	137,6	-637,1	-499,5	489,4	11,1	1,0
Kultur- och fritidsnämnden	30,4	-166,7	-136,4	130,7	6,8	1,1
Stadsmiljö- och tekniska nämnden	129,0	-259,8	-130,8	125,8	0,7	-4,3
Byggnad och tillståndsnämnden	12,9	-21,8	-8,9	5,8	0,0	-3,1
Valnämnden	0,9	-3,0	-2,1	2,3	0,0	0,2
Överförmyndarnämnden	1,2	-4,0	-2,7	2,8	0,0	0,1
Revisionen	0,0	-1,7	-1,7	1,9	0,0	0,2
Totalt	878,5	-3 250,9	-2 372,4	2 285,8	45,4	-41,1
Finansförvaltningen						168,6
Totalt staden						127,4

Skatteintäkter och utjämning

Stadens skatteintäkter uppgick för 2018 till 2 280,1 mnkr och innebar en ökning med 168,5 mnkr eller 8 procent från året innan. Utfallet blev 20,9 mnkr högre än budgeterat.

Generella statsbidrag och utjämning uppgick till -35,2 mnkr. Dessa består av intäkter från utjämningsystemet om 107,5 mnkr, extra statsbidrag från staten om 26,3 mnkr, statsbidrag för utökat bostadsbyggande om 8,9 mnkr, kommunal fastighetsavgift om 51,8 mnkr och kostnadsutjämningsavgift och LSS-utjämningsavgift om -229,7 mnkr. Avvikelsen mot budget är - 46,8 mnkr.

Befolkningens struktur har förändrats i förhållande till övriga kommuners struktur i riket. Det gör att staden erhåller mindre från inkomstutjämnningen och dessutom betalar in mer i kostnadsutjämnningen och LSS-utjämnningen. Sundbybergs stad som tidigare varit nettomottagare i skatteutjämnningen har sedan förra året blivit nettogivare.

3.6 Intern kontroll

Intern kontroll handlar om organisationens förmåga att förutse och hantera risker för att till en rimlig grad försäkra sig om att uppnå en ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet, tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten, lag- och regelefterlevnad samt minskad risk för omedvetna eller medvetna fel och brister eller annat som kan skada förtroendet för Sundbybergs stad. Varje nämnd och bolagsstyrelse bär det yttersta ansvaret för en tillräcklig intern kontroll inom sitt verksamhetsområde. För att försäkra sig om detta ska stadens nämnder och bolag årligen genomföra en risk- och väsentlighetsanalys för att identifiera och bedöma väsentliga risker. Utifrån denna tas en internkontrollplan fram som följs upp under året. Brister som identifieras ska åtgärdas.

Under 2018 har ett arbete pågått för att utveckla den interna kontrollen inom hela kommunkoncernen i syfte att skapa ändamålsenlighet och enhetlig struktur för bolag och nämnder. Fokus i den nya arbetsmetoden ligger på analys av verksamhetens väsentliga processer och risker och därefter åtgärd av brister. Inför 2019 års verksamhetsplanering har nya modeller och anvisningar för risk- och väsentlighetsanalyser och internkontrollplaner tagits fram, det vill säga metod för tillsyn av den interna kontrollen. Dessa ingår från och med 2019 i nämndernas verksamhetsplan. Bolagen ska behandla tillsyn av intern kontroll i affärsplanerna. Under hösten har det också pågått ett arbete med att bygga upp tillsyn av intern kontroll i stadens systemstöd för planering och uppföljning. Planen är att både nämnder och bolag ska nyttja systemstödet. Utvecklingsarbetet för en ändamålsenlig, mervärdesskapande och tillförlitlig intern kontroll kommer att fortsätta under 2019.

Granskning av nämndernas interna kontroll 2018

Stadsledningskontoret har granskat nämndernas uppföljning av sina respektive internkontrollplaner i samband med bokslut för 2018. Ett varierat utbud av processer och risker inom de fyra perspektiven målgrupp, verksamhet, medarbetare och ekonomi, har granskats under året inom ramen för nämndernas internkontrollplaner. En brist som konstaterats är processen för direktupphandlingar där systemstöd för uppföljning saknas. Upphandlingsenheten som har det övergripande ansvaret att stötta stadens förvaltningar i upphandlingsprocesserna startade under 2018 arbete med att förbättra processer och rutiner. Staden kommer under 2019 att fokusera på bland annat direktupphandlingsprocessen. En annan process där viss brist konstaterats är leverantörsfakturahanteringen, bland annat med avseende på attest av egna kostnader och redovisning av representation. Åtgärder har vidtagits för att stärka korrekt hantering. En tredje process som hanterats av flera nämnder är lokalförsörjningsprocessen. Lokalbehovet följs upp kontinuerligt och inga brister konstaterades vid uppföljningen. Däremot förändrades förutsättningarna för lokalförsörjningsprocessen då kommunfullmäktige fattade beslut om att ägandet av stadens fastigheter ska kvarstå i staden, istället för att övergå till det kommunala bolaget Lokalfastigheter i Sundbyberg AB som tidigare beslutats. Detta innebär att nya principer för lokalförsörjning utarbetades under 2018 och beslut om dessa väntas tas av kommunfullmäktige under våren 2019.

3.7 Medarbetarna

Sundbybergs stad fortsätter att utvecklas och förändras utifrån den långsiktiga planen för kommunen och dess invånare. Yttre faktorer och utvecklingen i samhället påverkar oss som arbetsgivare, där det råder fortsatt stark konkurrens om arbetskraft.

Kompetensförsörjningsfrågorna är därför en strategisk fråga för att klara verksamheten, vilket ställer krav på ett utvecklat medarbetarskap och chefs- och ledarskap.

Antal anställda har den senaste tioårsperioden ökat stadigt, med drygt 30 procent, för att 2018 vara 2 330 medarbetare eller 2 225 årsarbeten. Andel medarbetare som arbetar heltid ökar något jämfört med föregående år, vilket är i linje med målsättningen att kunna erbjuda heltid till alla. Även om det långsiktiga behovet av kompetens för att omhänderta stadens tillväxt bedöms fortsätta öka under överskådlig tid, är prognosen för antal anställda svårbedömd och inte linjär. Utvecklingen är beroende av fler faktorer, som exempelvis på vilket sätt service till Sundbybergs invånare levereras och stadens förmåga att ta tillvara digitaliseringens möjligheter till ett förändrat, mer personal- och kompetenseffektivt, arbetssätt.

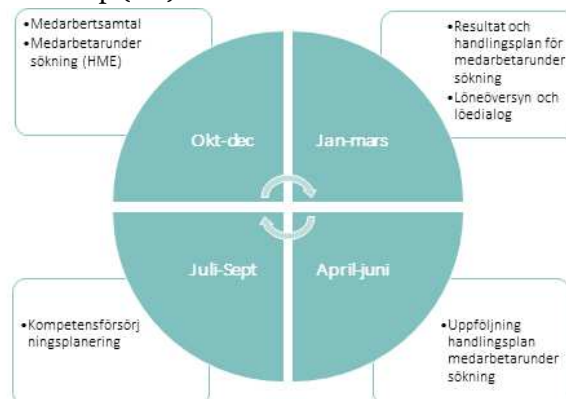
Sundbybergs stad har under året byggt vidare på den utstakade vägen som uttrycks i riktlinjen för arbetsgivarstrategiska frågor med syfte att behålla, attrahera, rekrytera, och utveckla kompetenta och engagerade medarbetare. Steg har tagits under 2018 för att skapa en långsiktigt hållbar systematik i de HR-relaterade frågorna. Syftet är att säkerställa kvaliteten samt underlätta planerings- och förbättringsarbetet. Exempel på åtgärder är att utveckla och tydliggöra HR-processerna samt visualisera de personal- och arbetsmiljörelaterade aktiviteterna och hur de hänger ihop i en årsplanering.

Systematik i kompetensförsörjning

Förmåga att kompetensförsörja verksamheten är avgörande och består av flera försörjningskanaler, såsom att attrahera och rekrytera medarbetare men även att behålla och utveckla medarbetare. Under 2018 har ett antal aktiviteter inom kompetensförsörjning genomförts, bland annat en rekryteringsutbildning för chefer.

I behållarperspektivet är en god arbetsmiljö, bra villkor och ett utvecklat ledarskap förutsättningar för att lyckas, vilka följs upp och utvecklas systematiskt i HR årshjul. En viktig komponent i kompetensförsörjningen är

därför det omfattande ledarprogram för stadens alla chefer som upphandlats under hösten, baserat på konceptet utvecklande ledarskap (UL).

Chef- och ledarskap

Strategin för att utveckla ledarskapet består av två huvudsakliga delar, ett ledarprogram för att utveckla ledarkompetenserna (UL) samt chefens verktygslåda med syfte att introducera nya chefer samt löpande fylla på med nödvändiga kunskaper.

Effekten av utvecklingsinsatserna följs systematiskt upp dels genom en årlig medarbetarundersökning (HME) samt dels i det enskilda chefsamtalen. Syftet är att kunna rikta relevanta insatser för utveckling utifrån ett individuellt perspektiv såväl som utifrån ett organisatoriskt/kollektivt perspektiv.

Ett stödande mentorprogram i samarbete med fyra andra kommuner i nordvästra Stockholm kompletterar erbjudandet för stadens chefer, för lärande och erfarenhetsutbyte.

Ledningskommunikation och -delaktighet

En kommunikationsstruktur för stadens alla chefer infördes i slutet av 2017, som har operationaliserats under året. Strukturen med fyra Ledarforum, inklusive Ledarrådslag samt en Ledarkonferens har som syfte att delge information, utbyta erfarenheter och skapa delaktighet i chefskollektivet kring gemensamma, viktiga och aktuella frågor i staden där fokus under året har varit kopplat till ledarutveckling och kompetensförsörjning. Inför kommande år har en utvärdering av strukturen genomförts, vilken kommer att

omhändertas vid eventuella justeringar i det fortsatta förbättringsarbetet.

Medarbetarskap

Stadens förhållningssätt fortsätter att leva vidare som ett medel för att nå visionen 2030. Förhållningssättet har integrerats i det löpande arbetet, såsom i medarbetarsamtalet, i stadens lönekriterier samt i den gemensamma introduktionen av nyanställda. Ett stödjande dialogmaterial finns även tillgängligt för chefer att använda tillsammans med medarbetarna vid ytterligare behov.

Den stadsgemensamma medarbetarintroduktionen för nyanställda genomfördes vid fyra tillfällen under året. Syftet är att utifrån ett hela-staden perspektiv ge en introduktion till Sundbyberg, både som stad och arbetsgivare och tydliggöra vad som förväntas och vad som erbjuds.

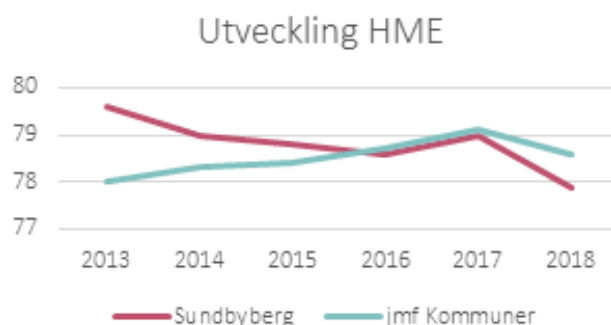
Arbetsmiljö

Ett flertal aktiviteter för att förbättra arbetsmiljön har genomförts under året. Aktiviteterna omfattar bland annat utbildningar, implementering av systemstöd, utveckling av det systematiska arbetsmiljöarbetet med processer, rutiner och stödmaterial samt stärkt stöd för chefer inom rehabilitering. En effekt av insatserna är en fortsatt positiv utvecklingen av sjukfrånvaron 2018 där utfallet för året visar på 6,1 procent och det långsiktiga målet för staden är högst 5 procent.

Medarbetarundersökningen visar med en fortsatt mycket hög svarsfrekvens om 85 procent att medarbetarna vill vara med och påverka förbättringsarbetet. Det långsiktiga övergripande målet för staden är ett HME-index (Hållbart Medarbetar Engagemang) om minst 80, där resultatet 2018 om 77,9 är en något lägre nivå jämfört med föregående år. Spridningen mellan olika verksamheter är relativt stort, vilket understryker vikten av att förbättringsarbetet behöver ske lokalt med hög grad av delaktighet. Metodstöd har tagits fram för att underlätta det lokala arbetet med handlingsplaner tillsammans med medarbetarna i förbättringsarbetet.

Det övergripande resultatet för staden pekade 2018 på två prioriterade områden med utvecklingspotential, ledarskap samt kränkande särbehandling, där det finns planerade centrala utvecklingsinsatser för att förbättra dessa under 2019. Fokusområdet från föregående års resultat, kopplat till målqualität och delaktighet, har dock försämrats ytterligare, vilket behöver fångas

upp i det lokala arbetet.

Utveckling HME över tid, samt i jämförelse med andra kommuner (år 2015 finns dock inget resultat för HME registrerat).

Central samverkan och partsgemensamt arbetsmiljöarbete

Den centrala samverkansgruppen påbörjade under hösten ett arbete för att utvärdera och se över samverkansarbetet och samverkansavtalet. Förutom behovet av anpassning utifrån styrande avtal och ny lagstiftning, så identifierades framförallt en utvecklingspotential i hur arbetsmiljöfrågorna hanteras, vilket kommer att omhändertas i det fortsatta arbetet. Det omfattar även de utökade kraven på aktiva förebyggande och främjande åtgärder utifrån diskrimineringsgrunderna, som kommer att integreras i det systematiska arbetsmiljöarbetet. Sunt arbetslivs grundläggande arbetsmiljöutbildning har fortsatt genomförts partsgemensamt enligt plan under året.

Personalförmåner och villkor

Sundbybergs stad erbjuder individuell och differentierad lön, med hänsyn tagen till marknadsläge utifrån kompetensförsörjningsbehov. Alla stadens anställda omfattas av förmåner via de kollektivavtal som gäller för villkor och tjänstepension. Möjlighet att växla semesterdagstillägget mot fler lediga dagar är en förmån som uppskattas, där cirka en femtedel av alla medarbetare använde sig av den möjligheten under 2018.

Utöver det erbjuds en personalstödtjänst via främst telefon, där medarbetare får råd och vägledning i psykosociala, juridiska och ekonomiska frågeställningar inom både arbets- och privatliv. Tjänstens sökfrequens är ca 5 procent vilket är relativt stabilt över tid, där majoriteten av frågorna fortsatt är privatrelaterade.

För att stimulera till ökad hälsa erbjuds medarbetarna ett friskvårdsbidrag, där

utnyttjandegraden är relativt stabil över tid. Knappt hälften av alla medarbetare använde sitt friskvårdsbidrag under året som gick.

Lönebildning

Den årliga löneöversynen avslutades i sin helhet först i slutet av året beroende på centrala omförhandlingar av lärarnas avtal. Resultatet av löneöversynsarbetet avseende identiska individer visar sammanlagt en löneökning på 2,21 procent.

Utvecklingen av den totala bruttolönekostnaden för månadsavlönad uppräknat till heltid mellan 2017 och 2018 är 5,63 procent. Utvecklingen beror på att antalet anställda har ökat, konsekvenser av personalomsättning och utmaningen med kompetensförsörjning. Kvinnors medellön är 96,60 procent av männens vilket är en förbättring jämfört med föregående år då kvinnornas medellön var 96,47 procent.

Personalstruktur

Antalet tillsvidareanställda har ökat med 60 anställda och gruppen visstidsanställda minskar med 30 jämfört med föregående år. Detta innebär att andelen tillsvidareanställningar ökar och 2018 motsvarar 91,2 procent.

Andelen heltidsanställda månadsavlönade har ökat till 84,5 procent (83,14 procent). Andelen heltidsanställda tillsvidareanställda har ökat till 86,92 procent (85,67 procent).

Den kollektivavtalade överenskommelsen om heltid som norm innebär en utmaning i bemanningen av vissa verksamheter, men där utvecklingen ändå är positiv från en redan hög nivå. Målet är att år 2021 nå så nära 100 procent heltidsanställda som möjligt.

Medelåldern bland samtliga månadsanställda är 46 år (45 år). Åldersgruppen 40–49 år är störst med 25 procent (24 procent). Könsfördelningen är oförändrad mot föregående år, 22,2 procent män respektive 78,8 procent kvinnor.

Medelåldern hos stadens chefer är fortsatt 52 år (52 år). Andelen män som är chefer har minskat till 29 procent (33 procent) och andelen kvinnor är 71 procent (67 procent), vilket betyder att chefskollektivets könsfördelning närmar sig den totala personalsammansättningen. Av de 14 chefer i stadsledande befattningar, förvaltningschefer och avdelningschefer, är medelåldern 51 år och andelen kvinnor 57 procent (54 procent).

Anstform/ grupp	Tillsvidare- anställda			% av tv- anst	Visstids- anställda			% av alla månads- avlönade
	Kv	M	Total		Kv	M	Total	
Heltid	1445	402	1847	86,92	88	38	126	84,50
Deltid -74 %	70	27	97	4,56	39	13	52	6,38
Deltid 75-99 %	152	29	181	8,52	23	10	33	9,16
Total	1667	458	2125	100,00	149	61	210	100,00

Anställningsformer och sysselsättningsgrad

Personalomsättning

Personalomsättningen har minskat något jämfört med föregående år och var 13,39 procent (exklusive pensionsavgångar och verksamhetsövergång), vilket motsvarar 287 personer. Motsvarande siffra från föregående år var 14,58 procent och 302 personer. Staden rekryterade 353 tillsvidareanställda under 2018 (339), vilket är en ökning mot föregående år till följd av tillväxten.

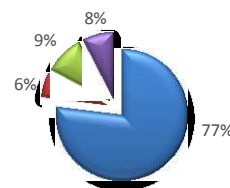
Antalet anställda som gått i pension har ökat 2018 till 38 anställda (32), varav 33 kvinnor och fem män. Den politiska inriktningen i Sverige är att det ska finnas möjlighet till ett förlängt arbetsliv. Antal anställda som väljer att arbeta efter 65 år i olika omfattning och anställningsformer är 105 personer år 2018. Antal medarbetare som väljer att kvarstå i sin tillsvidareanställning efter 65 år är 29 personer. Utvecklingen jämfört med föregående år är relativt stabil.

Arbetat tid och frånvaro

Diagrammet visar hur arbetstiden fördelats under 2018. Den faktiska arbetade tiden är oförändrat mellan 2018 och 2017, 77 procent. Timavlönade har fortsatt öka och motsvarar 2018 ca 215,4 helårsarbeten (199,7) och deras andel av all arbetad tid har ökat till 10,75 procent (10,35 procent). Fyllnadstiden har minskat till att motsvara 7,9 helårsarbeten (9,6) och även overtidsuttaget är lägre, 10,7 helårsarbeten (11,3).

Fördelning arbetad tid och frånvaro

- Arbetad tid
- Sjukdom
- Semester och ferie
- Övrig frånvaro

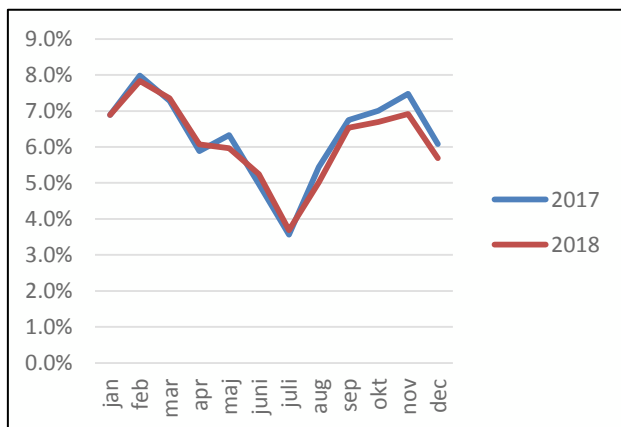

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron 2018 har en fortsatt positiv utveckling och är 6,13 procent av total arbetad tid (6,29 procent). Den positiva utvecklingen förklaras främst med systematiskt arbetsmiljöarbete, uppföljning samt rehabiliteringsinsatser. Den negativa utvecklingen av långtidssjukfrånvaron de senare åren har vänt och visar en positiv trend.

	2018	2017	2016	2015
Sjukfrånvaro i % av arbetad tid	6,13	6,29	6,46	5,62
Andel långtidssjukfrånvaro (>60 dgr)	34,32	35,88	34,2	31,33
Sjukfrånvaro kvinnor	6,75	6,9	7,05	6,2
Sjukfrånvaro män	4,14	4,28	4,53	3,68
Sjukfrånvaro - 29 år	5,56	5,05	5,77	4,06
Sjukfrånvaro 30 - 49 år	5,36	5,31	5,92	5,89
Sjukfrånvaro 50 - år	7,17	7,75	7,21	5,83

Tabellen ovan visar total sjukfrånvarotid i relation till den sammanlagda ordinarie arbetstiden i form av sju nyckeltal för tidsperioden 2015-2018.

Diagrammet ovan visar den totala sjukfrånvaron i procent av arbetad tid för respektive månad januari-december 2018 och i jämförelse med 2017.

Nämnd	2018	2017	2016	2015
Grundskole och Gymnasienämnd	4,92	4,73	5,77	5,17
Förskolenämnd	8,38	9,47	9,17	8,02
Kultur- och Fritidsnämnden	5,67	4,35	4,82	3,72
Social och arbetsmarknadsnämnd	5,55	5,86	5,21	4,43
Kommunstyrelsen + överförmyndarnämnd	6,17	3,37	2,51	2,15
Stadsmiljö- och tekniska, samt byggnads- och tillståndsnämnd	5,83	5,98	4,77	4,38
Äldrenämnd	6,23	6,69	7,88	6,81

Tabellen ovan redovisar den totala sjukfrånvaron i förhållande till total ordinarie arbetstid i procent per nämnd för tidsperioden 2015-2018.

3.8 Miljöarbete

Sundbybergs miljöstrategiska arbete har under 2018 utgått från stadens klimat- och hållbarhetspolicy. Det handlar bland annat om att minska utsläppen till luft och vatten för att klara miljö kvalitetsnormer samt minska stadens klimatpåverkan. I policyn finns miljömål som konkretiseras i nämndernas verksamhetsplaner och indikatorer som används för att mäta och analysera effekten av stadens miljöarbete. Under 2018 har stadens klimat- och hållbarhetspolicy utvärderats i syfte att se över miljömålen samt definiera utvecklingsområden som staden kan arbeta vidare med. Utvärderingen resulterade i ett väl genomarbetat underlag där tre utvecklingsområden med tillhörande indikatorer identifierats. Underlaget kommer att fungera som stöd för det fortsatta miljöarbetet i stadens förvaltningar och bolag.

Ett miljöstrategiskt nätverk med representanter från stadens förvaltningar och bolag bildades under 2018. Nätverkets syfte är att vara ett samordnat stöd för stadsövergripande miljö- och utvecklingsarbete. Staden har under året även anställt en kemikaliesamordnare för att höja stadens kompetens inom kemikalieområdet. Kemikaliesamordnaren är tänkt att gagna hela stadens arbete mot en giftfri miljö. Kommunfullmäktige har beslutat att all verksamhet i Sundbybergs stad ska ha noll nettoutsläpp senast år 2030. Målet är nödvändigt ur ett globalt perspektiv med Parisavtalet som grund där den globala uppvärmningen ska hållas under två grader med strävan att den ska stanna vid 1,5 grader. Nedan följer ett vidare urval av stadens miljöarbete under 2018 samt redovisning av miljöindikatorerna.

Hållbar planering

Översiktsplan 2030

Under 2018 antog Staden Översiktsplan 2030. Översiktsplanen beskriver hur stadens vision, "Sundbyberg växer med dig", ska omsättas i den fysiska planeringen. Sundbyberg är Sveriges minsta kommun till ytan men samtidigt en av landets mest tätbefolkade. Detta ställer krav på att beakta och säkerställa grönområden och kopplingar dessa emellan. Att bevara och skapa blå och gröna värden i samband med att staden växer är av vikt för att lyfta de biologiska, sociala och klimatreglerande funktionerna. Grönytefaktor

som planeringsverktyg ska tillämpas vid planläggning och bygglovgivning där ekosystemtjänster, grönska, dagvatten och sociala värden beaktas.

I översiktsplanen framgår det att den globala uppvärmningen bidrar till klimattförändringar såsom högre temperaturer, ökad nederbörd, stigande havsnivå och förändrade vattenflöden samt risker för ras, skred och erosion. Klimatanpassningsstrategier för bland annat högre temperaturer och ökad nederbörd finns beskrivet i översiktsplanen. Översiktsplanen pekar ut hållbar energianvändning, miljöanpassade transporter och resurseffektiva kretslopp som viktiga aspekter som behöver genomsyra planeringen för att hantera klimatutmaningarna.

Grönytefaktor

Sundbybergs stad har sedan 1 november 2017 nya riktlinjer för grönytefaktor på kvartersmark. Riktlinjerna är ett planeringsverktyg för att medvetet arbeta med ekosystemtjänster, grönska, dagvatten och sociala värden i planering och byggande. Under 2018 har riktlinjerna börjat användas i detaljplaner i Ursvik, Rissne, Centrala Sundbyberg, Ör och Hallonbergen. Grönytefaktor för kvarteret redovisas både vid samråd och granskning av detaljplanen, och utvärderas slutligen i bygglovsskedet. Användningen av grönytefaktor vid detaljplanläggning bidrar till en mer attraktiv stad med bra lokalklimat och goda boendemiljöer samtidigt som verktyget bidrar till stadens arbete med klimatanpassning.

Avfallsplan 2021-2032

Sundbyberg tillsammans med SÖRAB, avfallsbolaget som staden äger ihop med nio andra kommuner arbetar med att ta fram en ny avfallsplan som ska gälla 2021 - 2032. Avfallsplanen är ett av stadens styrdokument och innefattar allt avfall som uppstår i staden. Avfallsplanen ska fungera som vägledning, drivkraft och stöd i det vardagliga arbetet med avfallshantering i hela staden. Under året har målformuleringar utformats och under 2019 kommer dialoger att föras med stadens medarbetare, politiker och externa intressenter för att förankra arbetet med avfallsplanen och inhämta viktiga synpunkter. Planen ska beslutas av samtliga SÖRAB-kommuner och träda i kraft 2021.

Hållbart resande

Utsläppsfria fordon

Sedan 2013 arbetar staden med att säkerställa att köp och utbyten av fordon görs i enlighet med målet att alla fordon är utsläppsfria 2020. Under våren inventerades stadens fordonspark där underlaget har använts för arbetet med utsläppsfria fordon 2020. Arbetet med att främja utbyggnaden av infrastruktur för utsläppsfria fordon har fortsatt där en kartläggning av strukturen kring laddstationer samt en utredning av olika möjligheter till laddningsalternativ har sammanställts. Hur staden kan främja laddinfrastruktur på kvartermark, hur och när staden kan bygga laddinfrastruktur på allmän platsmark och vilket behov av ramavtal som finns för att utveckla infrastrukturen är frågor som staden arbetar vidare med.

Sunfleet – stadens nya bilpool

Staden har upphandlat en ny bilpool som stadens anställda och privatpersoner i Sundbyberg kan använda. I riktning med målet om en utsläppsfri fordonsflotta så består bilpoolen endast av elbilar för att på så vis bidra till en reducerad miljöpåverkan. Staden använder bilarna för sina tjänsteresor vardagar under kontorstid. Övrig tid är de tillgängliga för allmänheten.

Mobilitetsnorm

Sundbybergs stads policy för hållbart resande slår fast att staden ska vara hållbar där behovet av bil och transporter minskar samtidigt som de kapacitetsstarka transportslagen gång-, cykel och kollektivtrafik ska prioriteras vad gäller tillgänglighet, ytanspråk och framkomlighet i gaturummet. Stadens mobilitetsprogram definierar strategier för att nå ett ökat hållbart resande. I linje med policyn och mobilitetsprogrammet har staden under 2018 tagit fram en mobilitetsnorm. Mobilitetsnormen anger hur många parkeringsplatser för cykel och bil som exploatörer ska bygga, så kallade parkeringstal. Normen är flexibel vilket innebär att antalet parkeringsplatser minskar om exploatören genomför mobilitetsåtgärder. Mobilitetsnormen skapar förutsättningar för en god mobilitet vilket innebär ett brett utbud vid val av färdmedel.

Cykelfrämjande aktiviteter

För ökad trafiksäkerhet har en kontinuerlig planering för utbyggnad och förbättring av såväl gång- som cykelstråk i staden pågått under året. Gamla Enköpingsvägens cykelstråk blev klart under året och Albygatans cykelstråk

kommer att asfalteras under våren 2019. Stadens fortsätter att utveckla cykelparkeringar i kollektivtrafik- och servicenära lägen. Cykelparkeringar har anlagts vid Skrivargatan och Sundbypark södra samt vid barnbaden. Vid aktivitetsparken i Ursvik, vid Rissne barnbad och vid Tuvanparken har cykelparkeringar anpassade för barncyklar anlagts. Tillsammans med Cykelfrämjandet erbjöd staden tre cykelkurser under året där 40 entusiastiska invånare deltog. 50 cyklister (av 170 sökande) erbjöds att delta i Vintercyklist-kampanjen med syftet att visa att cykeln är ett bekvämt och effektivt transportmedel även på vintern. Cyklisterna försågs med vinterdäck i utbyte mot att de cyklar minst tre dagar i veckan.

Energieffektivisering

Fastighets AB Förvaltaren har som mål att sänka den totala energianvändningen (el + värme) med 30 % till 2023 jämfört mot 1995. 2018 års energibokslut visar att bolaget har lyckats minska energianvändningen med 18 procent. Under 2018 installerade Förvaltaren sina första solceller på två lämpliga fastigheter i Ursvik. Utfall och utvärdering av dessa installationer kommer att ligga till grund för fortsatta satsningar på solceller. Förvaltaren har vidare fortsatt att installera inomhustemperaturgivare för mätning av inomhustemperatur i realtid. Genom att styra fastigheternas värmesystem utifrån realtidsinformation skapas en bättre möjlighet att minska energianvändningen.

Energi- och klimatrådgivning

Sundbyberg erbjuder opartisk och kostnadsfri energi- och klimatrådgivning till privatpersoner, företag och organisationer. Under 2018 har energi- och klimatrådgivaren i Sundbyberg kontaktat 230 Bostadsrättsföreningar om möjligheten till att få energirådgivning på plats. 21 Bostadsrättsföreningar visade intresse vilket mynnade ut i 13 besök där energi- och klimatrådgivaren informerade om möjligheterna till energieffektivisering. En solcellskampanj riktades till stadens villaägare och Bostadsrättsföreningar vilket bidrog till ett ökat besöksflöde på stadens webbplats.

Coacher för energi- och klimat

Sundbyberg ingår sedan 2017 tillsammans med Solna stad, Sollentuna kommun, Järfälla kommun och Stockholms stad i det treåriga EU-projektet Coacher för energi och klimat. Det lokalt formulerade syftet med projektet är att stärka staden i energirådgivning gentemot små och medelstora företag och öka

energieffektiviseringen. Under 2018 har ett 10-tal företag deltagit i energirådgivningen och fått möjlighet att stärka sin konkurrenskraft genom sänkta energikostnader, reducerad känslighet för energipriser och få en vassare hållbarhetsprofil.

Övriga miljöförbättrande åtgärder

Skötsel och utveckling av stadens naturreservat

Lötsjön-Golfängarnas naturreservat som inrättades i december 2017, invigdes under nationaldagsfirandet 6e juni. Reservatet utvecklas successivt i linje med fastställd skötselplan och som exempel har en friställning av gamla tallar påbörjats och två faunadepåer har skapats. Naturreservatet har märkts ut med gränstolpar och permanenta entréskyltar och målpunktsskyltar håller på att tas fram med målet att placera ut dem i fält under 2019. Den 26 augusti bjöd staden in till en familjedag med guidning i naturreservatet. Stadens förhoppning är att årligen erbjuda återkommande aktiviteter för allmänheten i reservatet. I Igelbäckens naturreservat har en översyn av informationsskyltar och gränsmarkeringar pågått under året och nytryckta entrétavlor har satts upp. Träd har planterats längs bäcken för att öka beskuggningen och för att minska

igenväxningen. En fördjupad skötselplan håller på att tas fram för det praktiska naturvårdsarbetet i naturreservat. Att bevara och utveckla naturreservaten bidrar till främjandet av biologisk mångfald samtidigt som det erbjuder människor möjligheter till friluftsliv, natur- och kulturupplevelser och social samvaro.

Stipendium för miljöinsatser

2018 års miljöstipendium tilldelades Erik Sjödin för hans projekt "Our Friends the Pollinators". Med projektet har Erik spridit kunskap om bin som pollinatörer och dess betydelse för den biologiska mångfalden. Erik har även verkat för att uppföra bikupor i offentliga miljöer. Eriks projekt har levt upp till stadens mål om att bevara den biologiska mångfalden och kulturmiljöer samt utvecklat invånarnas kompetens inom miljöområdet.

Håll Sundbyberg Rent

Sundbyberg slog nytt rekord med över 6 000 anmälda medborgare i årets skräpplockardagar. Deltagare bestod av engagerade privatpersoner, företag, bostadsrättsföreningar, kommunala verksamheter samt över 30 skolor och förskolor som tillsammans visade att de tar ställning mot nedskräpning.

Uppföljning av mål och indikatorer

Nedan redovisas uppföljning av indikatorer i klimat- och hållbarhetspolicyn. Sundbybergs stad är även medlem i föreningen Sveriges ekokommuner. På föreningens hemsida (<http://sekom.miljobarometern.se/>) redovisas Sundbybergs stads gröna nyckeltal.

Indikator	Basvärde	2015	2016	2017	2018	Måltal	Kommentar till resultat
Kommunen som geografiskt område							
Total energianvändning kWh/år och invånare	24503 (1990)	19256 (2014)	18730 (2015)	18128 (2016)	16523 (2017)	minska 30 procent (2020)	Målet är uppnått. Den totala energianvändningen har minskat med 33 procent mellan 1990 och 2017. Källa: Statistiska centralbyråns (SCB) statistikdatabas för kommunal och regional energistatistik.
Koldioxidutsläpp från industrin ton CO2/invånare	0,22 (1990)	0,03 (2013)	0,03 (2014)	0,03 (2015)	0,03 (2016)	minska 40 procent (2020)	Målet är uppnått där det har skett en minskning med 86 % mellan 1990 och 2016. Källa: Nationella emissionsdatabasen.
Koldioxidutsläpp från övriga sektorer ton CO2/invånare	1,2 (1990)	0,5 (2013)	0,5 (2014)	0,4 (2015)	0,5 (2016)	minska 40 procent (2020)	Indikatorn redovisar koldioxidutsläpp inom staden exklusive industrins utsläpp. Utsläpp orsakat av konsumtion där utsläpp sker utanför kommunen räknas inte in. Utsläppen i staden har minskat med 58 procent mellan 1990 och 2016. Källa: Nationella emissionsdatabasen.
Antal resor med kollektivtrafik resor/invånare	1,23 (2007)	362 (2014)	358 (2015)	369 (2016)	354 (2017)	öka	Antal påstigande (t-bana, buss och pendeltåg) i kommunen en vintervardag. Källa: ÅF infrastructure. Enligt Miljöbarometern och SL ska antalet påstigande en vintervardag (då flest reser kollektivt) gångras med faktorn 275 för att ge ett årligt genomsnitt. En anledning till nedgången av resor i kollektivtrafiken 2017 kan förklaras med att tvärbanan var avstängd under del av året.
Antal meter gång- och cykelväg	36960 (2011)	40000	44607	45100	45300	öka	Under 2018 byggdes totalt 1080 meter cykelväg i Sundbybergs stad. Efter en genomgång av stadens GIS-databas har dock tidigare avgränsningsfel åtgärdats vilket innebär att 880 meter cykelbana har utgått. Detta bidrar till att indikatorn redovisar en ökning på den totala längden gång- och cykelväg som ser mindre ut än vad som byggts. Detta gäller även för föregående år. Källa: Sundbybergs stad, Stadsmiljö- och serviceförvaltningens tekniska enhet. Övergångsställens längder räknas inte med.
Andel miljöcertifierade skolor och förskolor	23 (2011)	57	54	–	21	öka	Varje år ska en Grön Flagg-verksamhet genomföra en hållbarhetsresa. Varje avslutad resa resulterar i en certifiering som visar att verksamheten arbetar med lärande för hållbar utveckling. Efter att Håll Sverige Rent gjort om sitt program under 2017 och inventerat bland aktiva och vilande verksamheter har det skett en minskning bland de förskolor som arbetar i enlighet med Grön Flagg. Källa: Håll Sverige Rent (www.hsr.se)
Antal företag med miljöledningssystem	21 (2011)	26	26	31	29	öka	Företag certifierade enligt ISO 14001. ISO 14000 är samlingsnamnet för de standarder som handlar om miljöledning. Källa: www.certifiering.nu

Indikator	Basvärde	2015	2016	2017	2018	Måltal	Kommentar till resultat	
Andel invånare som bor mindre än 300 meter till bostadsnära natur	se kommentar (2011)	–	100	100	100	bevara	Nästan alla boende har mindre än 300 meter till bostadsnära natur eller parker. Undantag är åtta bostadshus i östra änden av Vintergatan mot Ekensbergsvägen och gränsen till Solna där avståndet är 320 meter. Källa: Sundbybergs stads Grönplan - Handlingsprogram för planering, utveckling och skötsel av Sundbybergs parker och grönområden	
Materialåtervinning - insamling av förpackningar	2011							Enligt stadens Avfallsplan 2009–2020 ska det till år 2016 högst vara 30 kilo förpackningar och returpapper i hushållssoporna per invånare och år. Källa: www.ftiab.se
glas kg/invånare	7,6	8,4	11,9	13,9	14,3	öka	21,8 kg per invånare i Sverige 2018	
papper kg/invånare	6,5	7,2	7	7,8	9,13	öka	13,9 kg per invånare i Sverige 2018	
metall kg/invånare	1,8	0,8	0,9	1	1	öka	1,6 kg per invånare i Sverige 2018	
plast kg/invånare	4,7	3,3	3,7	3,6	4,46	öka	7,5 kg per invånare i Sverige 2018	
tidningar kg/invånare	38	21,3	18,2	18,7	12,26	öka	18,7 kg per invånare i Sverige 2018	
Kommunala organisationen:								
Inköpt energi i lokaler, värme och el kWh/m2 Atemp	233 (2009)	–	178	–	178	172 (2016)	Indikatorn avser inköpt energi i de verksamhetslokaler som staden äger. Källa: Nordic Green Energy och Norrenergi AB	
Andelen förnybar och återvunnen energi i stadens lokaler	100 (2009)	100	100	100	99,4	bevara	Källa: Norrenergi AB och Nordic Green Energy	
Inköpt energi i bostäder, värme och el kWh/m2 Atemp	170 (1995)	148	149	144	141	120 (2020)	Indikatorn har minskat med 18 % mellan 1995 och 2018. Målet är att sänka den totala energianvändningen (el + värme) med 30 % till 2023 jämfört mot 1995. Källa: Fastighets AB Förvaltaren.	
Andelen miljöbilar	9 (2009)	31	39	–	50	öka	Personbilar och lätta lastbilar som uppfyller miljökraven i definition 2007 och 2013. Siffran för 2018 är fram till 2018-03-31 då Miljöfordonsdiagnos senast uppdaterade stadens fordonlista. Källa: Miljöfordonsdiagnos	
Andelen ekologiska livsmedel (mätt i kr)	16,6 (2011)	30,4	31	38,6	39,1	50 (2018)	Indikatorn gäller för Sundbybergs stads förskolor och skolor. Målet med 50 % ekologiska råvaror uppnåddes ej. Källa: Stadsmiljö- och serviceförvaltningen, måltidsverksamheten.	

4 Nämndernas och bolagens verksamhet

4.1 Alla nämnder

Kommunfullmäktige formulerade i budget 2018 åtta övergripande mål till samtliga nämnder. Samtliga nämnder har arbetat för att bidra till måluppfyllelse under året.

Kommunstyrelsen har samordnat arbetet med kommunfullmäktiges övergripande mål.

Samtliga nämnder har prioriterat sina kärnverksamheter högt. Inom arbetet med att bevara stadens finansiella styrka och ha en långsiktigt hållbar investeringsnivå har flera aktiviteter genomförts i syfte att förbättra en välgrundad och långsiktig planering. Bland annat har beslutsunderlagen inom ekonomisk analys utvecklats, för att bättre kunna prioritera mellan investeringar.

Samtliga nämnder arbetar för att stadens ekonomiska resultat och prognoser ska vara säkra och ekonomiuppföljningar hålls månatligen inom stadens verksamheter.

Den samlade bedömningen är att målen i huvudsak har uppnåtts men att en del av arbetet kommer att fortgå under 2019.

Kommunfullmäktiges övergripande mål

- Stadens kärnverksamheter ska prioriteras högt.

Alla stadens nämnder arbetar utifrån sina respektive verksamheter med att kärnverksamheten ska prioriteras högt. Fokus är på att genomföra grunduppdraget och utveckla kvaliteten i verksamheten.

Kommunstyrelsen styr och stödjer utveckling av stadens kärnverksamheter genom optimering av resurser och ökad samordning.

- Stadens ska bevara sin finansiella styrka.

Stadens ekonomiska styrka förbättras genom välgrundad och långsiktig planering.

Kommunstyrelsen arbetar för att skapa arbetssätt och rutiner för att underlätta i den långsiktiga planeringen, ett särskilt fokus under året har varit på investeringar. Nämnderna bidrar till att öka den finansiella styrkan genom att se över sina taxor i verksamheten och genom att de bedriver sin verksamhet på ett kostnadseffektivt sätt.

- Staden ska ha en långsiktigt hållbar investeringsnivå.

Sundbybergs stad expanderar kraftigt och investeringar i fastigheter och infrastruktur är en nödvändighet för att växa. Som ett led i arbetet med att utveckla investeringsplaneringen har stadens investeringsprinciper uppdaterats och utvecklats. För att kunna prioritera mellan investeringar har beslutsunderlagen förbättrats, bland annat inom ekonomisk analys. Utbildningsinsatser avseende investeringsprinciper genomförs kontinuerligt. En viktig del i att ha en hållbar investeringsnivå är att reinvesteringarna ska självfinansieras genom det utrymme som skapas av årets resultat och årets avskrivningar.

- Stadens ekonomiska resultat och prognoser är säkra.

Uppföljningen för året visas att målet inte uppnåtts under 2018. Samtliga av stadens nämnder arbetar med att förbättra prognossäkerheten i sina uppföljningar. Inom samtliga förvaltningar har controllers regelbundna avstämningar med chefer. Kommunstyrelsen har arbetat med att förbättra beslutsunderlagen för att bättre kunna prioritera mellan investeringar. Ett arbete har även pågått gällande att säkerställa att underbyggda underlag ligger till grund vid framtagande av stadens likviditetsprognoser.

- Staden har ett gott bemötande och en god tillgänglighet.

Stadens nämnder arbetar alla i sina respektive verksamheter med att utveckla ett gott bemötande och en god tillgänglighet. Inom exempelvis barn- och utbildningsförvaltningen genomförs årliga skolundersökningar som över tid visar på goda resultat vad gäller nöjdhetsfaktorerna kring bemötande i stadens skolor.

Under hösten deltog staden i en servicemätning kopplad till Kommunens kvalitet i korthet (KKiK). Mätningen ger indikationer på hela stadens tillgänglighet och bemötande för e-post och telefoni. I jämförelse med andra kommuner har stadens växel en kort svarstid. Staden fick dock avsevärt lägre resultat när det gäller handläggares tillgänglighet. När frågeställaren kom i kontakt

med handläggaren var dock bemötande gott. Avseende e-post indikerar mätningen att Sundbyberg har en svarstid i paritet med andra kommuner men stadens handläggare ger generellt sett frågeställarna tydligare och mer utförlig information än vad andra kommuner gör.

Det bör noteras att servicemätningen bygger på ett förhållandevis litet urval men är lika för alla kommuner. Mätningen kommer upprepas 2019 och resultatet för 2018 hjälper verksamheterna att prioritera vilka delar i bemötande och tillgänglighet som behöver utvecklas mest. Efter servicemätningen 2016 tog staden ett samlat grepp om e-postfrågor. Resultatet för 2018 indikerar att detta lett till förbättrat bemötande. På motsvarande sätt indikerar 2018 års resultat att telefonifrågorna behöver ett samlat fokus, vilket bör återspeglas i 2019 års resultat.

- Sundbyberg är Stockholms läns bästa boendekommun.

Alla stadens nämnder arbetar utifrån sina ansvarsområden för att bidra till att Sundbyberg ska bli Stockholms läns bästa boendekommun. En medborgarundersökning genomfördes i början på september, för att bland annat ta reda på kommuninvånarnas upplevelse av trygghet och kommunen som en plats att bo och leva på.

405 av 1 200 tillfrågade Sundbybergare svarade på undersökningen, där 11 av länets 26 kommuner deltog. Sundbybergarna är i jämförelse med andra Stockholmskommuner nöjda med staden som en plats att leva och bo på (Nöjd-Region-Index); stadens poäng om 68 (0–100) är bland de högsta i länet. Framförallt är Sundbybergarna nöjda med utbud samt arbets- och fritidsmöjligheter.

Sundbybergarna är även bland de mest nöjda i länet med sin kommuns verksamhet (Nöjd-Medborgar-Index). Stadens resultat om 65 förklaras bland annat av att Sundbybergarna är nöjda med gång- och cykelvägar, kulturutbud och fritidsmöjligheter. Kvinnor tenderar att vara mer nöjda med stadens verksamheter än män. Även när det gäller möjligheter till inflytande (Nöjd-Inflytande-Index) får Sundbyberg ett resultat i paritet med de bättre i länet. Samtliga kommuner får dock ett lägre resultat för inflytande, för Sundbybergs del 46.

- Staden arbetar aktivt för att främja och öka jämställdheten, så att jämställdhet råder i alla offentliga rum.

Stadsledningskontoret har under året lett och samordnat arbetet med jämställdhetsintegrering i samarbete med förvaltningar och bolag i kommunkoncernen. Inom ramen för arbetet har en metod för jämställdhetsintegrering tagits fram. Under våren genomfördes en workshop med fokus på jämställdhet. På workshopen deltog chefer från hela kommunkoncernen.

En kompetensutvecklingsinsats har genomförts med åtta nyckelpersoner från förvaltningar och bolag i syfte att bidra till det fortsatta arbetet med jämställdhet i staden. Inom staden har en verksamhet arbetat med jämställdhetsintegrering, två verksamheter har påbörjat sitt utvecklingsarbete med jämställdhet och fyra verksamheter kommer att starta upp arbetet under 2019.

- Genom integrationsarbete i samtliga verksamheter möjliggörs lika möjligheter för alla oavsett etnisk eller kulturell bakgrund.

Nämnderna och bolagen arbetar utifrån sina verksamheter med att bidra till integrationsarbetet. Ett förslag till integrationsprogram med strategiska inriktningar är framtaget men ännu inte beslutat. Strategins syfte är att alla kommuninvånare, oavsett bakgrund, ska känna sig delaktiga i samhället. Stadens mottagningscenter erbjuder ett samlat stöd till nyanlända där de bland annat kan få information om hur man kan söka bostad, arbete och vuxenutbildning i Sverige. Arbetet med att stärka och utveckla entreprenörskap bland ungdomar, kvinnor och personer med utländsk bakgrund pågår.

Kommunfullmäktiges övergripande uppdrag

Uppdrag	Status	Analys
Samtliga delar av staden, så väl förvaltningar som kommunala bolag, ska bistå med platser i stadens sommarjobbserbjudande för unga.	 Genomfört	Samtliga delar av staden, så väl förvaltningar som kommunala bolag, har bistått med platser i stadens sommarjobbserbjudande för unga. Totalt fick 515 ungdomar möjlighet att sommarjobba i stadens verksamheter.
Staden och bolagskoncernen ska öka samordningen av stödprocesser för att uppnå optimering av gemensamma resurser.	 Pågående	Samtliga nämnder har under året deltagit i arbetet med att öka samordningen av stödprocesser, bland annat genom deltagande i stadengemensamma styrgrupper, arbetsgrupper, projektgrupper och nätverksgrupper. Flera nämnder har även varit med i arbetet kring framtagandet av en gemensam lokalbehovsplan och lokalförsörjningsplan samt inom IT-området. Som ett led i samordningen av de administrativa processerna har en förstudie för införandet av gemensamt IT-stöd för de ekonomisk-administrativa processerna genomförts. Resultatet av förstudien beräknas att presenteras för Kommunstyrelsen och koncernstyrelsen under första kvartalet 2019. Ett gemensamt projekt för utveckling av intern kontroll har genomförts med deltagare från staden och bolagen med målet att presentera modell och verktyg att använda i internkontrollarbetet 2019.
Inrätta ett mottagningscenter för nyanlända. Huvudansvaret ligger hos social- och arbetsmarknadsnämnden med samarbete mellan förskolenämnden och grundskole- och gymnasienämnden.	 Genomfört	Ett mottagningscenter för nyanlända har inrättats under året. Mottagningscentret har bemannats av ett stort antal verksamheter inom social- och arbetsmarknadsförvaltningen, samt av medarbetare från barn- och utbildningsförvaltningen. Uppdraget är genomfört och arbetssättet implementerat i ordinarie verksamhet.
Upphandlingsenheten överförs från stadsmiljö- och tekniska nämnden till kommunstyrelsen under 2018. Upphandlingsutskottet ersätts av en upphandlingskommitté under kommunstyrelsen.	 Genomfört	Upphandlingsenheten har överförs från stadsmiljö- och tekniska nämnden till kommunstyrelsen.

4.2 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har under året bedrivit verksamhet utifrån sitt ansvarsområde att samordna och utveckla utifrån ett hela staden-perspektiv. Arbetet med att utveckla planerings- och uppföljningsprocessen har intensifierats. Stadsledningskontoret bedömer att processen är känd och används i hög grad inom nämnderna. Processerna för internkontroll och investeringar har varit föremål för ett intensivt utvecklingsarbete.

Kommunfullmäktige antog under året en ny översiktsplan, vilken är vägledande när staden utvecklas och bostäder, arbetsplatser och kommunal service byggs ut. Stadens utveckling och expansion har fortsatt att vara i fokus under året. Arbetet med den nya stadskärnan och överdäckningen av järnvägen har fortsatt under året. Ett antal detaljplaner har startats för att konkretisera de planer som finns för de centrala delarna av Sundbyberg. Under året har även centrumutvecklingen i Hallonbergen, Rissne och Ör fortsatt för att levandegöra och förnya hela Sundbyberg.

Under hösten genomfördes också en servicemätning angående stadens tillgänglighet inom e-post och telefoni. Resultatet från stadens servicemätning kommer ligga till grund för fortsatt planering och utveckling.

Uppföljning av kommunstyrelsens grunduppdrag med utgångspunkt i fastställda kvalitetsfaktorer visar att verksamheten har god kvalitet. Analys visar på utvecklingsmöjligheter inom medarbetarperspektivet och ekonomiperspektivet.

Kommunstyrelsens utvecklingsarbete utgår från de mål och uppdrag som kommunfullmäktige fastställt i budget 2018 samt de mål med aktiviteter som kommunstyrelsen själv har fastställt i sin verksamhetsplan. Stadsledningskontoret gör bedömningen att merparten av de aktiviteter som planerades i verksamhetsplanen är genomförda. Två av de uppdrag som getts till kommunstyrelsen, att integrera näringslivsperspektivet i stadens verksamheter och inrättandet av ett årligt tillgänglighetspris, fortsätter under 2019.

Uppföljning av ekonomiskt utfall

Kommunstyrelsen redovisar ett underskott på 1,6 mnkr för 2018.

Kommunstyrelsen exklusive fastigheter och lokaler redovisar en negativ avvikelse mot budget på 9,5 mnkr. Konsultkostnaderna har varit högre än budgeterat och beror till stor del på vakanser och försenade tillsättningar av tjänster. Under året har ett antal vakanser påverkat personalkostnaderna positivt, samtidigt som avslutningskostnader kopplade till den tidigare stadsdirektören påverkat negativt. Avslutningskostnaderna är kopplade till att stadens stadsdirektör avslutade sin anställning per den 31 augusti 2018. Kostnaderna baserar sig på det avtal som tecknades vid stadsdirektörens anställning 2013 samt ett kompletterande avtal som tecknades i februari 2018, som reglerar avslutandet av anställningen och som föranleddes av en långtidssjukskrivning. Totalt har 13,3 mnkr reserverat för lön och pensionspremier för perioden 2019–2023, i enlighet med anställningsavtalet. Det kompletterande avtalet från 2018, som slöts i syfte att avsluta anställningen och därmed utse en ny stadsdirektör som kunde leda stadens verksamheter, beräknas orsaka staden en merkostnad på ca 0,85 mnkr för perioden 2019-2023.

Verksamheten fastigheter och lokaler visar ett överskott på 7,8 mnkr för år 2018. Överskottet beror till stor del på att försäljningarna av stadens fastigheter i Rissne och Hallonbergen skedde senare än budgeterat samt att försäljningen av Ekbacken inte blev av, vilket genererade högre intäkter än budgeterat.

Resultaträkning (mnkr)	Utfall 2018	Budget 2018	Diff. 2018	Utfall 2017
Verksamhetens intäkter	315,5	298,8	16,7	317,4
Verksamhetens kostnader	-474,2	-455,9	-18,3	-432,1
Verksamhetens nettokostnader	-158,7	-157,1	-1,6	-114,8
Kommunbidrag	157,1	157,1	0,0	150,7
Volymersättning/kompensation	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat	-1,6	0,0	-1,6	36,0

Verksamhetsområden (mnkr)	Utfall 2018	Budget 2018	Diff. 2018	Utfall 2017
Stadsdirektör	-39,1	-25,7	-13,4	-20,7
Kommunikation	-11,4	-12,5	1,0	-10,8
Kommunalsråd	-3,4	-5,0	1,6	-3,4
Politiska sekreterare	-7,4	-7,2	-0,1	-8,2
Utskott, KF	-10,0	-9,7	-0,2	-10,4
Kommunsekretariatet	-6,8	-6,6	-0,2	-7,0
Näringsliv och destination	-3,3	-3,6	0,3	-4,3
HR	-21,4	-21,6	0,2	-19,3
Säkerhet	-25,8	-22,6	-3,1	-22,9
Ekonomi och kvalitet	-21,3	-20,9	-0,4	-24,8
Stadsbyggnad	-16,8	-21,7	4,9	-1,2
Fastigheter och lokaler	7,8	0,0	7,8	9,9
Verksamhetens nettokostnader	-158,7	-157,1	-1,6	-114,8

Uppföljning av mål och uppdrag

Kommunfullmäktiges mål
Kommunstyrelsen verkar för att alla nämnder har en hållbar kostnadsutveckling och en hög kvalitetsnivå.
<p>Analys</p> <p>Arbetet med att utveckla och ansvarsfördela, samla kompetenser samt följa upp huvudprocesserna har pågått under året, bland annat med utgångspunkt från den organisationsförändring inom stadsledningskontoret som genomfördes i juni 2018. Förstärkning av stöd- och styrfunktioner för att möta stadens höga tillväxt har genomförts under året, bland annat genom en förstärkt finansfunktion. Ytterligare en tjänst med fokus på miljösamordningar har inrättats under året.</p>

Uppdrag	Status
Styr- och stödfunktioner fortsätter förstärkas för att möta stadens höga tillväxt.	Genomfört
<p>Kommentar</p> <p>Förstärkning av stöd- och styrfunktioner för att möta stadens höga tillväxt har genomförts, bland annat genom en förstärkt finansfunktion</p>	
I samhällsplaneringen prioriteras gående, personer med funktionsnedsättning, cyklister och kollektivtrafikresande.	Genomfört
<p>Kommentar</p>	

Uppdrag	Status
I enlighet med beslutat mobilitetsprogram prioriteras gående, personer med funktionsnedsättning, cyklister och kollektivtrafikresande i samhällsplaneringen.	
Medborgarnas inflytande över verksamheten förbättras genom utökad valfrihet och utveckling av digitala demokrativerktyg.	Genomfört
<p>Kommentar</p> <p>Medborgarnas inflytande och valfrihet över stadens verksamheter har utvecklats genom tjänsten "Hitta och jämför service", som finns på stadens hemsida. Under våren publicerades de olika förskolorna i tjänsten, sedan tidigare erbjuds motsvarande tjänst för äldreboenden och hemtjänst.</p>	
Näringslivsperspektivet integreras i stadens verksamheter.	Försenat
<p>Kommentar</p> <p>En utbildning planeras för att utveckla att näringslivsperspektivet integreras i alla verksamheter. Utbildningen kommer att genomföras under 2019 med alla berörda tjänstepersoner inom hela kommunkoncernen.</p>	
Inrätta ytterligare en tjänst med fokus på miljösamordning.	Genomfört
Genomföra en trygghetsdialog.	Genomfört
<p>Kommentar</p> <p>Trygghetsdialogen har under 2018 skett i form av att stadens trygghetsamordnare intervjuat och fört dialog med ett antal medborgare för att få in deras syn på ämnet trygghet.</p>	
Miljövänliga material ska prioriteras vid nybyggnation.	Genomfört
<p>Kommentar</p> <p>Staden använder systemet, Miljöbyggnad, vid kravställning och certifiering av nybyggnation.</p>	
Staden ska inrätta ett tillgänglighetspris som delas ut årligen.	Pågående
<p>Kommentar</p> <p>Uppdraget kommer att slutföras under 2019 med beaktande av gällande övriga stipendier inom staden.</p>	
En översyn av bolagskoncernens avkastningskrav ska genomföras.	Genomfört
<p>Kommentar</p> <p>Ett förslag till reviderade avkastningskrav för bolagskoncernen är framtaget.</p>	

4.3 Grundskole- och gymnasienämnden

För tredje året i rad ökar andelen elever i årskurs 9 som når kunskapskraven i alla ämnen. Andelen elever som når kunskapskraven i samtliga ämnen i årskurs 9 har ökat till 63,8 (57,1). Meritvärdet för årskurs 6 har ökat för andra året i rad till 225,4 (216,6). Meritvärdet för årskurs 9 har ökat under 2018 och även gymnasiebehörigheten har ökat. Nämndens analys är att ett ökat fokus på språkutvecklande och inkluderande arbetssätt har bidragit till den positiva utvecklingen. Ökat fokus på gymnasiebehörighet genom hela organisationen F-9 har medfört en ny målbild och därifrån andra strategier i organiseringen av undervisningen. Även de ämneskonferenser som leds av förstelärare och insatser av specialpedagogisk karaktär har bidragit till att utveckla lärmiljöer och undervisningsmetoder för enskilda elever. På skolnivå arbetar man med att skapa förutsättningar för lektioner i halvklass, tidiga anpassningar och insatser av specialpedagogiskt stöd samt lärares samverkan och samarbete för att öka förutsättningarna för elevernas lärande. Nämnden kan se att det är av stor vikt att utveckla hur undervisningen organiseras, då detta har störst effekt på resultaten.

Globala enheten har under läsåret gett en samlad modersmålsundervisning vilket innebär att alla elever på en skola - oavsett språk - får modersmålsundervisningen tillgodosedd vid samma tillfälle. En särskild satsning med utökad studiehandledning i årskurs 8 och 9 har skett och goda kunskaper i svenska språket är en viktig del för att kunna möta kunskapskraven i andra ämnen. Satsning med utökad undervisningstid för nyanlända elever fortsätter och utvärderingar visar på en positiv utveckling.

Antalet elever till grundskolan ökar och en utmaning är att tillgodose behovet av skolplatser i samma utsträckning. Under året har nämnden behövt ta beslut som ytterligare paviljonger i väntan på mer permanenta lokaler.

Kommunfullmäktiges mål till nämnden att alla elever ska nå målen i alla årskurser har inte uppnåtts. Målet kvarstår under 2019 och förvaltningen med dess skolor har elevernas kunskapsutveckling i fokus för att alla elever ska uppnå kunskapskraven i alla ämnen i alla årskurser.

Samtliga tio av nämndens uppdrag har genomförts under året. Samtliga skolor har erbjudit lovskola under 2018, stadens skolor har arbetat med att öka lärartätheten utifrån befintlig ekonomisk ram och barn- och utbildningsförvaltningen erbjudit sommarjobb till 88 av stadens unga.

Uppföljning av ekonomiskt utfall

Grundskole- och gymnasienämnden redovisar ett underskott på 15 mnkr. Underskottet beror på ökade kostnader för köp av externa platser, tilläggsbelopp och skolskjutsar på grund av volymökningar. Migrationsverket har också ändrat rutiner för asylsökande elever vilket har gjort att nämnden fått avslag på återsökta medel. Dessutom visar St:Martins gymnasium ett negativt resultat och semesterlöneskulden har ökat.

Resultaträkning (mnkr)	Utfall 2018	Budget 2018	Diff. 2018	Utfall 2017
Verksamhetens intäkter	125,2	93,2	32,0	103,0
Verksamhetens kostnader	-788,2	-741,3	-46,9	-713,2
Verksamhetens nettokostnader	-663,1	-648,1	-15,0	-610,2
Kommunbidrag	627,0	627,0	0,0	594,2
Volymersättning/kompensation	21,1	21,1	0,0	15,1
Resultat	-15,0	0,0	-15,0	-0,9

Verksamhetsområden (mnkr)	Utfall 2018	Budget 2018	Diff. 2018	Utfall 2017
Grundskolan	-488,0	-462,4	-25,6	-408,7
Grundsärskolan	-23,7	-30,0	6,3	-22,6
Gymnasie	-120,0	-127,0	7,0	-111,2
Gymnasiesärskolan	-11,3	-10,1	-1,2	-9,1
Centrala poster, myndighet	-20,1	-18,6	-1,5	-16,2
Verksamhetens nettokostnader	-663,1	-648,1	-15,0	-610,2

Uppföljning av mål och uppdrag

Kommunfullmäktiges mål
Alla elever ska nå målen i alla årskurser.
<p>Analys</p> <p>Stadens skolor följer årligen upp hur eleverna ligger till i förhållande till kunskapskraven. Elevernas kunskapsutveckling är ständigt i all personals fokus i stadens skolor. Det övergripande uppdraget är att säkerställa att alla elever uppnår kunskapskraven i alla ämnen i alla årskurser. De indikatorer som ligger till grund för bedömningen av grunduppdraget bygger på vårterminens resultat i stadens grundskolor. För tredje året i rad ökar andelen elever i årskurs 9 som når kunskapskraven i alla ämnen. Andelen elever som når kunskapskraven i samtliga ämnen i årskurs 9 har ökat till 63,8 (57,1).</p> <p>Meritvärdet för årskurs 6 har ökat för andra året i rad till 225,4 (216,6).</p> <p>Målet att alla elever ska nå målen i alla årskurser har inte uppnåtts. Målet kvarstår 2019 och förvaltningen tillsammans med stadens skolor arbetar ständigt med elevernas kunskapsutveckling för att säkerställa att alla elever uppnår kunskapskraven i alla ämnen i alla årskurser.</p>

Uppdrag	Status
Rektors- och lärarlönerna ska höjas till nivåer med kringliggande kommuner och lönespridningen ska öka.	 Genomfört
<p>Kommentar</p> <p>I lönerrevisionen 2018 gjordes en särskild prioritering av rektorslönerna för att komma i nivå med kringliggande kommuner. 2018 års lönerrevision för lärare visar att lärarlönerna ligger i nivå med kringliggande kommuner.</p>	
Tvåläraresystem och andra liknande pedagogiska arbetssätt utökas.	 Genomfört
<p>Kommentar</p> <p>Skolorna har under året provat olika sätt att öka lärartätheten utifrån deras befintliga ekonomiska ram. Generellt så har alla skolor ett tvåläraresystem i förskoleklass samt samverkan med fritidspersonal i åk 1-3 där de allra flesta är fritidspedagoger eller grundlärare mot fritidshem. De flesta enheter har på ett strategiskt och systematiskt sätt skapat mindre grupper i ämnen där det finns elever som riskerar att inte nå målen. Några skolor har extra lärare i klassen vid något eller några tillfällen per vecka i ämnen med elever som riskerar att</p>	

Uppdrag	Status
inte nå målen eller låga resultat. Det finns även enheter som erbjudit regelbunden läxhjälp som också kan ses som en ökning av lärartätheten i perspektivet mer lärartid.	
Skolans personal vidareutbildas i IT och förvaltningen arbetar för att Sundbybergs skolor ska vara en-till-en-skolor senast 2020.	 Genomfört
<p>Kommentar</p> <p>Under året har arbete skett med att ta fram digitala handlingsplaner för stadens skolor med en tidsplan för när behoven av utbildning behöver infrias. Den genomsnittliga digitala tätheten under hösten 2018 var 1,4 elev per enhet, jämfört med 4 elever per enhet hösten 2016.</p>	
Rektorerna ges större möjlighet att vara de pedagogiska ledarna i våra skolor.	 Genomfört
<p>Kommentar</p> <p>Stadens skolor har under året skapat utrymme för administratörer i organisationen, vilket skapat större utrymme för rektorerna att utöva sitt pedagogiska ledarskap.</p>	
Ett forskningsbaserat antimobbningsarbete införs i Sundbybergs skolor.	 Avslutat, annan orsak
<p>Kommentar</p> <p>Att införa ett forskningsbaserat antimobbningsarbete är komplext och måste undersöka noggrant innan beslut om införande kan planeras. En utredning tillsattes med uppdrag att se över vilka modeller och metoder som är forskningsbaserade för grundskolan. Utredningen kom fram till att forskningen menar att kommuner bör inventera hur situationen ser ut i just deras kommun när det gäller diskriminering och kränkande behandling. Eftersom programmen mot mobbning utvecklas i takt med forskningen bör fokus för skolorna ligga på att bedöma vilka insatser man har behov av och först därefter göra en bedömning av om det finns något program som i dagsläget uppfyller de behov man har identifierat.</p>	
Det kommunala aktivitetsansvaret överförs från grundskole- och gymnasienämnden till social- och arbetsmarknadsnämnden.	 Genomfört
<p>Kommentar</p> <p>Det kommunala aktivitetsansvaret har överförts från grundskole- och gymnasienämnden till social- och arbetsmarknadsnämnden. Uppdraget är genomfört och arbetssättet är implementerat i ordinarie verksamhet.</p>	

4.4 Förskolenämnden

Förskolorna har under året lagt fokus på arbetet med att skapa goda villkor och en mer gynnsam lärmiljö där alla barn ska få rätt till samma möjlighet till utveckling och lärande, oavsett bakgrund. I förskolornas projekt och teman arbetar förskolorna utifrån barnens tankar och intressen för att de ska ha möjlighet att påverka och vara delaktiga i sin egen läroprocess och utveckling.

Genom gemensamma kompetenssatsningar som gjorts under året, så som studieresor och gemensamma språknätverket, har barnens lärmiljöer och undervisning utvecklats. Nämndens analys är att utvecklingen av hur undervisningen ska organiseras är av stor vikt för barnens lärande. På enhetsnivå lyfts goda lärmiljöer, insatser gällande struktur och organisation på ledningsnivå och barngruppernas sammansättning utifrån behov fram som viktiga förutsättningar och framgångsfaktorer för barnens lärande.

Nöjdheten i skolundersökningen gällande kommunala förskolor i staden har ökat från 72 procent till 75 procent, vilket visar på en upplevd god kvalitet. Skolundersökningen visar även på en god upplevd trygghet i stadens förskolor, 88 procent svarar ja på frågan "Jag upplever att mitt barn känner en trygghet i verksamheten på förskolan". Förskolorna arbetar ständigt med trygghetsperspektivet i förskolorna, även arbetet med likvärdighet, tillgänglighet, inflytande och delaktighet är viktiga delar i det dagliga arbetet med barnen. Förskolorna har en plan mot kränkande behandling och diskriminering som följs upp och revideras årligen. Detta görs tillsammans med barn och vårdnadshavare för att skapa trygga och goda förutsättningar för barns inläring och ökad samverkan och delaktighet mellan förskola och hem.

Avseende kommunfullmäktiges och förskolenämndens prioriterade mål visar resultaten på en hög måluppfyllelse. Genom uppnådda mål och genomförda uppdrag konstaterar nämnden att de aktiviteter som genomförts under året för att öka måluppfyllelsen har gett effekter i verksamheterna med goda resultat. Av de sju uppdrag som nämnden haft under året har sex uppdrag genomförts. Uppdraget kring HBTQ-certifiering har inte kunnat slutföras med anledning av svårigheter att hitta en gemensam tidplan med RFSL, som har monopol på HBTQ-certifiering.

Uppföljning av ekonomiskt utfall

Förskolenämnden visar ett positivt resultat på 2,4 mnkr. Resultatet hänförs främst till högre statliga bidrag än budgeterat. De kommunala förskolorna visar en budget i balans vid årets slut.

Resultaträkning (mnkr)	Utfall 2018	Budget 2018	Diff. 2018	Utfall 2017
Verksamhetens intäkter	45,2	32,5	12,7	36,3
Verksamhetens kostnader	-430,7	-421,1	-9,6	-411,2
Verksamhetens nettokostnader	-385,5	-388,6	3,1	-375,0
Kommunbidrag	386,0	386,1	-0,1	384,9
Volymersättning/kompensation	1,9	2,5	-0,6	4,7
Resultat	2,4	0,0	2,4	14,6

Verksamhetsområden (mnkr)	Utfall 2018	Budget 2018	Diff. 2018	Utfall 2017
Förskolan	-373,7	-372,0	-1,7	-357,5
Centrala poster, myndighet	-11,8	-16,6	4,8	-17,5
Verksamhetens nettokostnader	385,5	-388,6	3,1	-375,0

Uppföljning av mål och uppdrag

Kommunfullmäktiges mål
Alla barn i förskolan, oavsett bakgrund och behov, känner sig trygga och sedda. De stimuleras till fortsatt kunskapsinläring och personlig utveckling.
<p>Analys</p> <p>För att uppnå målet har förskolorna under året lagt fokus på arbetet med att skapa goda villkor och en mer gynnsam lärmiljö som en del i att motverka kategorisering, det vill säga inte dela upp barnen utifrån diskrimineringsgrunderna såsom ålder, kön och etnicitet. Alla barn ska få rätt till samma möjlighet till utveckling och lärande oavsett bakgrund. Förskolorna arbetar ofta med ofärdigt material i miljöerna, eftersom det då inte finns förutbestämda normer, utan barnen får själva skapa, utan ramar. Förskolorna har i olika projekt arbetat utifrån barnens tankar och intressen för att de ska ha möjlighet att påverka och vara delaktiga i sin egen läroprocess och utveckling.</p> <p>Skolundersökningen visar goda resultat för de kommunala förskolorna i Sundbybergs stad med en hög måluppfyllelse och ett NKI (nöjdkundindex) på 75 procent. Av vårdnadshavarna uppger 83 procent att de är nöjda med verksamheten på sitt barns förskola, 88 procent upplever en trygghet i verksamheten på förskolan och 84 procent upplever en god daglig kontakt med förskolan.</p>

Uppdrag	Status
Arbetet för att minska barngruppernas storlek ner till 15 barn i genomsnitt per år får hög prioritet.	 Genomfört
Kommentar Nämnden har under året gjort ett arbete för att minska barngruppernas storlek. Det är flera faktorer som är avgörande när en barngrupp anses vara lagom stor, såsom lokaler, kompetenser, barngruppernas sammansättning och behov. Stadens förskolor arbetar kontinuerligt med att skapa goda lärmiljöer och barngruppernas storlek har minskat under året.	
Arbeta för mer personal i förskolan samt att öka andelen utbildade förskolepedagoger bland de anställda.	 Genomfört
Kommentar Förskolorna har arbetat utifrån den strategiska kompetensförsörjningsplan som är framtagen av nämnd för att rekrytera fler personal till förskolorna. I senaste statistik från SCB visar resultaten på en ökning av andel förskollärare i verksamheten från 33 % till 36 %. Även personaltätheten visar på en förbättring från 5,3 år 2016 till 5,2 år 2017. Redovisad statistik är den senaste officiella statistiken från SCB. Nästa officiella statistik för 2018 finns att inhämta under våren 2019.	
Intensifiera det språkutvecklande arbetet på förskolorna med fokus på svenska.	 Genomfört

Uppdrag	Status
Kommentar Genom utökad kompetenshöjning har förskolornas språkutvecklande arbete utvecklats under året. Under ledning av barnhälsoteamet har läslyftet genomförts. Utöver kompetenshöjning inom språknätverket har några förskoleenheter fått riktade fortbildningsinsatser utifrån läslyftets tema högläsning.	
Minst en ytterligare förskola ska under året genomgå HBTQ-certifiering.	 Avslutat, annan orsak
Kommentar Förskolorna har under året genomfört utbildningsinsatser och kompetenshöjning inom området gällande bemötande och normkritik. Nämnden fortsätter utveckla arbetet inom dessa frågor. Tre verksamheter är sedan tidigare certifierade och samtliga förskollärare i staden har fått kompetensutbildning i HBTQ frågor. En ytterligare HBTQ-certifiering har inte varit möjlig att genomföra under året, på grund av att det inte gått att hitta en gemensam tidsplan med RFSL, som har ensamrätt på genomförande av HBTQ-certifiering.	

4.5 Äldrenämnden

Valfriheten inom äldrenämndens verksamheter är fortsatt lättillgänglig genom "Hitta och jämför service" på stadens hemsida. Ett valfrihetssystem inom äldreboende är infört i staden sedan våren 2017, i nuläget har två externa utförare anslutit till systemet. Valfrihetssystemet inom hemtjänst har vid årsskiftet nio valbara utförare inklusive Sundbybergs stads hemtjänst.

Under våren 2018 återinvigdes träffpunkt Hallonbergen efter renovering. Där, liksom på Träffpunkt Allén, får stadens seniorer möjlighet till aktiva, hälsofrämjande och sociala aktiviteter med ett brett utbud av fysiska och sociala aktiviteter. För åttonde året i rad har musikskolan och äldreförvaltningen samarbetat för att genomföra en tre veckor lång period med sommarjobbade musikanter på stadens boenden. På samtliga äldreboenden finns personer som arbetar med aktiviteter. Exempelvis sker sammankomster av olika slag som konserter och festmåltider.

Äldrenämndens verksamheter i egen regi bedriver sedan 2012 kvalitetsarbete enligt kvalitetsledningssystem ISO 9001. Under året har omcertifiering skett enligt de nya kraven, med berömt godkänt. Nämnden fick inga avvikelser dock några förbättringsområden som verksamheten arbetar vidare med för att ytterligare höja kvaliteten.

Inom natt- och larmpatrullerna sker arbete med att säkerställa inställetiden vid larm för att ge en trygghet till våra äldre. Ett arbete har genomförts under året för att öka tillgängligheten på telefon och e-post.

Det sammantagna resultatet av Socialstyrelsens brukarundersökning visar fortsatt att nämndens verksamheter visar på ett gott bemötande och en hög sammantagen nöjdhet, främst inom hemtjänst, träffpunkt och dagverksamhet.

Äldrenämnden har under året arbetat med samtliga kommunfullmäktiges mål och uppdrag till nämnden. Av nämndens uppdrag är alla utom ett genomförda och avslutade. Att aktivt arbeta med diskrimineringsgrunder är ett ständigt aktuellt område som nämnden arbetar vidare med under nästa år.

Uppföljning av ekonomiskt utfall

Äldrenämnden redovisar ett underskott på 22,2 mnkr. Underskottet beror till största del (-12,9 mnkr) på de merkostnader som uppkommit i samband med övertagandet av

Eckbackens hus H.

Nämnden direktupphandlade ett personalsamverkansavtal med två företag som ansvarat för bemanningen. Kostnaden för övrig drift har också belastat nämnden. Därutöver uppgår köp av platser på Tule Plaza till ett nettounderskott på 5,1 mnkr samt fördyrat avtal för köp av platser på Eckbackens hus F inför flytten till Tule Plaza om -1,4 mnkr. Även äldreboenden i egen regi visar ett underskott som verksamheterna arbetat med att reducera under året men inte lyckats fullt ut. En svårighet har varit att en låg belägningsgrad inte kunnat mötas av snabba förändringar/minskningar i personalstaten.

Resultaträkning (mnkr)	Utfall 2018	Budget 2018	Diff. 2018	Utfall 2017
Verksamhetens intäkter	80,6	74,4	6,1	76,1
Verksamhetens kostnader	-463,6	-431,4	-32,1	-421,0
Verksamhetens nettokostnader	-383,0	-357,0	-26,0	-344,9
Kommunbidrag	357,0	357,0	0,0	342,0
Volymersättning/ kompensation	3,8	3,8	0,0	3,8
Resultat	-22,2	0,0	-22,2	0,1

Verksamhetsområden (mnkr)	Utfall 2018	Budget 2018	Diff. 2018	Utfall 2017
Vård och omsorg om äldre	-0,2	-2,2	2,0	0,7
Riksfärdtjänst	-0,9	-0,8	-0,1	-0,9
Äldrenämnd	-1,6	-1,6	0	-1,6
Övr politisk ver. äldrenämnd	-1,6	-1,6	0,0	-1,2
Hemtjänst i ordinärt boende	-96,8	-93,2	-3,6	-93,3
Korttidsboende	-18,1	-18,0	-0,1	-15,1
Dagverksamhet	-5,7	-6,4	0,7	-4,9
Särskilt boende	-220,8	-194,6	-26,2	-197
Öppen verksamhet	-12,0	-12,8	0,8	-9,3
Övr insatser i ordinärt boende	-1,7	-1,9	0,2	-1,8
Särskilt boende funk.nedsättn.	-1,1	-1,3	0,2	0,1
Särskilda satsningar	-0,4	0,0	-0,4	0
Ledning äldre	-22,1	-22,5	0,4	-20,6
Verksamhetens nettokostnader	-383,0	357,0	-26,0	-344,9

Uppföljning av mål och uppdrag

Kommunfullmäktiges mål
Kvaliteten och valfriheten inom äldreboenden ökar.
<p>Analys</p> <p>Äldrenämnden har valfrihetssystem inom både hemtjänst och särskilt boende. Möjligheten att jämföra och därmed kunna välja boenden och hemtjänst efter individens behov har förenklats genom att "Hitta och jämför service" har införts på stadens hemsida.</p> <p>Under året har en gästenkät för träffpunkt och dagverksamhet genomförts, vilket bidragit till åtgärdsplaner för att förbättra kvaliteten inom verksamheterna. Det här är andra året som gästenkäten genomförs och möjligheten att jämföra sin egen verksamhet med föregående års resultat ger möjlighet att se om åtgärderna har gett effekt.</p> <p>Inom äldrenämndens verksamheter erbjuds flera fysiska och sociala aktiviteter. På stadens träffpunkter får stadens seniorer möjlighet till aktiva, hälsofrämjande och sociala aktiviteter. Även på samtliga äldreboenden finns personer som arbetar med aktiviteter.</p>

Uppdrag	Status
Omsorgspersonalen behärskar det språk som våra boende talar.	 Genomfört
<p>Kommentar</p> <p>En kartläggning av personalens språkkunskaper är genomförd och uppdateras löpande då nya medarbetare anställs. För medborgaren synliggörs detta i stadens Hitta och jämför service - äldreboende, detsamma gäller för hemtjänst.</p>	
De som vårdar anhöriga i hemmet ges ett gott stöd i form av avlösare och anhörigmöten.	 Genomfört
<p>Kommentar</p> <p>Under året har demensteamet bland annat anordnat anhöriggrupper, anhörigcafé samt frågestunder på stadens träffpunkter. De har också utfört hembesök samt haft samtal med anhöriga. Anhörigstrateg ger stöd till anhöriga i form av bland annat anhörigmöten.</p>	

Uppdrag	Status
Måltidssituationen på äldreboenden är trivsamt och de boende erbjuds friskvård.	 Genomfört
<p>Kommentar</p> <p>I verksamheterna genomförs regelbundna måltidsobservationer, där miljö är ett av kriterierna som bedöms. Efter genomförd observation sker en återkoppling med förslag på åtgärder till enheterna. I samtliga verksamheter erbjuds aktiviteter som ska bidra till att öka livskvaliteten och speciellt erbjuds en mängd välbesökta aktiviteter inom friskvårdsområdet på stadens träffpunkter.</p>	
Inom all verksamhet genomförs en kvalitetsuppföljning kontinuerligt.	 Genomfört
<p>Kommentar</p> <p>Arbetet enligt äldreförvaltningens uppföljningsplan 2018 har genomförts enligt plan. För andra året i rad har en gästenkät genomförts på träffpunkten Allén och på dagverksamheten Solbacken. Arbetet med en tremånaders enkätuppföljning för boende på äldreboende är påbörjad under året. Även en utvärdering av vistelsen på äldreförvaltningens korttidsboenden har påbörjats under året. Grundliga löpande kontroller av hemtjänstutvecklare genomförs parallellt med bland annat avtalsuppföljning, måltidsobservationer och nattfastemätningar på äldreboende. Alla utförare bedöms enligt samma kriterier.</p>	
Vi arbetar aktivt med kunskap om våra diskrimineringsgrunder.	 Pågående
<p>Kommentar</p> <p>Under året har ett stormöte om "Att skapa ett likvärdigt bemötande" genomförts. RFSL föreläste om HBTQ, historisk beskrivning, förklaring av begrepp varvat med konkreta fall, 196 personer från äldreförvaltningen deltog. Vidare arbete kommer att ske under nästa år då detta område ständigt är aktuellt.</p>	

4.6 Social- och arbetsmarknadsnämnden

Under 2018 har antal hushåll som är i behov av försörjningsstöd fortsatt att minska jämfört med tidigare år. I drygt ett par år har andelen med långvarigt stöd varit oförändrad men i år har den genomsnittliga bidragstiden minskat. Dock ökar kostnaden per hushåll vilket bl.a. bedöms bero på högre boendekostnader, höjd riksnorm, ökad andel hushåll som helt saknar inkomster och ökade kostnader för skyddat boende för våldsutsatta. Sedan 2017 finns auktorisationsvillkor och en ersättningsmodell för att upphandla arbetsmarknadsinsatser som bättre motsvarar målgruppens behov. Från förra året har andel deltagare som går direkt till studier eller arbete efter avslutad arbetsmarknadsinsats ökat från 56 till 64 procent.

Under året har arbetet med våld i nära relationer haft ett särskilt fokus. Arbetsprocesser och metoder har förbättrats och utvecklats, vilket lett till att fler våldsutsatta och barn som bevittnat våld fångats upp och kunnat få skydd. Under året har arbetssättet med Korta vägen implementeras. Samordningsförbundet Sundbyberg stad (Finsam) och Sundbergsinitiativet har startat, vilket ger möjligheter att utveckla relevant stöd till individer med långvarigt försörjningsstöd.

Under 2018 har det skett aktiviteter och insatser för att förbättra arbetsmiljön för nämndens alla medarbetare, vilka bidragit till att vända den negativa trenden vad gäller sjukfrånvaro, som i år har minskat.

Inom myndighetsavdelningen har ett arbete pågått för att säkerställa kvalitet och rättssäkra processer, främst säkerställa att insatsnivån är relevant utifrån den enskildes vårdbehov. Arbetet har lett till att kostnaden per vård dygn minskat med 360 kr för särskilda boendeformer inom LSS, på helår motsvarande 2,5 mnkr. Flertalet av nämndens kritiska kvalitetsindikatorer (KKI) har uppfyllts och/eller utvecklats positivt.

Anhörigstrategen, som delas med äldreförvaltningen, har under året lagt extra fokus på målgrupperna anhöriga till närstående med psykisk ohälsa och/eller missbruk, både genom samtalsgrupper och anordnande av öppna föreläsningar.

Under 2018 har en struktur för ett tydligt och gemensamt kvalitetsledningssystem för alla nämndens verksamhetsområden tagits fram. Kvalitetsledningen återfinns inom ramen för

systemstödet Stratsys och utgår från förvaltningens grunduppdrag som presenteras utifrån processer. Inom samtliga verksamhetsområden har övergripande processer tagits fram, med utgångspunkt i dessa har verksamhetsspecifika kärnprocesser kartlagts. I kvalitetsledningssystemet återfinns förvaltningens checklistor, rutiner, och riktlinjer kopplade till respektive process. Detta för att skapa ökad kvalitet, styrning och struktur i det dagliga arbetet.

Uppföljning av ekonomiskt utfall

Social- och arbetsmarknadsnämnden redovisar ett resultat på 1,0 mnkr, vilket är något bättre än tidigare prognoser. Intäkterna är 10,8 mnkr lägre än budget vilket främst beror på minskade intäkter från Migrationsverket för ensamkommande barn och ungdomar. Kostnaderna är 11,8 mnkr lägre än budget, främst beroende av personalkostnaderna som är 18 mnkr lägre än budget beroende på vakanser inom myndighet. Kostnaderna för konsulter och inhyrd personal är därför cirka 14 mnkr högre än budget. Kostnader för köp av verksamhet är 10 mnkr lägre än budget, främst inom området vuxenutbildning och arbetsmarknadsåtgärder samt för köp av platser inom ensamkommande barn och unga.

Resultaträkning (mnkr)	Utfall 2018	Budget 2018	Diff. 2018	Utfall 2017
Verksamhetens intäkter	137,6	148,4	-10,8	156,9
Verksamhetens kostnader	-637,1	-648,9	11,8	-625,0
Verksamhetens nettokostnader	-499,5	-500,5	1,0	-468,1
Kommunbidrag	489,4	489,4	0,0	462,8
Volymersättning/kompensation	11,1	11,1	0,0	8,6
Resultat	1,0	0,0	1,0	3,3

Verksamhetsområden (mnkr)	Utfall 2018	Budget 2018	Diff. 2018	Utfall 2017
Övergripande inkl nämnd	-25,1	-30,6	5,5	-22,3
Stöd och utveckling	-13,3	-15,3	2,0	-11,6
Myndighetsavdelningen	-290,5	-267,5	-23,0	-273,0
Vuxenutbildning	-43,9	-51,8	7,9	-37,9
Arbetsmarknad och integration	-14,1	-19,6	5,5	-14,7
Utförarenheterna	-112,6	-115,7	3,1	-108,6
Verksamhetens nettokostnader	-499,5	-500,5	1,0	-468,1

Uppföljning av mål och uppdrag

Kommunfullmäktiges mål
Vägen till egen försörjning är kort och utanförskapet minskar.
<p>Analys</p> <p>Nämnden har bidragit till målet genom ett intensivt utvecklingsarbete som redovisas nedan. Kommunfullmäktiga har också lämnat ett uppdrag som bidrar till måluppfyllelsen, nämligen nämndmålet "Sundbybergsbor försörjer sig själva utifrån sina möjligheter och förutsättningar". Sedan januari får alla som söker försörjningsstöd en tid hos en arbetsmarknadskonsulent inom fem arbetsdagar. Rutiner för samarbetet mellan enheterna är framtagna och implementerade. Arbetsmarknadsenheterna har anpassats utifrån målgrupperna 16-24 år respektive 25-65 år för att bättre möta målgruppens behov. Auktorisation av tio externa utförare av arbetsmarknadsinsatser har slutförts. Inom enheten ekonomiskt bistånd har ett utvecklingsarbete kring människor i behov av rehabilitering pågått under året. Antal unika hushåll med ekonomiskt bistånd per år samt den genomsnittliga bidragstiden har minskat.</p> <p>Samordningsförbundet Sundbybergs stad startade den 1 juli 2018. Den finansiella samordningen mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Stockholms läns landsting och staden förväntas bidra till ökade resurser för kommuninvånare i behov av samordnad rehabilitering.</p>

Uppdrag	Status
Det kommunala aktivitetsansvaret överförs från grundskole- och gymnasienämnden till social- och arbetsmarknadsnämnden.	 Genomfört
<p>Kommentar</p> <p>Det kommunala aktivitetsansvaret har överförts från grundskole- och gymnasienämnden till social- och arbetsmarknadsnämnden. Uppdraget är genomfört och arbetssättet är implementerat i ordinarie verksamhet.</p>	
Alla ansökningar om ekonomiskt bistånd erbjuds hembesök, alla personer med ekonomiskt bistånd erbjuds en insats med närvarokrav och genomsnittlig inskrivningstid för personer med ekonomiskt bistånd minskar.	 Genomfört

Uppdrag	Status
<p>Kommentar</p> <p>Alla nya hushåll erbjuds hembesök och fem har tackat nej under året vilket inneburit återtagen ansökan eller avslag. Antal hushåll som är i behov av försörjningsstöd samt genomsnittlig bidragstid för dessa har minskat jämfört med föregående år vilket pekar mot att fler kommuninvånare blivit självförsörjande. I år har fler personer initierats på arbetsmarknadsenheterna trots att antalet hushåll minskat vilket är en indikation på att fler får insats.</p>	
Stadens arbete med unga vuxna i utanförskap genom bland annat uppsökande verksamhet utvecklas.	 Genomfört
<p>Kommentar</p> <p>Den uppsökande verksamheten har förstärkts och utvecklats. Samtliga ungdomar i målgruppen med intresse av stöd har blivit erbjudna olika insatser. Ungdomsambassadören har haft i uppdrag att utveckla ett program för mentorskap. Sedan oktober 2018 och ett år framåt pågår samverkansprojekt "I have a Dream" med Project Playground som handlar om att få unga i Sundbybergs kommun som idag inte finns inskrivna i något utbildningsprogram eller annan sysselsättning att hitta en väg tillbaka in i samhället. Uppdraget anses genomfört då arbetssättet är implementerat i ordinarie verksamhet och utvecklas numer löpande.</p>	
Öka valfriheten inom kommunens utförarverksamheter.	 Pausat
<p>Kommentar</p> <p>Kommunfullmäktige beslöt vid möte 22 oktober 2018 att återremittera ärendet om införande av valfrihet och tillämpning av LOV inom nämndens ansvarsområde för ytterligare utredning om vilka verksamheter som bör ingå i ett valfrihetssystem och vilka som inte bör göra det, vidare också ta fram ett förslag på hur kontroll och kvalitetssäkring av verksamheterna bättre kan genomföras. <i>Uppdraget är pausat då nämnden avvaktar nytt beslut under våren från kommunfullmäktige i ärendet. Nämndens yttrande i frågan till KF om LOV kommer att behandlas i nämnden 5 mars 2019.</i></p>	
Inrätta Sundbybergsmodellens styrgrupp.	 Genomfört
<p>Kommentar</p> <p>Styrgruppen för Sundbybergsmodellen är inrättad och överenskommelsen om Sundbybergsinitiativet med Arbetsförmedlingen är påskriven.</p>	

4.7 Kultur- och fritidsnämnden

Under året har sommarlovsverksamheten Passa vidare utvecklats och genomförts under sex veckor på Rissne IP och Sundbybergs IP. Ungdomsmottagningen och fältverksamheten har flyttat till nya lokaler i Sundbybergs centrum. Nämnden har hyrt in Bristol-lokalen i Sundbybergs centrum, för att kunna bevaras som kulturscen. Återinvigningen skedde denna höst.

Under året har biblioteket tillsammans med Solna stad beviljats 1,2 mnkr från Satens kulturråd inom satsningen Stärkta bibliotek samt 1,2 mnkr i lovbidrag från Socialstyrelsen för att genomföra gratis lovverksamhet.

Uppföljningen av nämndens grunduppdrag med utgångspunkt i fastställda kvalitetsfaktorer visar, till skillnad från förra året, att de flesta av nämndens verksamheter inte alls mött lika stor ökning i efterfrågan detta år. Vilket anses naturligt då befolkningsökningen år 2018 var 2,3 procent mot de senaste årens genomsnitt på 3,5 procent, samt det att i år var nästan hälften av befolkningstillväxten nyfödda. Men förvaltningen har under året fortsatt arbetet med att nå nya målgrupper. Man har arbetat med att öka andelen tjejer och unga med funktionsvariationer som tar del av fritidsgårdsverksamheten och ungdomsmottagningen tillsammans med fältverksamheten har gjort strukturerade insatser för att öka antalet killar och nyanlända på mottagningen. I år har man också följt och mätt utvecklingen vad gäller utlåningen av medier på biblioteken samt uthyrda timmar i Allaktivitetshuset och stadens sporthallar.

Under året har hela förvaltningen, som första hela förvaltning i Sverige, genomgått en hbtq-certifieringsprocess. Det finns även en handlingsplan för det fortsatta strategiska arbetet inom området.

Kultur- och fritidsnämndens bedömning är att de bidragit till att uppfylla kommunfullmäktiges mål till nämnden. Resultat från mätningar av grunduppdraget visar att brukarna generellt är mycket nöjda med bemötandet och tryggheten i nämndens verksamheter. Kultur- och fritidsnämnden bedömer att samtliga utvecklingsmål och majoriteten av uppdragen har uppfyllts, arbetet med flera av nämndens utvecklingsmål kommer att fortgå under 2019.

Uppföljning av ekonomiskt utfall

Kultur- och fritidsnämnden visar ett överskott på 1,1 mnkr. Orsaken till överskottet är flera,

bland annat ökade statliga bidrag, lokalhyresintäkter och ett effektivare nyttjande av personalresurser efter övertagandet av friskvårdsanläggningen i simhallen.

Intäkterna är i år 2,3 mnkr högre än under år 2017 och 4,1 mnkr högre än budgeterat. Intäktsökningen bestod främst av statliga bidrag som inkom 2,8 mnkr högre än under år 2017, respektive 4,4 mnkr över budget. Men också hyresintäkterna ökade, med cirka 0,6 mnkr från både 2017 och mot budget. Sedan minskade intäkterna för taxor och avgifter med cirka 1,4 mnkr mot både 2017 och mot budget, varav cirka 1,1 mnkr från simhallen. Färre besökare, antagligen eftersom att simhallen i Åkeshov återigen öppnats. Kostnaderna är i år 2,5 mnkr högre än under år 2017 och 2,9 mnkr högre än budgeterat. Personalkostnader står för 1,8 mnkr, arbetsmarknadsåtgärder för 0,7 mnkr samt förändring av semesterlöneskuld för 0,5 mnkr i skillnad mot budget.

Nämnden erhöll 6,8 mnkr i kompensation, främst för ökade kapitaltjänstkostnader som inte beaktats vid ramtilldelning.

Resultaträkning (mnkr)	Utfall 2018	Budget 2018	Diff. 2018	Utfall 2017
Verksamhetens intäkter	30,4	26,3	4,1	28,1
Verksamhetens kostnader	-166,7	-163,8	-2,9	-164,2
Verksamhetens nettokostnader	-136,4	-137,6	1,2	-136,1
Kommunbidrag	130,7	130,7	0,0	140,3
Volymersättning/kompensation	6,8	6,8	0,0	1,9
Resultat	1,1	0,0	1,1	6,1

Verksamhetsområden (mnkr)	Utfall 2018	Budget 2018	Diff. 2018	Utfall 2017
Politisk verksamhet	-1,6	-1,8	0,2	-1,7
Central förvaltning	-5,8	-5,8	0,0	-5,6
Bibliotek, skolbibliotek	-25,6	-25,1	-0,6	-25,1
Kultur, musikskola, Allaktivitetshus, konst	-25,7	-26,5	0,8	-25,9
Fritidsgårdar, fältsekr., Ungdomsmottagning	-18,5	-18,8	0,3	-16,7
Idrottsanläggningar	-36,6	-36,7	0,0	-38,0
Simhall	-13,6	-14,0	0,4	-14,3
Bidrag till föreningar	-8,8	-8,9	0,1	-8,8
Verksamhetens nettokostnader	-136,4	-137,6	1,2	-136,1

Uppföljning av mål och uppdrag

Kommunfullmäktiges mål	
Kultur- och fritidsnämnden för en kontinuerlig dialog med föreningslivet för att stärka den demokratiska utvecklingen i samhället, integrationen, folkhälsan och valfriheten.	
<p>Analys</p> <p>Samtliga av nämndens enheter arbetar för att förbättra integrationen. Dialog och samarbete med föreningslivet sker inom samtliga av förvaltningens enheter, i så väl ordinarie verksamhet som utvecklingsprojekt. Förvaltningens nya tjänster från förra året, integrationssamordnare och samordnaren av fritidsaktiviteter för barn och unga med funktionsvariationer har under året arbetat nära föreningslivet. Förutom samverkan med civilsamhället och föreningslivet har samordnarna etablerat samverkan med skolan, elevhälsan och biståndshandläggare inom social- och arbetsmarknadsförvaltningen för att nå målgrupperna.</p> <p>Integrationssamordnaren arbetar för att sänka trösklarna till kultur- och fritidsverksamhet och är en viktig länk mellan nyanlända, staden och civilsamhället. Flera åtgärder har genomförts för att sänka trösklarna till kulturskolan så att barn och unga oavsett socioekonomiska förutsättningar ska ges möjlighet att ta del av kulturskolans verksamheter. Med beviljade medel från Statens kulturråd och Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällefrågor har omfattande gratisverksamhet genomförts inom kulturskolan. Genom uppsökande verksamhet och att samverka med aktörer som når målgruppen nyanlända barn och unga har nämndens verksamheter förmedlat information om serviceutbud samt möjligheter till kultur- och fritidsaktiviteter i staden.</p> <p>Under senaste åren har nämnden tillsammans med volontärer arbetat för att stärka nya svenskar i språket genom regelbunden läxhjälpverksamhet och språkcafé på bibliotek Hallonbergen. Verksamheten har 2018 utvecklats ytterligare, flera verksamheter så som språkcafé på bibliotek Signalfabriken och bokcirkel med böcker på lätt svenska.</p> <p>Målet bedöms vara uppfyllt och nämnden gör bedömningen att integrationsarbetet från 2019 kan övergå till grunduppdrag.</p>	

Uppdrag	Status
Ett kulturpolitiskt program tas fram.	 Avslutat, annan orsak
<p>Kommentar</p> <p>Arbetet med det kulturpolitiska programmet pågår och kommer fortsätta under 2019 inom ramen för uppdraget "Arbeta med och besluta om ett kulturpolitiskt program". Nämnden planerar att fatta beslut om ett kulturpolitiskt program i december 2019.</p>	

Uppdrag	Status
Ta fram en handlingsplan för jämställt och jämlikt idrottande.	 Försenat
<p>Kommentar</p> <p>Projektet jämställdhetsintegrering med fokus på jämställda idrottsanläggningar pågår och är beräknat att slutföras under våren 2019. Projektet ligger till grund för handlingsplanen för jämställt och jämlikt idrottande. Arbetet med att ta fram handlingsplanen kommer fortsätta under 2019.</p>	
Ta fram nyckeltal rörande behov av idrottshallar och idrottsplatser.	 Avslutat, annan orsak
<p>Kommentar</p> <p>Nämnden kommer fortsätta se över nyttjandegraden i nämndens idrottshallar och idrottsplatser. Relevanta nyckeltal är svåra att hitta.</p>	
En utredning genomförs över hur föreningslokaler, omklädningsrum och Motionsgårdens lokaler kan utnyttjas mer effektivt.	 Genomfört
<p>Nämnden har under året fört dialog med berörda föreningar, vilka lämnat förslag på prioriterade åtgärder för utveckling av Ursviks motionsgård. Föreningarnas förslag har setts över och åtgärdats. Frågan kring att bygga om befintliga omklädningsrum i Ursviks motionsgård till fler omklädningsrum har diskuterats men inte prioriterats då efterfrågan inte varit tillräckligt stor.</p>	
En bidragsbudget fastställs och kommunala bidrag beslutas om på två nämndsammanträden per år: ett inför sommaren gällande lovaktiviteter och ett gällande övriga bidrag.	 Pågående
<p>Kommentar</p> <p>En bidragsbudget presenteras i och med budget 2019 samt ett förslag på att hantera bidragsärenden i färre nämnder kommer som förslag under våren 2019.</p>	
Se över möjligheten att föreningsbidrag från staden endast kan sökas hos en nämnd.	 Genomfört
<p>Kommentar</p> <p>Kultur- och fritidsförvaltningen har haft dialog med andra förvaltningar och arbetat för att ett gemensamt digitalt system ska användas som ett gemensamt ansökningsverktyg för alla stadens föreningsbidrag. Kultur- och fritidsnämnden kommer att börja använda systemet från våren 2019.</p>	

4.8 Stadsmiljö- och tekniska nämnden

Nämndens servicecenter har fortsatt arbeta med att förbättra service, kommunikation och tillgänglighet. Arbetet har bland annat bestått i att strukturera information så att den blir lättillgänglig, regelbundna möten med de verksamheter som använder sig av servicecenters tjänster samt tagit fram en kommunikationsstrategi.

I år har nämnden också gjort ett antal utvecklingsaktiviteter. Exempelvis har en omfattande kartläggning avseende GDPR gjorts, ett arbete kring nämndens arkiv och arkivorganisation är genomfört, det har antagits en ny mobilitetsnorm, nya rutinbeskrivningar för beskärning av skrymmande vegetation i gatumiljöer har tagits fram, samt tillsammans med sommarjobbare har en digital kopia av Sundbyberg skapats i Minecraft.

Lötsjön-Golfängarnas naturreservat invigdes under nationaldagsfirandet. Reservatet utvecklas successivt i linje med fastställd skötselplan, exempelvis har dess entréer förbättrats och reservatet märkts ut med gränstolpar. I år har även häckfågeltaxering och insektsinventering skett.

På den lokala naturvårdsdagen genomfördes flera aktiviteter för allmänheten i naturreservatet, så som naturguidning, bygge av biholkar och tipspromenad. Nämnden anordnade, tillsammans med Xylem och Naturskyddsföreningen, ytterligare en naturvårdsdag i reservatet då flera naturvårdsåtgärder genomfördes. Förhoppningen är att dessa årliga aktiviteter ska kunna genomföras i reservatet.

Nämndens uppföljning av grunduppdraget med utgångspunkt i fastställda kvalitetsfaktorer och indikatorer visar på förbättring. Årets medarbetarundersökning visar en positiv trend, vilken kan vara en effekt av förvaltningens långsiktiga arbete kopplat till chefs- och medarbetarskap, målstyrning och hälsofrämjande arbete. Under året har åtgärder tagits för delaktighet och engagemang, bland annat genom en gemensam halvdag i ämnet arbetsglädje. En utredning kring sjukfrånvaro har gjorts, utifrån resultaten har en förvaltningsgemensam rutin kring sjukfrånvaro och rehabilitering tagits

Uppföljning av mål och uppdrag

Kommunfullmäktiges mål

fram.

Stadsmiljö- och tekniska nämnden har under året arbetat kontinuerligt med kommunfullmäktiges mål och uppdrag. Nämnden bedömer att man bidragit till att uppfylla målet, genom planerade och genomförda åtgärder. Några av åtgärderna planeras att slutföras under 2019, så som cykelhandlingsplan, handlingsplan för trafiksäkerhet och ett metodstöd för arbetet med jämställdhetsintegrering.

Uppföljning av ekonomiskt utfall

Utfallet för året visar ett underskott på 4,3 mnkr. Underskottet beror främst på högre kostnader för inhyrd personal och för konsulter, till följd av sjukskrivningar, senarelagda rekryteringar och vakanta tjänster. Men även kostnaderna för drift och underhåll samt för livsmedel har varit högre än budgeterat. Livsmedelskostnaderna för förskolan är högre på grund av ökad andel ekologiska livsmedel.

Resultaträkning (mnkr)	Utfall 2018	Budget 2018	Diff. 2018	Utfall 2017
Verksamhetens intäkter	129,0	124,8	4,2	107,6
Verksamhetens kostnader	-259,8	-250,6	-9,2	-235,2
Verksamhetens nettokostnader	-130,8	-125,8	-5,0	-127,5
Kommunbidrag	125,8	125,8	0,0	127,2
Volymersättning/kompensation	0,7	0,0	0,7	0,9
Resultat	-4,3	0,0	-4,3	0,5

Verksamhetsområden (mnkr)	Utfall 2018	Budget 2018	Diff. 2018	Utfall 2017
Projekt	-0,7	0,0	-0,7	-0,5
Digitalisering och service	-10,9	-12,5	1,5	-7,1
Måltid	-49,9	-48,0	-1,9	-48,6
Ledning	-2,9	-2,5	-0,4	-3,5
Förvaltningsstab	-3,9	-3,6	-0,3	-1,0
Nämnd	-2,1	-2,1	0,0	-2,2
Tekniska	-53,0	-52,3	-0,7	-59,6
Upphandling	-7,4	-4,8	-2,5	-5,1
Verksamhetens nettokostnader	-130,8	-125,8	-5,0	-127,5

Kommunfullmäktiges mål

Sundbybergs offentliga miljöer ska vara tillgängliga för alla och erbjuda en mångfald av upplevelser.

Kommunfullmäktiges mål
<p>Analys</p> <p>Stadsmiljö- och tekniska nämnden arbetar kontinuerligt med att utveckla stadens lekplatser, parker och naturreservat. Flera upprustningar har skett och några är pågående vid årsskiftet. Under sommarsäsongen har nämnden utvecklat tillfälliga mötesplatser i staden i form av pop-up-parker, en aktivitetspark och gröna mötesplatser i form av hexagoner och solcellsdrivna laddstationer. Pop-up-parkerna har inbjudit till social samvaro och möjlighet för allmänheten att delta i visst planteringsarbete. Tillgänglighetsåtgärder har kontinuerligt genomförts i stads- och parkmiljöer, exempelvis ledstråk för barn med nedsatt synförmåga.</p> <p>Även i år har nämnden deltagit i stadens arbete i kampanjen "Vi håller Sundbyberg rent", tillsammans med andra nämnder och bolag i staden. I spåren av att utveckla renhållningen har 45 smarta papperskorgar levererats, nytt avtal rörande servicestationer för fria hundlatrinpåsar samt att antalet servicestationer har utökas.</p> <p>Nämnden fortsätter arbeta med framkomlighet och tillgänglighet, bland annat har upphandling skett av stadens målpunkts- och destinationsskyltning som främst riktar sig till gående. Skyltar till parker och offentliga besöksmål i staden har under hösten placerats ut.</p> <p>Utifrån mobilitetsprogrammet har ett arbete påbörjats för att ta fram en cykelhandlingsplan vilken förväntas vara klar våren 2019. Nämnden har även påbörjat ett arbete för att ta fram en ny handlingsplan för trafiksäkerhet. Kartläggning av olycksstatistik i trafikmiljöer och runt skolor planeras till början av 2019. I samband med förbättring av cykelstråk har i år även gångstråken förbättrats.</p> <p>I syfte att främja hållbart resande har kampanjen "Vi är cyklist" bedrivits under vår och försommar tillsammans med länets kommuner.</p>

Uppdrag	Status
mötesplatser i hela staden med större inslag av konst och kultur. Ett särskilt stadskärneluft kommer att genomföras 2018.	
<p>Kommentar</p> <p>Ett samarbete har påbörjats mellan nämnden och stadens konstansvariga. Ett förslag har tagits fram för att utveckla Kanalparken med ett artrikt trädbestånd, växt- och djurskulpturer, fler sittplatser och "sinnenas plats", ett häckomgårdad lugn plats. En konstnär har för nämndens räkning skapat ett konstverk på Landsvägen i form av Sundbybergs vattentorn. En upprustning av Marabouparken pågår. En renovering av platsen runt "Spjutkastaren" vid Fredsgatan är klar, med utvecklade sittplatser, murar och beläggning.</p>	
Staden fortsätter att utveckla stadsodling både med att utveckla lekplatser, parker och grönområden samt att möjliggöra medborgarengagemang på offentliga ytor.	 Genomfört
<p>Kommentar</p> <p>Nämnden har under året fortsatt att utveckla stadens offentliga miljöer med plantering av bär- och frukt bärande växter. I dagsläget finns fyra tillfälliga parker på Sturegatan, stadsodling och medborgarengagemang ingår i två av dem.</p>	
Alla stadens fordon byts kontinuerligt ut till utsläppsfria, med målet att alla fordon är utsläppsfria år 2020. Infrastrukturen för utsläppsfria fordon ska fortsatt utvecklas.	 Avslutat, annan orsak
<p>Kommentar</p> <p>Nämnden har tagit fram en handlingsplan för utbyte av stadens fordon till utsläppsfria fordon. De fordon som successivt byts ut på grund av ålder, slitage eller annat behov, byts ut till utsläppsfria fordon när det är möjligt. Nämndens har inte kunnat slutföra uppdraget, då uppdraget är komplext, svårigheterna många och ansvaret för att det ska kunna ske är delat på flera aktörer. Uppdraget är inte helt och hållet genomfört. Eftersom uppdraget återkommer i kommunfullmäktiges budget för 2019 avslutas det för 2018 och återkommer i nämndens verksamhetsplan för 2019.</p>	

Uppdrag	Status
Stadsmiljölyftet fortsätter genom att skapa fler	 Genomfört

Uppdrag	Status
Måltidsverksamheten är	 Avslutat, annan

<p>kostnadseffektiv och kvalitativ, samtidigt som andelen ekologiska och närproducerade råvaror ökar. År 2018 ska andelen ekologiska råvaror vara minst 50 procent utan att innebära en kostnadsökning.</p>	<p>orsak</p>
<p>Kommentar</p> <p>Andelen ekologiska råvaror, baserat på inköpsvärde, är 38,9 %, vilket är en ökning sedan 2017, då andelen var 37,8 %, räknat på helåret. Arbete pågår för att öka andelen ytterligare. Utan att medföra en väsentlig kostnadsökning anser nämnden att målet om minst 50 % ekologiska råvaror är mycket svårt att nå. Uppdraget avslutas.</p>	
<p>Stadens offentliga ytor ska vara välskötta, upplysta och trygga.</p>	<p> Genomfört</p>
<p>Kommentar</p> <p>Nämnden har fortsatt att arbeta med utbyte och utveckling av stadens belysningsanläggning för att minska miljöpåverkan och skapa tryggare miljöer. Även ett par upplevelsebelysningar har skett kring Lötsjö-Golfängarna från hösten.</p>	

4.9 Byggnads- och tillståndsnämnden

Byggnads- och tillståndsnämnden har fortsatt arbetet med att underlätta medborgares och verksamhetsutövaras kontakt med nämnden. Genom en successivt förbättrad information på stadens webbplats samt med den digitala tillståndsguiden, som färdigställdes i år, förbättrar nämnden sin service samt ökar möjligheten till att göra rätt. Servicecenter har också fortsatt utveckla rutiner och arbetssätt för en tydligare hantering och för ett mer effektivt administrativt stöd.

Nämnden har under året fortsatt att prioritera sin tillsyns- och kontrollverksamhet och en omfattande miljöbalktillsyn, livsmedelskontroll och tillsyn enligt alkohol- och tobakslagstiftningen har bedrivits.

Uppföljning av ekonomiskt utfall

Byggnads- och tillståndsnämnden redovisar ett underskott på 3,1 mnkr. Underskottet beror främst på lägre intäkter.

Nämndens totala intäkter blev 3,3 mnkr lägre än budgeterat. Intäkterna för markupplåtelse och bygglov är markant lägre än budget, främst till följd av färre nybyggnationer. En återhämtning har inte förekommit efter den kraftiga minskningen av antalet större bygglovsansökningar som förekom under hösten 2017.

Resultaträkning (mnkr)	Utfall 2018	Budget 2018	Diff. 2018	Utfall 2017
Verksamhetens intäkter	12,9	16,2	-3,3	16,7
Verksamhetens kostnader	21,8	-22,0	0,2	-24,7
Verksamhetens nettokostnader	-8,9	-5,8	-3,1	-8,0
Kommunbidrag	5,8	5,8	0,0	7,7
Volymersättning/kompensation	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat	-3,1	0,0	-3,1	-0,3

Verksamhetsområden (mnkr)	Utfall 2018	Budget 2018	Diff. 2018	Utfall 2017
Bygglov	-1,9	0,5	-2,4	0,5
Trafik	-0,1	-0,2	0,1	-0,3
Miljö	-4,4	-3,7	-0,8	-6,0
Nämnd	-1,2	-1,0	-0,2	-1,0
Ledning och förvaltningsstab	-1,3	-1,5	0,2	-1,2
Verksamhetens nettokostnader	-8,9	-5,8	-3,1	-8,0

Uppföljning av mål och uppdrag

Kommunfullmäktiges mål
Bidra till stadens fortsatta utveckling genom en professionell, effektiv, transparent och tydlig hantering av alla ärenden.
Analys
Nämnden arbetar kontinuerligt för att förbättra sina processer och rutiner. Besvärshänvisning - information om hur ett beslut kan överklagas ifall beslutet går motparten emot - ska finnas med i alla beslut. För att säkerställa detta har en besvärshänvisning lagts in i alla beslutsmallar inom miljöbalkens område.
Livsmedelskontrollen arbetar efter en rutin där varje skrivelse och beslut kontrollläses av en annan livsmedelsinspektör, i syfte att öka samsynen i gruppen och se till att varje skrivelse blir korrekt, entydig och lättläst.
Nämnden har flera representanter i de projekt- och processgrupper som jobbar med utveckling av samhällsbyggnadsprocessen och bidrar med sin kompetens till en rättssäker och effektiv samhällsbyggnadsprocess.

Uppdrag	Status
Tydlig information kring förutsättningar för bygglovsbeviljande och andra tillståndsansökningar finns lättillgängligt för stadens invånare.	 Genomfört
Kommentar Nämnden har deltagit i arbetet med att förbättra informationen på stadens webbplats och därigenom förbättrad service. Tillståndsguiden ger en överblick över vilka tillstånd som krävs för att starta verksamhet i olika branscher. Tillståndsguide och information på stadens webbplats kommer att utvecklas kontinuerligt.	
En tjänstegaranti tas fram med syftet att garantera svar på inkommen ansökan inom ett visst antal arbetsdagar.	 Avslutat, annan orsak
Kommentar Inkomna frågor på mejl ska besvaras senast efterföljande arbetsdag. Ansökningar och anmälningar ska återkopplas inom tre veckor med uppgifter om eventuell komplettering och uppskattad tidpunkt för kommande beslut.	

Uppdrag	Status
Avgiften för bygglovsansökan för solceller skrivs ner till noll (0) kronor.	 Genomfört
Kommentar Bygglovstaxan är ändrad så att ansökan om bygglov för solceller är avgiftsfri.	
Alla ärenden som godkänns/avslås av byggnads- och tillståndsnämnden har god förankring i antagna detaljplaner.	 Genomfört
Kommentar Alla bygglovsansökningar prövas mot gällande detaljplaner. Om ett förslag inte stöds av detaljplan måste förslaget bearbetas före beslut av nämnden, alternativt avslås. Mindre avvikelser mot gällande detaljplan kan förekomma i beviljade bygglov, vilket då ska framgå av beslutet.	
Självfinansieringsgraden för miljötillsynen ökar i kommunen.	 Genomfört
Kommentar Nämnden har under året fortsatt sitt arbete för att öka faktureringsgraden för klagomålsärenden inom miljöbalkens område och självfinansieringsgraden för miljötillsyn har ökat jämfört med föregående år.	

4.10 Valnämnden

Valnämnden visar en positiv avvikelse med 0,2 mnkr. Under år 2018 hölls de allmänna valen till riksdagen, landstings- och kommunfullmäktige. Den 26 maj 2019 hålls nästa val till Europaparlamentet och förberedelserna påbörjas ett halvår tidigare.

Uppföljning av ekonomiskt utfall

Resultaträkning (mnkr)	Utfall 2018	Budget 2018	Diff. 2018	Utfall 2017
Verksamhetens intäkter	0,9	1,1	-0,2	0,0
Verksamhetens kostnader	-3,0	-3,4	0,4	-0,2
Verksamhetens nettokostnader	-2,1	-2,3	0,2	-0,2
Kommunbidrag	2,3	2,3	0,0	0,3
Volymersättning/ kompensation				
Resultat	0,2	0,0	0,2	0,1

4.11 Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämndens resultat för år 2018 visar ett överskott om 0,1 mnkr.

Under 2018 har det skett en kraftig minskning av antal ensamkommande flyktingbarn. Samtidigt blev staden en så kallad ankomstkommun. Erfarenheter visar att det medför mycket arbete för överförmyndarkansliet, även om det inte genererar kostnader i form av arvode till gode män. Nämnden har därför valt att behålla den kompetens som byggts upp inom kansliet.

Uppföljning av ekonomiskt utfall

Överförmyndarnämndens resultat för år 2018 visar ett överskott om 0,1 mnkr. Nämndens intäkter blev mycket lägre än vad som beräknats i budget. Även kostnaderna för året har varit lägre, främst på grund av lägre personalkostnader.

Resultaträkning (mnkr)	Utfall 2018	Budget 2018	Diff. 2018	Utfall 2017
Verksamhetens intäkter	1,2	2,8	-1,5	3,0
Verksamhetens kostnader	-4,0	-5,6	1,6	-6,0
Verksamhetens nettokostnader	-2,7	-2,8	0,1	-2,9
Kommunbidrag	2,8	2,8	0,0	3,4
Volymersättning/ kompensation				
Resultat	0,1	0,0	0,1	0,5

Uppföljning av uppdrag

Uppdrag	Status
Alla stadens gode män ska genomgå en utbildning i stadens regi.	 Genomfört
Nämnden har tolkat uppdraget som att det handlar om att erbjuda utbildning då gällande rättspraxis inte medger ett entledigande av de som inte närvarar. Förövrigt finns det numera en legal skyldighet för nämnden att erbjuda grundläggande utbildning. Förutom den mycket omfattande handbok som finns upplagd på nämndens hemsida, har två kurskvällar erbjudits: en rörande redovisning och förmynderskapsjuridik samt en rörande demens och beteendefrågor. Ett tiotal ställföreträdare har närvarat vid respektive tillfälle. Uppdraget bedöms som genomfört.	

granska, utvärdera och kontrollera hela den kommunala verksamheten.

Kommunrevisorernas uppgifter följer av kommunallag, revisionsreglemente och god redovisningssed i kommunal verksamhet. Revisionen syftar ytterst till att ge

4.12 Revisionen

Kommunrevisionen visar ett överskott med 0,2 mnkr. Kommunrevisionen har till uppgift att

kommunfullmäktige underlag till ansvarsprövning av nämnder, styrelser och enskilda förtroendevalda. Granskning ska ske på samma sätt i kommunala bolag och stiftelser av utsedda lekmannarevisorer.

Enligt kommunallagen ska revisorerna pröva om:

- Verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt
- Räkenskaperna är rättvisande
- Nämndernas interna kontroll är tillräcklig

Sundbybergs stads revisorer har 2018 genomfört oberoende granskning som underlag för kommunfullmäktiges ansvarsprövning av kommunstyrelsens och nämndernas arbete. En revisionsplan har upprättats för året som omfattat; risk- och väsentlighetsbedömning, årlig granskning, granskning av delårsrapport, årsbokslut och årsredovisning. Med utgångspunkt från revisorernas risk- och väsentlighetsanalys för år 2018 har revisionen gjort en fördjupad granskning av stadens strategiska lokalförsörjning och stadens korruptionsförebyggande arbete. Under året har även tre förstudier genomförts; en om ungdomsmottagningen, en om staden rutiner kring nutrition inom äldreomsorgen och en om stadens styrmodell för verksamhets- och ekonomistyrning.

Uppföljning av ekonomiskt utfall

Resultaträkning (mkr)	Utfall 2018	Budget 2018	Diff. 2018	Utfall 2017
Verksamhetens intäkter	0	0	0	0
Verksamhetens kostnader	-1,7	-1,9	0,2	-1,7
Verksamhetens nettokostnader	-1,7	-1,9	0,2	-1,7
Kommunbidrag	1,9	1,9	0	1,5
Volymersättning/ kompensation				
Resultat	0,2	0	0,2	-0,2

4.13 Koncernen Sundbybergs stadshus AB

Uppföljning av ekonomiskt utfall

Koncernen Sundbybergs stadshus AB redovisar ett resultat före skatt om 521 mnkr. För 2017 uppgick resultat före skatt till 997 mnkr. Realisationsvinsterna uppgår till 546 mnkr 2018, att jämföra med 965 mnkr 2017, och är hänförliga till fastighetstransaktionerna.

Sundbybergs stadshus AB har under 2018 lämnat totalt 103 mnkr i utdelning till Sundbybergs stad.

Koncernens nettoomsättning om 943 mnkr är 24 mnkr lägre än föregående år. Förändringen är en nettoeffekt av lägre hyresintäkter beroende på de avyttringar som skett under året, och ökade intäkter för VA och avfalls- och VA-intäkter eftersom Sundbyberg Avfall och Vatten AB ingått i koncernen hela 2018 jämfört med nio månader 2017.

Rörelsekostnaderna för 2018 uppgår till 687 mnkr, vilket är 20 mnkr högre än föregående år. Koncernen har lägre kostnader för beroende på de fastighetsavyttringar som skett, men högre kostnader för avfall och VA beroende på Sundbyberg Avfall och Vatten AB:s längre verksamhetsperiod 2018.

Finansiella intäkter och kostnader är för 2018 en nettokostnad om 77 mnkr, 20 mnkr lägre än 2017. De ökade kostnaderna beror dels på ökade kostnaden för kommunal borgen, dels på kostnader för förtida lösen av obligationer och swapar.

Skattekostnad 2018, efter beaktande av skattemässigt avgående och tillkommande poster, uppgår till 15 mnkr, vilket är 6 mnkr lägre än föregående år.

Koncernens balansomslutning minskar från 7 192 mnkr den 31 december 2017 till 6 894 mnkr den 31 december 2018. Minskningen kan främst hänföras till förändringar i fastighetsbeståndet.

Koncernens likviditet är god, det totala tillgodohavandet vid räkenskapsårets slut uppgår till 1 320 mnkr vilket är 149 mnkr högre än vid räkenskapsårets början och ökningen förklaras främst av intäkterna från genomförda fastighetstransaktioner.

Koncernens soliditet beräknat på bokförda värden är 58 procent, att jämföra med föregående år 50 procent. Om marknadsvärdet på fastigheterna beaktas vid beräkningen uppgår soliditeten till 69 procent 2018 och 66

procent 2017.

Resultaträkning (mnkr)	2018-12-31
Periodens resultat före skatt	521,0
Omsättning	943,0
Balansomslutning	6 894,0
Likvida medel	1 320,0
Eget kapital	4 010,0
Soliditet	58%

Sundbybergs stadshus AB (mnkr)	2018	2017
Periodens resultat före dispositioner och skatt	895	72
Omsättning	6	10
Balansomslutning	1 237	673
Likvida medel	452	-
Eget kapital	1 129	333
Soliditet	91%	50%

Fastighets AB Förvaltaren (mnkr)	2018	2017
Periodens resultat före dispositioner och skatt	590	105
Omsättning	713	787
Balansomslutning	5 720	5 959
Likvida medel	623	198
Eget kapital	3 264	2 699
Soliditet	57%	45%

Lokalfastigheter i Sundbyberg AB (mnkr)	2018	2017
Periodens resultat före dispositioner och skatt	-86	910
Omsättning	154	135
Balansomslutning	298	110
Likvida medel	183	910
Eget kapital	88	1 082
Soliditet	68%	53%

Sundbyberg Avfall och Vatten AB (mnkr)	2018	2017
Periodens resultat före dispositioner och skatt	-1	-
Omsättning	102	72
Balansomslutning	355	311
Likvida medel	48	39
Eget kapital	6	8
Soliditet	2%	2%

Sundbybergs stadsnätbolag AB (mnkr)	2018	2017
Periodens resultat före dispositioner och skatt	2	5
Omsättning	35	32
Balansomslutning	53	48
Likvida medel	-	-
Eget kapital	22	23
Soliditet	42%	48%

Sundbybergs Bredband AB (mnkr)	2018	2017
Periodens resultat före dispositioner och skatt	5	8
Omsättning	35	34
Balansomslutning	37	40
Likvida medel	20	24
Eget kapital	19	19
Soliditet	51%	48%

Uppföljning av mål och uppdrag

Kommunfullmäktiges mål
Samtliga bolag inom koncernen följer de uppsatta ägardirektiven och för en god dialog med ägarna.
<p>Analys</p> <p>Målet kan betraktas som uppfyllt. Alla bolag arbetar utifrån ägardirektiven och bolagskoncernen har haft en god dialog med ägarna, bland annat vid vårens ägardialoger för alla bolag.</p>

Uppdrag	Status
Koncernen Sundbybergs stadshus AB och dess bolag ska sträva efter en effektiv lokalanvändning.	 Genomfört
<p>Kommentar</p> <p>Fastighets AB Förvaltaren är delaktig i fastighetsöversynen där ett flertal av bolagets fastigheter sålts externt. Bolaget fortsätter arbetet med översynen av tomma lokaler för att bygga om dessa till lägenheter. Ett konverteringsprojekt om 10 lägenheter i fastigheten Skidåkaren 7 i Hallonbergen pågår och i fastigheten Orienteraren 9 i Hallonbergen pågår ett konverteringsprojekt om 37 lägenheter.</p> <p>Fastigheterna Muraren 9 och Basaren 1 som 2017 såldes från Fastighets AB Förvaltaren till Lokalfastigheter i Sundbyberg AB avyttrades till extern aktör 1 februari 2019. Lokalfastigheter i Sundbyberg AB:s uppdrag som stadens lokalförsörjare innebär att bolaget hyr en stor del av Fastighets AB Förvaltarens lokalytor för vidareuthyrning till stadens verksamheter.</p>	
Samtliga bolag i koncernen ska erbjuda platser till stadens sommarjobbserbjudande och bolagen står själva för lönekostnaderna.	 Genomfört
<p>Kommentar</p> <p>Bolagskoncernen erbjöd sommarjobb till 106 ungdomar. Respektive bolag stod för lönekostnaden för sommarjobbarna.</p>	
Solenergi byggs på stadens byggnader.	 Genomfört
<p>Kommentar</p> <p>Installation av solceller pågår i kvarteren Skörden 1, Höladan 1 och Bageriet 23 för idrifttagande under första kvartalet 2019. Även i kommande nyproduktion i kvarteret Klockstapeln, ca 130 lägenheter i Ör, planeras solceller att installeras. Solvärme är inte aktuellt för Förvaltaren då fastigheterna är till 100 % anslutna till Norrenergi AB som har 0 % CO2-belastning under den varma värmesäsongen (vår- sommar-höst).</p> <p>Lokalfastigheter i Sundbyberg AB kommer, där så är möjligt, att planera för installation av solenergi vid nybyggnation. Även Sundbyberg Avfall och Vatten AB undersöker möjligheterna att installera solceller vid kommande nybyggnationer.</p>	

Uppdrag	Status
<p>Under året tas nästa steg i översynen av Fastighets AB Förvaltarens bostadsbestånd och ombildningar erbjuds i de fall de bidrar till en större variation av boendeformer i stadsdelen. Fokus läggs på Rissne och Ör.</p>	<p> Genomfört</p>
<p>Kommentar</p> <p>Ombildningar har erbjudits Fastighets AB Förvaltarens hyresgäster i Hallonbergen, Storskogen, Tuletorget och Rissne. En analys av lämpligheten för ombildning i beståndet har genomförts. För Stigfinnaren 8 i Hallonbergen tillträdde bostadsrättsföreningen den 31 maj 2018.</p> <p>Ombildningsprocesserna avbröts under året i Vandraren 9 i Hallonbergen, Batteriet 3 i Rissne, Östern 5 i Centrala Sundbyberg och Vargen 2 i Storskogen då bostadsrättsföreningarna inte kunde säkerställa majoritet eller finansiering. Värderingar genomfördes under 2018 i fastigheterna Vikingen 4 och 5 i Rissne.</p>	

4.14 Norrenergi AB

Norrenergi AB, med säte i Solna, är ett lokalt energibolag som verkar i Solna, Sundbyberg, Danderyd och Bromma. Norrenergi förser fler än 100 000 invånare med fjärrvärme, samt ett antal stora företag även med fjärrkyla. Norrenergis bidrag till en hållbar samhällsutveckling handlar om att på affärsmässig grund fortsätta utveckla värme och kyla i kretslopp och ta ett genuint ansvar för människor i vår omvärld.

Norrenergi AB ägs till 2/3 av Solna stad och till 1/3 av Sundbyberg stad. Bolaget ska äga, förvalta och utveckla verksamheter med inriktning mot värme, kyla och energiförsörjning, teknik och miljövard, särskilt innefattande;

- Produktion, köp, distribution och försäljning av fjärrvärme och övriga nyttigheter som hänförs till värmeproduktionsprocessen inom kommunerna och till angränsande områden.

- Försäljning av sk energitjänster inom bolagets kompetensområde.

- Produktion, köp, distribution och försäljning av kyla inom kommunerna och till angränsande områden.

- Förebyggande-, utvecklande-, rådgivande- och utbildande arbete inom energi- och miljövårdsområdet.

Bolaget ska även tillhandahålla kommunerna underlag för och medverka i planering och utredning i frågor rörande kommunernas och regionens framtida energiförsörjning. Detta innefattar planering för att möta pågående och framtida befolkningsmässiga expansion i Solna och Sundbyberg samt eventuella förändrade miljökrav. Bolaget ska drivas på affärsmässig grund och tillhandahålla kunderna fjärrvärme, fjärrkyla m.m. till konkurrenskraftiga priser inom ramen för högt ställda miljökrav. Bolaget ska medverka till att kommunernas energi- och miljöpolitiska målsättning uppnås.

Norrenergis aktuella strategiska utvecklingsplan löper åren 2016–2019. Planen innehåller tre strategiska prioriteringar: säkerställa ekonomiskt oberoende, utveckla värme och kyla i kretslopp samt erbjuda en attraktiv arbetsplats. Planerade aktiviteter och åtgärder inom ramen för planen har genomförts eller påbörjats. Under 2018 har exempelvis en målbild för digitalisering framarbetats. Vidare har proveldning av torrifierad pellets genomförts. En utmaning för Norrenergi och även för konkurrenter är

kompetensförsörjning. En viktig insats under året har varit att se över bolagets rekryteringsprocess och målinriktat jobba med employer branding.

Uppföljning av ekonomiskt utfall

Försäljningen av fjärrvärme uppgick under året till 745,8 mnkr (728,3) inklusive anslutningsavgifter. Försäljningsvolymen uppgick till 1 002 (997) GWh. De ökade intäkterna för fjärrvärme är i huvudsak relaterat till utfallet i mars som var en kall månad jämfört med ett normalår

Försäljningen av fjärrkyla uppgick till 44,5 mnkr (31,4). Den ökade försäljningen hänför sig till den mycket varma sommaren. Övriga intäkter uppgick under året till 28,7 mnkr (34,4). Övriga intäkter hänför sig främst till tvingande omläggning av ledningar som bekostas av kund samt försäkringsersättning för haveri vid Frösunda kylstation.

Försäljningen av fjärrvärme har tillgodosetts genom egen produktion vid Solnaverket och Sundbybergsverket, samt genom inköp från Stockholm Exergi via Hagastationen. Fjärrvärmeproduktionen slutade på 1 068 (1 057) GWh och fjärrkylproduktionen på 80 (58) GWh

Efter den varma sommaren har råvarupriserna stigit vilket bidragit till kostnadsökning för produktionen. Prisökningen gäller såväl el som pellets vilket sannolikt kommer påverka bolagets ekonomiska resultat framåt.

Norrenergi verkar i en expansiv region vilket också märks på marknadsutvecklingen. 2018 tecknades nya fjärrvärmekontrakt motsvarande 11,8 GWh i helårsleverans. Nivån på nyförsäljningen är i samma storleksordning som de två föregående åren. Sammantaget betyder det att Norrenergis totala leverans av fjärrvärme i stort sett är konstant även med hänsyn tagen till den energieffektivisering som pågår och som Norrenergi med hjälp av information och olika tjänster medverkar till. För fjärrkylan var motsvarande kontrakterad volym 1,5 GWh.

Under året har moderbolaget Norrenergi & Miljö AB fusionerats in i Norrenergi AB, en så kallad nedströmsfusion. I samband med fusionen mottog Norrenergi AB nya ägardirektiv samt ett ovillkorat aktieägartillskott för att stärka det egna kapitalet efter fusionen. Sundbybergs stads andel var 170 mnkr. Aktieägartillskottet användes till att amortera del av skuldportföljen. För att möta kraven på säkring av krediter var det nödvändigt att

förtidslösa räntederivat vilket är en anledning till de ökade räntekostnaderna jämfört med 2017.

Norrenergis ekonomiska utveckling är fortsatt god. De senaste årens positiva ekonomiska utveckling innebär att den strategiska prioriteringen säkerställa ekonomiskt oberoende, är på väg att infrias. Ytterst handlar prioriteringen om att skapa ett bolag som har ekonomiska förutsättningar att finansiera egen utveckling och har förmåga att ge utdelning.

Resultaträkning (mnkr)	2018-12-31
Periodens resultat före skatt	163,3
Omsättning	819,8
Balansomslutning	1 807,9
Likvida medel	102,1
Eget kapital	217,6
Soliditet	12%

4.15 Norrvatten

Resultatet för 2018 uppgick till 4,3 mnkr (-6,5 mnkr) vilket gör att det överträffar det budgeterade noll-resultat. Främsta orsakerna till det positiva resultatet är ökade intäkter och ett positivt räntenetto. Årets balanskravsresultat uppgår till 4,3 mnkr (-6,5 mnkr). Soliditeten ligger kvar på en nivå i linje med målsättningen för förbundet, soliditeten är 16,8 procent (18,4 procent).

Norrvatten debiterade 53 miljoner m³ dricksvatten under året som gick. Det är 4 miljoner mer m³ än 2017 och ett resultat av 2018 års värmebölja och den ökade förbrukningen i medlemskommunerna. Den sena islossningen gav en försämrad råvattenkvalitet och ett svårbehandlat vatten. Detta ledde till att mer fällningskemikalier fick doseras och en begränsad produktionskapacitet. Samtliga lagstadgade kvalitetskrav har uppfyllts under året, men vissa interna kvalitetskrav har överskridits i samband med den höga förbrukningen och underhållsarbetena.

Året 2018 präglades av den mycket varma våren som övergick i en torr och het sommar, vilket ledde till en rekordhög vattenförbrukning. Högst var den från mitten av maj fram till midsommar. Under maj-juli 2018 var förbrukningen 13,5 procent högre än motsvarande period 2017.

För att kunna finansiera kapacitetshöjande åtgärder och investeringar behöver Norrvatten få medlemskommunernas medgivande att

utöka låneramen. Förbundet har under året haft återkommande möten med representanter från kommunledningarna kring investeringsbehov och finansiering. Låneramsärendet lades fram för beslut i Norrvattens styrelse i december och ärendet har beslutats i förbundsfullmäktige under januari, för att sedan tas vidare för beslut i varje medlemskommun våren 2019.

Under våren genomfördes en säkerhetsanalys, som bland annat inkluderade skyddet av fysiska anläggningar, säkerhetsprövning av personal och informationssäkerhet. Analysen mynnade ut i en handlingsplan med åtgärder som genomförts under hösten, men kommer även fortsätta under 2019.

Resultaträkning (mnkr)	2018-12-31
Periodens resultat före skatt	4,3
Omsättning	208,8
Balansomslutning	1 040,0
Likvida medel	0
Eget kapital	175,0
Soliditet	16,5%

4.16 Storstockholms brandförsvaret

I kommunalförbundet Storstockholms brandförsvaret ingår kommunerna Danderyd, Lidingö, Solna, Stockholm, Sundbyberg, Täby, Vallentuna, Vaxholm, Värmdö och Österåker. Kommunalförbundet ska skapa trygghet för de som bor och vistas i medlemskommunerna samt verka för ökad riskmedvetenhet, minskad sårbarhet, färre olyckor och skador i samhället. Sundbybergs medlemsavgift till Storstockholms brandförsvaret under 2018 var 19,9 mnkr. Förbundet visar ett positivt resultat för 2018 på 14,7 mnkr jämfört med 10,5 mnkr 2017.

Året 2018 blev för Storstockholms brandförsvaret till stor del ett traditionellt räddningstjänstår. Detta sagt med ett stort undantag; insatserna mot de omfattande skogsbränderna som drabbade Sverige i somras. När det var som värst släckte Storstockholms brandförsvaret 20–30 skogs- och markbränder per dag inom det eget geografiska ansvarsområde, samtidigt som de gav omfattande stöd till andra räddningstjänster och myndigheter.

Under året har Storstockholms brandförsvaret även i gott samarbete med andra aktörer gett stöd vid ett antal speciella uppdrag, allt från högriskmatcher till flera komplexa internationella fredskonferenser. Samarbetet

inom Samverkan Stockholmsregionen har fortsatt att utvecklas och brandförsvaret deltar nu i den linjeläggning som skett av projektet med ett gemensamt operatörskluster.

I april mottog Storstockholms brandförsvare Nyckeltalsinstitutets pris för Sveriges bästa hälsoindex 2017. Av 102 organisationer i Sverige är det Storstockholms brandförsvares dagtidspersonal som mår bäst och har det högsta hälsoindexet. Även skifttjänstgörande personal låg mycket bra till i mätningarna.

I oktober fick Storstockholms brandförsvare motta priset för årets räddningstjänst 2018. Priset, som överlämnades av kronprinsessan Victoria, delades ut av mässan SKYDD och tidningen Swedish Fire Fighter. Motiveringen till priset var bred där arbetet med att förbereda och utbilda organisationen i händelser med pågående dödligt våld var en viktig del som belystes. I motiveringen lyftes man också fram arbetet med jämställdhet och likabehandling, samt det förebyggande brandskyddsarbete med utbildningar riktade till barn och den egenproducerade blåljusserien ”Inte ett vanligt blåljusprogram” riktade till breda målgrupper.

Under 2018 har Storstockholms brandförsvare larmats vid 11 547 tillfällen. Andelen automatiska brandlarm står för 35 procent och bränder står för 25 procent av alla räddningsinsatser eller andra uppdrag.

Uppföljning av ekonomiskt utfall

Resultatet för år 2018 är att intäkterna överstiger kostnaderna med 14,7 mnkr vilket är en positiv avvikelse mot lagd prognos efter andra tertialen då överskottet beräknades till 10,6 mnkr.

Efter balanskravsjustering för poster av engångskaraktär inklusive realisationsposter om 1,5 mnkr blir det balanserade resultatet 13,2 mnkr för 2018. Soliditeten i förbundet är fortsatt tillfredsställande (17,7 procent) och förbättrades något jämfört med föregående år (16,8 procent).

Förbundet har ökade intäkter till följd av statlig ersättning för räddningstjänstverksamhet i samband med den gångna sommarens omfattande skogsbränder. Ersättningsnivån uppgick till drygt 6,5 mnkr (5,5 mnkr avser ersättning för personal och 1,0 mnkr avser kostnadstäckning för materiel och fordon).

Intäkterna från automatlarm har under året överträffat alla beräkningar och ökade med 8,6 mnkr. Ökningen beror på antalet felutlösta larm till följd av temperaturvariationer samt

värmen och den höga luftfuktigheten.

Resultaträkning (mnkr)	2018-12-31
Periodens resultat före skatt	14,7
Omsättning	678,5
Balansomslutning	929,2
Likvida medel	158,8
Eget kapital	164,4
Soliditet	17,7%

4.17 Gemensamma familjerättsnämnden

Gemensamma familjerättsnämnden för Solna, Sundbyberg och Ekerö ger råd och stöd till separerade föräldrar och ansvarar för frågor som rör faderskap, adoption, skilsmässa, samarbetsavtal samt utredning om vårdnad, boende, och umgänge. Med den gemensamma nämnden ges bättre förutsättningar att upprätthålla och utveckla en god kvalitet. Solna stad är värdkommun för gemensamma familjerättsnämndens verksamhet.

Inom det familjerättsliga området kan man se en ökning av antalet samarbetsamtal och pågående medgivandeutredningar i jämförelse med föregående år. Antalet vårdnadsutredningar, faderskapsärenden och pågående umgängesstöd är i stort sett oförändrat mot föregående år.

Under året har en brukarenkät för frivilliga samarbetsamtal genomförts. Enkäten delades ut i samband med samarbetsamtal under vecka 44–47. Under perioden deltog 40 föräldrar i samarbetsamtal och av dessa svarade 43 procent (17 föräldrar) på enkäten varav 9 män och 8 kvinnor. 77 procent av föräldrarna som deltog i samarbetsamtal tyckte att det fick en samtalstid inom en rimlig tid vilket är en sänkning med 6 procentenheter i jämförelse med förra årets brukarenkät. 90 procent ansåg att samtalen lett till förbättringar rörande sitt/sina barns situation, vilket är en ökning med 4 procentenheter i jämförelse med förra årets brukarenkät.

Familjerätten bedriver ett kontinuerligt arbete med att förkorta väntetider i samarbetsamtal och utredningsprocesserna för vårdnadsutredningar.

Under året har internkontroll genomförts under maj och november månad. Sammantaget visar nämndens internkontroll ett mycket gott resultat utan några större avvikelser.

Uppföljning av ekonomiskt utfall

Gemensamma familjerättsnämnden för Solna, Sundbyberg och Ekerö visar ett resultat i nivå med budget. Nämndens nettokostnader är 0,3 mkr högre jämfört med föregående år, vilket förklaras av högre kostnader och lägre intäkter. Orsaken till de högre kostnaderna är högre personalkostnader. Nämndens lägre intäkter beror på en förändrad kostnadsfördelning mellan kommunerna.

Resultaträkning (mkr)	Utfall 2018	Budget 2018	Diff. 2018	Utfall 2017
Verksamhetens intäkter	4,6	4,6	0,0	4,7
Verksamhetens kostnader	-8,9	-8,9	0,0	-8,6
Verksamhetens nettokostnader	-4,3	-4,3	0,0	-3,9

5 Ekonomiska rapporter

5.1 Resultaträkning

Belopp i miljoner kronor		Staden 2018-12-31	Staden 2017-12-31	Kommun- koncernen 2018-12-31	Kommun- koncernen 2017-12-31
Verksamhetens intäkter	Not 1, 2	737,5	728,2	2 308,1	2 727,7
Verksamhetens kostnader	Not 3, 4	-2 794,9	-2 599,8	-3 461,5	-3 243,2
Avskrivningar	Not 5	-139,9	-132,9	-363,5	-370,5
Verksamhetens nettokostnader	Not 6	-2 197,4	-2 004,4	-1 516,9	-885,9
Skatteintäkter	Not 7	2 280,1	2 111,6	2 280,1	2 111,6
Generella statsbidrag och utjämning	Not 8	-35,2	66,8	-35,2	66,8
Finansiella intäkter	Not 2, 9	107,1	109,6	13,7	6,1
Finansiella kostnader	Not 4, 10	-27,3	-47,3	-108,4	-116,6
Resultat före extraordinära poster		127,4	236,2	633,3	1 182,0
Extraordinära intäkter		0,0	0,0	0,0	0,0
Extraordinära kostnader		0,0	0,0	0,0	0,0
Aktuell skatt		0,0	0,0	-45,5	-37,7
Årets resultat		127,4	236,2	587,7	1 144,3

5.2 Kassaflödesanalys

Belopp i miljoner kronor		Staden 2018-12-31	Staden 2017-12-31	Kommun- koncernen 2018-12-31	Kommun- koncernen 2017-12-31
Den löpande verksamheten					
Årets resultat före extraordinära poster		127,4	236,2	587,7	1 143,3
<i>Justeringar för ej likviditetspåverkande poster:</i>					
- pensionsavsättningar	Not 22	36,5	18,7	36,5	18,6
- avskrivningar	Not 5	139,9	132,9	363,5	370,5
- nedskrivning kapitalförvaltning	Not 16	2,4	0,0	2,4	0,0
- realisationsvinst kapitalförvaltning		-1,4	-1,7	-1,4	-1,7
- realisationsvinst materiella anläggningstillgångar		-192,2	-0,2	-733,5	-766,4
- avsättning	Not 23	-0,3	-0,5	20,3	30,5
- övrigt		-7,4	-13,2	-9,3	15,8
Ökning/minskning av exploateringsverksamhet	Not 18	9,9	-24,4	9,9	3,6
Ökning/minskning av varulager		0,0	0,0	0,7	1,1
Ökning/minskning av kortfristiga fordringar	Not 19	36,2	-13,1	-9,5	-1,0
Ökning/minskning av kortfristiga skulder	Not 25	48,8	65,5	132,5	-292,3
Medel från den löpande verksamheten		199,7	400,2	399,8	522,8
Investeringsverksamheten					
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	Not 11-13	-266,2	-359,4	-592,9	-718,3
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		258,2	163,5	1 372,6	919,1
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar	Not 16	-3,3	-2,9	-3,3	-2,7
Förvärv av aktier och andelar	Not 15	-174,4	-58,9	-4,5	-54,0
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		1,4	1,7	1,4	1,7
Medel från investeringsverksamheten		-184,3	-256,0	733,4	145,9
Finansieringsverksamheten					
Ökning/minskning av långfristiga skulder	Not 24	3,5	-16,9	-972,2	84,8
Ökning/minskning av checkkreditutnyttjande	Not 25	-18,9	-284,2	0,0	0,0
Ökning/minskning av långfristiga fordringar	Not 17	0,0	0,0	0,5	-8,3
Ökning/minskning av kortfristiga placeringar	Not 20	0,0	0,0	0,0	0,0
Medel från finansieringsverksamheten		-15,4	-301,1	-971,8	76,5
Årets kassaflöde		0,1	-156,9	201,4	745,3
Likvida medel vid årets början		0,2	157,1	963,5	218,2
Likvida medel vid årets slut		0,3	0,2	1 164,9	963,5

5.3 Balansräkning

Belopp i miljoner kronor		Staden 2018-12-31	Staden 2017-12-31	Kommun- koncernen 2018-12-31	Kommun- koncernen 2017-12-31
Tillgångar					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar, nyttjanderätt		0,0	0,0	3,8	3,8
Materiella anläggningstillgångar					
- mark, byggnader och tekniska anläggningar	Not 11,12,14	2 778,4	2 715,3	7 482,3	7 877,0
- maskiner och inventarier	Not 13,14	95,1	90,4	507,4	505,7
Finansiella anläggningstillgångar					
- aktier och andelar	Not 15	687,5	513,1	62,1	57,7
- kapitalförvaltning	Not 16	207,8	206,9	207,8	206,9
- långfristiga fordringar	Not 17	112,6	102,7	75,7	66,3
Summa anläggningstillgångar		3 881,4	3 628,5	8 339,1	8 717,3
Omsättningstillgångar					
Exploateringstillgångar	Not 18	94,1	104,0	66,1	76,0
Varulager		0,0	0,0	16,5	17,2
Kortfristiga fordringar	Not 19	107,0	153,1	292,9	293,3
Kortfristiga placeringar	Not 20	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassa och bank		0,3	0,2	1 164,9	963,5
Summa omsättningstillgångar		201,4	257,4	1 540,4	1 350,0
Summa tillgångar		4 082,8	3 885,8	9 879,5	10 067,3
Eget kapital och skulder					
Eget kapital					
Ingående kapital	Not 21	2 722,9	2 495,3	5 172,8	4 032,9
Årets resultat		127,4	236,2	587,7	1 144,3
Direktbokning mot eget kapital		0,0	-8,7	7,8	-4,5
Summa eget kapital		2 850,3	2 722,9	5 768,1	5 172,8
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner	Not 22	251,9	215,4	252,1	215,6
Andra avsättningar	Not 23	6,2	6,5	253,0	232,7
Summa avsättningar		258,1	221,9	505,0	448,3
Skulder					
Långfristiga skulder	Not 24	203,3	199,8	2 693,1	3 665,3
Kortfristiga skulder	Not 25	771,1	741,2	913,4	780,9
Summa skulder		974,4	941,1	3 606,5	4 446,2
Summa skulder och eget kapital		4 082,8	3 885,8	9 879,5	10 067,3
Ansvarsförbindelser					
Borgensförbindelser	Not 26	2 527,2	2 718,5	64,5	65,8
Ansvarsförbindelser pensioner	Not 27	629,4	645,4	629,4	645,4

5.4 Noter

Noter till Resultaträkningen - (not 1-10) (mnkr)

Not 1				
Verksamhetens intäkter	Staden	Staden	Kommun-koncernen	Kommun-koncernen
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Försäljnings-medel	19,8	21,3	19,8	21,3
Taxor och avgifter	139,7	159,3	452,0	447,7
Hyror och arrenden	71,9	73,4	767,9	801,7
Bidrag	238,6	226,8	237,5	226,8
Försäljning av verksamhet o entreprenad	59,7	56,6	56,6	57,1
Försäljning av exploaterings-fastigheter	15,6	190,7	15,6	190,7
Försäljning av anläggningstillgångar	192,2	0,2	733,5	940,6
Övrigt	0,0	0,0	25,2	41,8
Summa	737,5	728,2	2 308,1	2 727,7

Not 2				
Jämförelsestörande intäkter	Staden	Staden	Kommun koncernen	Kommun koncernen
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Försäljnings-intäkter exploatering	15,6	190,7	15,6	190,7
Försäljning av anläggningstillgångar	192,2	0,2	733,5	940,6
Reavinst kapital-förvaltning	1,5	1,7	1,5	1,7
Övrigt	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa	209,3	192,6	750,6	1 133,0

Not 3				
Verksamhetens kostnader	Staden	Staden	Kommun koncernen	Kommun koncernen
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Personal-kostnader	-1 210,6	-1 134,4	-1 364,7	-1 245,7
Pensioner inkl särskild löneskatt	-134,1	-110,0	-142,3	-125,0
Konsulttjänst och inhyrd personal	-58,9	-59,8	-92,8	-100,9
Köp av verksamhet	-853,7	-816,5	-853,7	-816,5
Bidrag och transfereringar	-114,5	-84,2	-114,5	-84,2
Lokalhyror	-162,9	-137,8	-27,5	-7,8
Övriga driftskostnader	-260,1	-257,2	-865,8	-863,1
Summa	-2 794,9	-2 599,8	-3 461,5	-3 243,2

Not 4				
Jämförelsestörande kostnader	Staden	Staden	Kommun koncernen	Kommun koncernen
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Reaförlust kapitalförvaltningen	-0,1	0,0	-0,1	0,0
Nedskrivning av kapitalförvaltningen	-2,4	0,0	-2,4	0,0
Summa	-2,5	0,0	-2,5	0,0

Not 5				
Avskrivningar	Staden	Staden	Kommun koncernen	Kommun koncernen
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Fastigheter	-116,7	-109,7	-296,5	-302,7
Inventarier och maskiner	-23,1	-22,1	-60,9	-53,7
Nedskrivningar/ Återförd nedskr/ Utrangeringar	-0,2	-1,1	-6,2	-14,1
Summa	-139,9	-132,9	-363,5	-370,5

Not 6		
Verksamhetens nettokostnader	Staden	Staden
	2018-12-31	2017-12-31
Verksamhetens nettokostnad enl driftsredovisning	-2 372,4	-2 195,1
Taxor, Bidrag, Hyror	32,8	17,8
Försäljning av exploateringstillgångar	15,6	190,7
Övriga intäkter	0,3	0,0
Försäljning av anläggningstillgångar	192,1	0,0
Lämnade bidrag	-28,7	0,0
Personalkostnader	-60,2	-49,2
Försäkringsavgifter mm	0,4	-0,3
Internränta	39,4	38,0
Övrigt	-16,7	-6,3
Summa	-2 197,4	-2 004,4

Not 7				
Skatter	Staden	Staden	Kommun koncernen	Kommun koncernen
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Kommunalskatt prel utb innevarande år	2 290,1	2 118,9	2 290,1	2 118,9
Skatteprognos innevarande år	-3,0	-9,7	-3,0	-9,7
Slutavräkning föregående år	-7,0	2,4	-7,0	2,4
Summa	2 280,1	2 111,6	2 280,1	2 111,6

Not 8				
Generella statsbidrag och utjämning	Staden	Staden	Kommun koncernen	Kommun koncernen
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Inkomst-utjämningsbidrag	99,8	156,2	99,8	156,2
Regleringsbidrag	7,7	0,0	7,7	0,0
Införandebidrag	0,0	0,0	0,0	0,0
Kommunal fastighetsavgift	51,8	52,1	51,8	52,1
Generella bidrag från staten	35,2	48,0	35,2	48,0
Regleringsavgift	0,0	-0,5	0,0	-0,5
Kostnads-utjämningsavgift	-122,0	-92,3	-122,0	-92,3
Avgift till LSS utjämningen	-107,7	-96,8	-107,7	-96,8
Summa	-35,2	66,8	-35,2	66,8

Not 9				
-------	--	--	--	--

Not 9				
Finansiella intäkter	Staden	Staden	Kommun koncernen	Kommun koncernen
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Ränteintäkter diverse	0,2	0,1	1,9	0,8
Utdelning	93,4	102,5	8,4	2,5
Avkastning extern kapitalförvaltning	1,8	1,1	1,8	1,1
Reavinst kapitalförvaltning	1,5	1,7	1,5	1,7
Borgensavgifter	10,2	4,1	0,0	0,0
Övrigt	0,0	0,2	0,0	0,2
Summa	107,1	109,6	13,7	6,1

Not 10				
Finansiella kostnader	Staden	Staden	Kommun koncernen	Kommun koncernen
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Räntekostnader; lån och checkkredit	-0,6	-0,7	-83,8	-69,9
Ränta/uppräknings pensions-avsättningar	-5,2	-4,0	-5,2	-4,0
Reaförluster kapitalförvaltning	-0,1	0,0	-0,1	0,0
Nedskrivning kapitalförvaltning	-2,4	0,0	-2,4	0,0
Övrigt	-18,9	-42,6	-16,8	-42,6
Summa	-27,3	-47,3	-108,4	-116,6

Noter till Balansräkningen och Kassaflödesanalysen -(not 11-27) (mnkr)

Not 11				
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	Staden	Staden	Kommun koncernen	Kommun koncernen
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Bokfört värde 1 jan	2 715,3	2 658,1	7 877,0	7 719,5
Årets investeringar	239,8	332,5	432,4	713,8
Övertagande	0,0	0,0	99,4	0,0
Avskrivningar	-116,7	-109,7	-296,5	-316,8
Utrangeringar	-6,8	3,7	-6,8	3,7
Omflyttning till exploaterings-tillgångar	0,0	0,0	0,0	0,0
Försäljning	-51,7	-163,0	-636,2	-343,0
Korrigeringar/ Flyttningar	-1,7	-6,3	12,9	99,9
Bokfört värde	2 778,4	2 715,3	7 482,3	7 877,0
<i>Avskrivningstider 5-100 år</i>				

Not 12				
Spec. mark, byggnader och tekniska anläggningar	Staden	Staden	Kommun koncernen	Kommun koncernen
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Markreserv samt markvärde	158,2	134,4	1 207,8	1 122,4
Verksamhetsfastigheter och pågående projekt	2 086,3	2 086,5	5 512,4	2 739,5
Fastigheter för affärsverksamhet (VA Avfall Sopsug)	0,0	0,0	228,0	221,9
Publika fastigheter	484,5	453,1	484,5	3 693,8
Fastigheter för annan verksamhet	49,5	41,3	49,5	99,4
Bokfört värde	2 778,4	2 715,3	7 482,3	7 877,0

Not 13				
Maskiner och inventarier	Staden	Staden	Kommun koncernen	Kommun koncernen
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Bokfört värde 1 jan	90,4	79,8	505,7	470,3
Årets investeringar	26,4	26,9	61,1	51,9
Avskrivningar	-23,1	-22,1	-60,9	-53,7
Utrangeringar	-0,2	-0,3	-0,2	-0,3
Försäljning	0,0	-0,5	0,0	-0,5
Korrigeringar/ Flyttningar	1,7	6,6	1,7	38,0
Bokfört värde	95,1	90,4	507,4	505,7
<i>Avskrivningstider 3-10 år</i>				

Not 14				
Akkumulerad avskrivning	Staden	Staden	Kommun koncernen	Kommun koncernen
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Maskiner och inventarier				
Ack. anskaffningsvärde	328,9	301,4	1 394,0	1 334,7
Ack. avskrivningar enligt plan	-233,8	-211,0	-886,6	-828,8
Bokfört värde	95,1	90,4	507,4	505,7
Byggnader				
Ack. anskaffningsvärde	3 604,7	3 527,6	9 211,0	10 021,4
Ack. avskrivningar enligt plan	-984,5	-946,8	-2 903,5	-3 118,9
Bokfört värde	2 620,2	2 580,8	6 307,5	6 902,5
Mark / Markanläggning				
Ack. anskaffningsvärde	188,8	162,4	1 260,4	1 035,4
Ack. avskrivningar enligt plan	-30,6	-27,9	-85,6	-60,9
Bokfört värde	158,2	134,5	1 174,8	974,5

Not 15				
Aktier och andelar	Staden	Staden	Kommun koncernen	Kommun koncernen
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Aktier				
Sundbybergs stadshus AB	253,1	253,1	0,0	0,0
Norrenergi AB	372,3	183,3	0,0	0,0
Norrenergi & Miljö AB*	0,0	19,0	0,0	0,0
Övriga aktier och andelar	3,5	3,5	3,5	3,5
Andelar bostadsrättsföreningar	58,5	54,1	58,5	54,1
Summa	687,5	513,1	62,1	57,7

*Fusionerat med Norrenergi AB under 2018

Not 16				
Kapitalförvaltning	Staden	Staden	Kommun koncernen	Kommun koncernen
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Bankmedel	0,0	0,0	0,0	0,0
Räntebärande värdepapper	148,3	142,8	148,3	142,8
Aktiefonder	61,9	64,1	61,9	64,1
Summa	210,2	206,9	210,2	206,9
Nedskrivning	-2,4	0,0	-2,4	0,0
Kapitalförvaltning totalt	207,8	206,9	207,8	206,9

Not 17				
Långfristiga fordringar	Staden	Staden	Kommun koncernen	Kommun koncernen
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Kommuninvest	41,5	41,5	41,5	41,5
Norrenergi AB	0,0	0,0	0,0	0,0
Sopsug	41,9	41,9	0,0	0,0
Ursviks utjämningsfond	29,2	19,3	29,2	19,3
Övrigt	0,0	0,0	5,0	5,5
Summa	112,6	102,7	75,7	66,3

Not 18				
Exploaterings-tillgångar	Staden	Staden	Kommun koncernen	Kommun koncernen
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Exploateringsfastigheter	81,2	91,1	53,2	63,1
Avvecklingsutgifter exploatering*	12,9	12,9	12,9	12,9
Summa	94,1	104,0	66,1	76,0

*Avser Kabeln

Not 19				
Kortfristiga fordringar	Staden	Staden	Kommun koncernen	Kommun koncernen
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Kundfordringar	46,8	52,6	81,9	71,5
Förutbetalda kostn/upplupna intäkter	28,5	69,0	120,9	116,9*
Fordringar mot Migrationsverket	0,0	0,0	0,0	0,0
Moms, affärsmässig	3,2	3,4	22,2	16,4
Moms, Ludvika	27,5	28,1	27,5	28,1
Fordringar mot staten	0,9	0,1	0,9	0,1
Övriga fordringar	0,1	0,1	39,5	60,4
Summa	107,0	153,1	292,9	293,3*

*Korrigerig har skett i jämförelse med årsredovisning 2017

Not 20				
Kortfristiga placeringar	Staden	Staden	Kommun koncernen	Kommun koncernen
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Kortfristiga placeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa	0,0	0,0	0,0	0,0

Not 21				
Eget kapital	Staden	Staden	Kommun koncernen	Kommun koncernen
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Ingående eget kapital	2 722,9	2 495,3	5 172,8	4 032,9**
Årets resultat	127,4	236,2	587,7	1 144,3
Direktbokning mot eget kapital	0,0	-8,7*	7,8	-4,5**
Därav:				
-VA	0,0	-0,8	0,0	-0,8
-Renhållning/Avfall	0,0	-0,6	0,0	-0,6
Summa	2 850,3	2 722,9	5 768,1	5 172,8**

* Överföring till Sundbyberg Avfall och Vatten AB 2017: -8,7

** Korrigerig har skett i jämförelse med årsredovisning 2017

Not 22		
Avsättning för pensioner	Staden	Staden
	2018-12-31	2017-12-31
Ingående avsättning till pensioner exkl.ÖK-SAP	203,7	187,6
Nya utbetalningar o övrigt	-5,1	-5,4
Intjänad förmånsbestämd ålderspension	21,0	14,4
Löneskatt	5,1	3,2
Ränta/uppräknig	5,2	4,0
Summa avsättning till pensioner exkl.ÖK-SAP	229,9	203,7
Ingående avsättning till pensioner ÖK-SAP	0,0	0,2
Skuldförändring	0,0	-0,2
Löneskatt	0,0	0,0
Ränta/uppräknig	0,0	0,0
Summa avsättning till pensioner ÖK-SAP	0,0	0,0
Summa	229,9	203,8
Ingående avsättning förtroendevalda	10,9	8,3
Skuldförändring	8,3	2,1
Löneskatt	2,0	0,5
Summa avsättningar förtroendevalda	21,2	10,9
Löneskatt lönevaxling	0,9	0,8
Totala avsättningar pensioner	251,9	215,4

Aktualiseringsgrad: 96,0%

Överskottsfondens värde per 2018-12-31: 445 689 kr

Antal visstidsförordnanden: 0

Beräkningsgrund för pensioner framgår av avsnittet Redovisningsprinciper och upplysningar.

Not 23				
Andra avsättningar	Staden	Staden	Kommun koncernen	Kommun koncernen
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Ingående balans övrig avsättning	6,5	7,0	6,5	7,0
Skuldförändring enl KPA	-0,3	-0,5	-0,3	-0,5
Uppskjutet skatteskuld	0,0	0,0	225,9	221,2
Övrigt	0,0	0,0	20,9	5,1
Totala avsättningar	6,2	6,5	253,0	232,7

Not 24				
Långfristiga skulder	Staden	Staden	Kommun koncernen	Kommun koncernen
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Skulder till kreditinstitut	0,0	0,0	2 340,3	3 324,3
Anläggningsavgifter	0,0	0,0	0,0	0,0
Exploateringsersättning	78,7	73,1	78,7	73,1
VA anslutningar; Stora Ursvik	0,0	0,0	0,0	0,0
VA Ursvik	0,0	0,0	0,0	0,0
Gata/Väg Ursvik	66,5	68,7	66,5	68,7
Ursviks utjämningsfond	58,1	58,1	58,1	58,1
Övriga långfristiga skulder	0,0	0,0	149,5	141,2
Summa	203,3	199,8	2 693,1	3 665,3

Not 25				
Kortfristiga skulder	Staden	Staden	Kommun koncernen	Kommun koncernen
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Leverantörs-skulder	97,5	149,0	191,1	204,1
Checkkredit	188,9	207,8	0,0	5,0
Semesterlöne-skuld	69,3	64,2	76,8	75,1
Individuell del av årets pensioner	43,9	41,0	43,9	41,0
Upplupna kostnader förutbet intäkter	295,7	221,2	497,6	371,9
Diverse skulder, förvaltningar	12,4	14,2	12,4	14,2
Moms, affärsmässig	6,9	2,2	6,9	2,2
Personalens avdragna skatt	19,2	18,1	19,2	18,1
Arbetsgivar-avgifter	24,0	22,7	24,0	22,7
Upplupna avvecklings-kostnader personal	13,5	0,8	13,5	0,8
Skatteskuld	0,0	0,0	5,8	1,7
Övrigt	0,0	0,0	22,3	24,1
Utgående skuld	771,1	741,2	913,4	780,9

Beviljad checkkredit är 700 mnkr

Genomsnittlig upplåningsränta 2018-12-31 avseende centralkonto på HB: 0,19%

Not 26				
Borgens-förbindelser	Staden	Staden	Kommun koncernen	Kommun koncernen
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Fastighets AB Förvaltaren	1 129,4	1 129,4	0,0	0,0
Norrenergi AB*	133,3	23,3	0,0	0,0
Norrenergi & Miljö AB**	0,0	300,0	0,0	0,0
Stiftelsen Parken	63,0	64,0	63,0	64,0
Sundbybergs bangolf	1,5	1,8	1,5	1,8
Sundbybergs stadshus AB	1 200,0	1 200,0	0,0	0,0
Summa	2 527,2	2 718,5	64,5	65,8
* Sundbyberg stads ägarandel i Norrenergi AB är 33,3% (Solna stad 66,7%)				
**Fusionerat med Norrenergi AB under 2018				

Not 27				
Ansvarsförbindelser pensioner	Staden	Staden	Kommun koncernen	Kommun koncernen
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Ingående ansvarsförbindelser pensioner	641,7	653,6	641,7	653,6
Utbetalningar o övrigt	-27,0	-24,4	-27,0	-24,4
Löneskatt	-3,1	-2,3	-3,1	-2,3
Ränta/uppräknig	14,4	14,9	14,4	14,9
Summa	626,0	641,7	626,0	641,7

Ansvarsförbindelser pensioner för förtroendevalda	Staden	Staden	Kommun koncernen	Kommun koncernen
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Ingående ansvarsförbindelser pensioner	3,7	3,0	3,7	3,0
Skuldförändring	-0,3	0,6	-0,3	0,6
Löneskatt	0,0	0,1	0,0	0,1
Summa	3,4	3,7	3,4	3,7

Ansvarsförbindelse Kommuninvest

Sundbybergs stad har i november 2012 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga kommuner som per 2018-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Sundbybergs stads ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2018-12-31 uppgick

Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 404 804 079 439 kronor och totala tillgångar till 406 323 006 299 kr.

Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 1 249 146 520 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 1 237 287 586 kronor.

Framtida hyresavgifter (avtalstid längre än 3 år)				
	Staden	Staden	Kommun koncernen	Kommun koncernen
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Hyreskostnad förfaller inom 1 år	0,0	0,0	129,8	85,7
Hyreskostnad förfaller inom 2-5 år	0,0	0,0	406,7	410,9
Hyreskostnad förfaller senare än 5 år	0,0	0,0	594,9	585,0
Summa hyreskostnad	0,0	0,0	1 131,4	1 081,6

5.5 Fem år i sammandrag

	2018	2017	2016	2015	2014
Befolkning, per 31 dec	50 564	49 424	47 750	46 110	44 090
Antal tillsvidareanställda	2 125	2 065	2 032	1 846	1 724
Primär kommunalskattesats	18:90	18:90	18:90	18:88	18:88
Total kommunalskattesats (exkl. kyrkoavgift)	30:98	30:98	30:98	30:98	30:98
Kommunens skattekraft i andel av rikets medelskattekraft (%)	112	109	109	108	110
Skatteintäkter (mnkr)	2 280	2 112	1 946	1 790	1 671
Generella statsbidrag och utjämning (mnkr)	-35	67	144	104	131
Skatteintäkter, inkl. utjämning (mnkr)	2 245	2 178	2 089	1 894	1 802
Verksamhetens intäkter (mnkr)	738	728	651	689	424
Verksamhetens kostnader, inkl. avskrivningar (mnkr)	-2 935	-2 733	-2 694	-2 467	-2 276
Verksamhetens nettokostnader (mnkr)	-2 197	-2 004	-2 043	-1 778	-1 852
Årets resultat; före extraordinära poster (mnkr)	127	236	64	135	2
Årets resultat; exkl. jämförelsestörande poster (mnkr)	-79	44	-6	-61	-34
Investeringsvolym; nettoutgifter (mnkr)	266	359	272	384	484
Skuldsättningsgrad (%)	24	24	30	32	27
Rörelsekapital (mnkr)	-570	-484	-574	-493	-402
Soliditet I (%) (eget kapital / tillgångar)	70	70	64	63	64
Soliditet II (%) (eget kapital - ansvarsförbindelse pensioner / tillgångar)	54	53	47	46	45
Nettokostnadsandel I (%) (verksamhetens nettokostnader / skatteintäkter och utjämning)	98	92	98	94	103
Nettokostnadsandel II (%) (som ovan: exkl. jämförelsestörande poster)	107	101	101	104	105

6 Redovisningsprinciper och upplysningar

God redovisningssed och rättvisande bild

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR).

- Intäkter redovisas när de är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras kommunen och att intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Intäktsredovisningen följer RKR 18.1, vilket innebär att bidrag redovisas i takt med att villkoren bedöms vara uppfyllda och bidraget bedöms som säkert.
- Fordringar har tagits upp till de belopp varmed de beräknas inflyta.
- Tillgångar och skulder har tagits upp till anskaffningsvärde.
- Periodiseringar av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed.
- Värdering av kortfristiga placeringar har gjorts till det lägsta av verkligt värde och anskaffningsvärde.

Avsättningar redovisas i balansräkningen när det finns en befintlig förpliktelse. De största posterna utgörs av pensionsavsättningar.

Kommunalskatt och utjämningsystem

Skatteintäkterna har periodiserats enligt rekommendation nr 4.2 från Rådet för kommunal redovisning. Rådet är normgivande organ för det kommunala redovisningsområdet. Inkomstarets redovisade skatteintäkter består av tre olika delar vilka specificeras i särskild not.

Den första delen består av de preliminära månatliga skattebetalningar som löpande kommer kommunen tillgodo under inkomståret.

Den andra delen är en prognos för avräkningslikviden. Prognosen av den slutgiltiga skatten som ligger till grund för avräkningslikvidens storlek baseras på det slutliga taxeringsutfallet för föregående år multiplicerat med Sveriges kommuner och landstings prognos av uppräkningsfaktorn för innevarande år.

Den tredje delen (som fastställs i december månad) avser differensen mellan den slutliga taxeringen och redovisade skatteintäkten för

föregående inkomstår, vilket innebär att justering görs i redovisningen året efter inkomståret. För varje inkomstår redovisas således en justeringspost i anslutning till skatteintäkterna som är hänförlig till föregående inkomstår.

Årets resultat har påverkats av en negativ slutavräkning avseende 2017 på 7,0 mnkr samt en negativ prognos för slutavräkning 2018 på 3,0 mnkr (enligt prognos i december från SKL, cirkulär 18:64).

Redovisning av förutbetalda intäkter

Investeringsbidrag och gatukostnadsersättningar redovisas som en förutbetalad intäkt bland de långfristiga skulderna och periodiseras ut i resultaträkningen utifrån anläggningarnas respektive nyttjandeperiod.

Exploatering, avsättningar, investeringsbidrag mm

Enligt gällande redovisningsregler ska fastighet/mark som är föremål för exploatering klassificeras om från anläggningstillgång till omsättningstillgång i de fall försäljning kommer att ske inom en två års period. När omklassificering sker till omsättningstillgång/exploateringstillgång lyfts de ut ur anläggningsregistret. Tillgången genererar då inte heller några avskrivningar.

Ett tillgångskonto omfattar exploateringstillgångar som ännu inte är slutreglerade.

Exploateringsavtalen innehåller ofta ett förskott som entreprenören inbetalar till staden. Dessa förskott återfinns i balansräkningen på skuldsidan som förutbetalda intäkter. Det är först när avtalet vunnit laga kraft, tillträde till fastigheten sker och slutlikvid erhålls från köparen som affären redovisas i resultaträkningen. Resultatet bokförs brutto med åtskillnad av försäljningspris, bokfört värde, avvecklingskostnader samt eventuella kvarstående åtaganden. Nettot av dessa fyra konton ger realisationsvinsten.

Avsättning för kvarstående/framtida exploateringsåtagande görs efter principen att åtaganden ska vara känt till sin omfattning och även vara reglerat i avtal med extern part.

Investeringsbidrag och gatukostnadsersättningar tas fr.o.m. 2013 upp som en förutbetalad intäkt och redovisas bland långfristiga skulder och periodiseras över anläggningens nyttjandeperiod.

Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster särredovisas när dessa förekommer i not till respektive post i resultaträkningen. Som jämförelsestörande betraktas poster som är sällan förekommande och dessutom redovisas alltid kommunens realisationsvinster vid försäljning av anläggningstillgångar, aktier och andelar, fastighetsförsäljningar samt kostnader och intäkter för tomtförsäljning i samband med markexploatering som jämförelsestörande.

Pensioner, avsättningar och avvecklingskostnader

Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda i kommunen är beräknade enligt RIPS17. Pensioner intjänade från och med 1998 redovisas som en avsättning i balansräkningen i enlighet med kommunalt redovisningsråd. De pensioner som intjänats före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse. Årets avsättning och särskild löneskatt har kostnadsbokförts.

Under 2014 har ett nytt pensionsreglemente, OPF-KL, antagits av kommunfullmäktige. De nya bestämmelserna gäller för förtroendevalda som tillträder ett uppdrag under den nya mandatperioden efter valet 2014 och vars uppdrag uppgår till minst 40 procent av heltid. Det innebär således att förtroendevalda som omfattas av tidigare bestämmelser även i fortsättningen kommer att omfattas av dessa.

Avsättningar redovisas i balansräkningen när det finns en befintlig förpliktelse men där belopp eller tidpunkt för betalning är osäker. Den största posten utgörs av pensionsavsättningar.

Under 2016 ändrade staden bokföringen i balansräkningen avseende övertagande av anläggningstillgångar från avsättning till långfristig skuld.

I bokslutet 2005 avsattes 12,4 mnkr för förmodad pensionsutbetalning till f.d. oppositionsråd som avslutat sitt uppdrag i Sundbybergs stad. Avsättningen är gjord utifrån försiktighetsprincip, dvs. den motsvarar högsta möjliga pensionskostnad enligt gällande avtal. Enligt avtal har personen rätt till pension under 25 års tid (fram till 65 års ålder), såvida inte personen får annat arbete. Vid annan anställning med lägre lön betalar staden ut mellanskillnaden. Pensionskostnaden har betraktats som riskkostnad och avsatts vid det tillfälle då risken kommit till stadens kännedom.

Periodiseringar; generellt

Leverantörsfakturer som kommer in efter årsskiftet, men som är hänförliga till redovisningsåret, har bokförts och belastat årets redovisning. Likaså har utställda fakturer efter årsskiftet som tillhör redovisningsåret fordringsbokförts och tillgodogjorts årets redovisning. Leverantörsfakturasystemet med inskannade fakturer innebär att kvaliteten har höjts i periodiseringsarbetet.

Materiella anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar har i balansräkningen tagits upp till anskaffningsvärdet med avdrag för planerliga avskrivningar. Avskrivningar av anläggningstillgångar görs efter en egen bedömning av tillgångens nyttjande period. Viss vägledning finns i RKR:s skrift om avskrivningar. Under 2014 har staden infört komponentavskrivningar för fastigheter, gator och parker. Anläggningarna är fördelade på ett antal olika komponenter som skrivs av med olika avskrivningstider. Anläggningarna har mellan 2 och 12 komponenter och avskrivningstiden på dessa varierar mellan 5 och 100 år. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs emellertid inga avskrivningar. Anläggningstillgångarna har skrivits av varje månad. Nya investeringar börjar skrivas av månaden efter anskaffning. Internränta beräknas på bokfört värde och har under 2018 uppgått till 1,75 procent. När verksamhet läggs ner utranteras/nedskrivs de inventarier som genererar avskrivningar såvida inte inventarierna flyttats till annan verksamhet.

Tillgångsslag	Avskrivningstid (år)
Markreserv samt markvärde	10,20,25,33, ingen
Verksamhetsfastigheter och pågående projekt	5,10,14,15,20,30,33,40,50,60, ingen
Publika fastigheter	7,10,15,20,30,33,50,70,100
Fastigheter för annan verksamhet	5,10,14,20,25,33,50, ingen
Inventarier	3,4,5,6,7,10

Komponenterna är framtagna utifrån erfarenhetsmässiga bedömningar och diskussioner från en grupp bestående av chefer från driftorganisationen, ekonomer och representanter från stadsledningskontoret.

Den projektspecifika komponentuppdelningen är gjort utifrån respektive projektets komplexitet.

De mest komplexa projekten komponent uppdelas utifrån mängdförteckningen för projektet tillsammans med erfarenhetsmässiga bedömningar och schabloner.

Komponent	Avskrivningstid (år)
Fastigheter	
Platta-Stomme	60
Fasad, Yttertak, Ledningsnät, VS, Vent	40
Fönster, Papptak, Ledning, El. Porslin	30
Entrépartier, Vent aggregat, Storkök, Asfaltytor	20
Styr- och regler, Belysning, Inbrottslarm	15
Passagekontrollsystem	10
Gatemark	
Slitlager-Huvudgata	7
Slitlager – Övriga	20
Bärlager/bitum bundet	30
Först.lag, undr först.lag	70
Grundlager	100
Trappor	25
Bro	25
Konstnärlig utsmyckning	20
Belysning, stolpe och kabl	20
Belysning, armatur	10
Övrig gatemark	15
Gatuträd	30
Trafikutrustning	15
Parkmark	
Park-, lek- och gymtrrustning	10
Slitlager o bärlager, hård	25
Veg. yta/gräs o träd	30
Växtbädd, planteringar	15
Toaletter	20
Ramp/Bro/Trappor	25
Övrigt t ex konstbevattning, staket	20
Belysning, stolpe och kabl	20
Belysning, armatur	10

Gränsdragning mellan kostnad och investering

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjande period om minst 3 år klassificeras som anläggningstillgång om beloppet överstiger gränsen för mindre värde. Gränsen för mindre värde har satts till 1 prisbasbelopp.

Finansiella tillgångar

Kommunens pensionsmedelsportfölj är klassificerad som omsättningstillgång och värderad till det lägsta av anskaffningsvärdet och försäljningsvärdet.

Aktieutdelning

Aktieutdelning från stadens bolag har tidigare redovisats utifrån förväntat belopp. Från och med 2008 redovisas utdelningen enligt kontantprincipen, dvs. när utdelningen inflyter till staden. Anledningen till ändrad princip är att undvika avvikelser mellan stadens och bolagens redovisning som uppstår när utdelningen inte motsvarar det belopp som förväntats. 2018 fick staden en utdelning på 103 mnkr från Sundbybergs stadshus AB, varav 18 mnkr extrautdelning avseende 2017, samt 2,5 mnkr från AB Fortum.

Sammanställd redovisning

I den kommunala koncernen ingår samtliga bolag och kommunalförbund där kommunen har minst 20 % inflytande i. Inga förändringar har skett under året i kommunkoncernens sammansättning. I kommunkoncernen ingår Sundbybergs stadshus AB (100%) samt Norrenergi AB (33,3%).

Övertagande av tillgångar

När Sundbybergs stad övertar tillgångar redovisas detta som en tillgång respektive en långfristig förutbetalad intäkt. Den långfristiga förutbetalda intäkten minskar i samma takt som tillgången minskar.

Redovisning av lånekostnader

I Stadshuskoncernen har lånekostnader på projekt som överstiger 10 mnkr aktiverats.

Förändrad redovisningsprincip

I samband med att VA- och avfallsverksamheten övergick till bolag, Sundbyberg Avfall och Vatten AB, ändrades redovisning av periodens/årets resultat från att redovisas som eget kapital till att redovisas som långfristig skuld.

Lag om kommunal bokföring och redovisning

Riksdagen beslutade den 16 maj 2018 om en ny kommunal bokförings- och redovisningslag. Lagen träder i kraft 1 januari 2019 och gäller från räkenskapsår 2019.

- From 2019 kommer värdepapper att redovisas utifrån verkligt värde och inte som tidigare det lägsta utav verkligt värdet eller bokförda värdet. Orealiserade vinster och förluster ska ej medräknas i balanskravsresultatet.

Vid en övergång till värdering enligt verkligt värde kommer skillnaden mellan bokfört värde och verkligt värde att hanteras som byte av redovisningsprincip vilket innebär att förändringen redovisas direkt mot eget kapital.

- From 2019 ska inkomst som inte utgör ett offentligt bidrag hänförlig till en investering, intäktsredovisas utifrån de principer som gäller för intäktsredovisning.

7 Förklaringar av begrepp

Aktualiseringsgrad

Den andel av personakterna för anställd personal som är uppdaterad med avseende på tidigare pensionsgrundande anställningar.

Anläggningstillgångar

Materiella - Fasta och lösa tillgångar för stadigvarande bruk som fastigheter, anläggningar, inventarier m.m.

Immateriella - Tillgång utan fysisk form.

Finansiella – Tillgång i form av aktier och andelar samt långfristiga fordringar som är avsedda för stadigvarande bruk.

Avskrivningar

Planmässig värdeminskning av anläggningstillgångar på grund av ålder och utnyttjande. Avskrivningstiden är mellan 3 år för inventarier till 100 år för fastigheter. Avskrivningstiden ska återspegla tillgångens nyttjande period.

Balanskrav

Det statliga krav på kommuner som innebär att kommunen ska ha sin ekonomi i balans. Detta innebär att budget ska upprättas där intäkterna överstiger kostnaderna. Vid händelse av underskott ska detta regleras/återställas med motsvarande överskott inom en treårsperiod.

Balansräkning

Visar kommunens totala tillgångar, skulder, avsättningar och eget kapital på bokslutsdagen och hur det har förändrats under året.

Borgensförbindelser

Kommunen går i borgen för delar av sina dotterbolags lån. Det innebär att om dotterbolagen inte kan betala räntor och amorteringar, så kan kommunen komma att krävas på detta istället.

Eget kapital

Det egna kapitalet är totala tillgångar minus avsättningar och skulder (nettoförmögenhet).

Exploateringstillgångar

Tillgång av fastighet eller mark som beräknas avyttras/exploateras inom en tvåårsperiod. Köparen är en extern exploatör som t ex planerar bygga bostäder på denna mark.

Extraordinära poster

Extraordinära poster är intäkter eller kostnader som inte ingår i stadens normala verksamhet. Posterna ska vara omfattande och påverka årets resultat i betydande utsträckning.

Finansförvaltning

Under finansförvaltningen redovisas stadens samlade kostnader för pensioner, arbetsgivaravgifter, skatteintäkter, intäkter för fastighetsavgifter med mera. Här upprättas även stadens finansiella resultat. Stadens intäkter såsom skattemedel fördelas internt till nämnderna genom kommunbidrag. Även likviditetsplanering, extern upplåning och kapitalförvaltning åligger finansförvaltningen. Finansförvaltningen administreras av stadsledningskontoret och lyder således under kommunstyrelsen.

Finansiella intäkter och kostnader

Poster som inte är direkt hänförliga till verksamheten, t.ex. räntor, aktieutdelning, realisationsvinster/förluster, förvaltningsarvode m.m.

Finansnetto

Skillnaden mellan finansiella intäkter och kostnader.

Internränta

Kalkylmässig kostnad för det kapital som utnyttjas inom verksamheterna och som nämnderna betalar till stadens finansförvaltning. Varje investering genererar internränta som betalas av nämnden under investeringens avskrivningstid. Internränta kan jämföras mot låneränta. Internräntan uppgick 2018 till 1,75 procent, vilket ska svara mot kostnaden för kommunens långfristiga upplåning.

Justerat resultat

I Sundbybergs stad används begreppet justerat resultat. Det är det resultat staden har om man bortser för såväl extraordinära poster som övriga jämförelsestörande poster (däribland exploatering). Det är ett resultatmått där intäkter och kostnader av tydlig engångskaraktär exkluderats.

Jämförelsestörande poster

Är kostnader och intäkter som inte tillhör den ordinarie verksamheten och som är viktiga att uppmärksamma vid jämförelser med andra perioder. Exempel är markförsäljningar, exploateringsverksamhet och större oförutsedda händelser.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen visar i vilken utsträckning löpande verksamhet, investeringsverksamhet respektive finansieringsverksamhet har genererat eller förbrukat medel under året. Summeringen av de olika verksamheterna ger årets förändring av likvida medel, d v s årets kassaflöde.

Kapitalförvaltning

Kapitalförvaltning är kommunens portfölj av aktier och räntebärande fonder, med främsta syfte att bidra till finansieringen av framtida pensionskostnader.

Kapitalkostnader

Benämning för internränta och avskrivningar.

Kassaflödesanalys

Beskriver betalningsflödet uppdelat på löpande verksamhet, investeringsverksamhet och finansieringsverksamhet och mynnar ut i förändring av likvida medel (årets kassaflöde).

Kommunbidrag

Den ersättning nämnden får för att kunna finansiera löpande verksamhet (driften). Kommunbidraget tillsammans med externa intäkter är de intäkter som ska finansiera nämndens totala driftskostnader.

Kortfristiga fordringar och skulder

Fordringar och skulder som förfaller inom ett år.

Likviditet

Betalningsberedskap på kort sikt.

Långfristiga fordringar och skulder

Fordringar och skulder som har en förfallotid på mer än ett år.

Nettokostnader

Nettokostnader är intäkter minus bruttokostnader. Ett mått är att relatera nettokostnaderna mot skatter och bidrag (s.k. nettokostnadsandel). Om detta mått överstiger 100 procent innebär det att kommunens skatter och bidrag inte räcker för att täcka kommunens nettokostnader.

Omsättningstillgångar

Tillgångar som snabbt kan omsättas till likvida medel, exempelvis bank, kortfristiga placeringar och kortfristiga fordringar. Fordringar som förfaller till betalning inom ett år klassificeras som omsättningstillgångar.

Periodisering

Fördelning av kostnader och intäkter på den redovisningsperiod till vilken de hör för att ge ett rättvisande resultat för den aktuella perioden.

Personalomkostnadspålägg (PO-pålägg)

Det interna pålägget (arbetsgivaravgifter) som nämnderna betalar till stadens finansförvaltning.

Personalomkostnadspålägget har beräknats med 38,33 procent för anställda samt med 31,42 procent till förtroendevalda.

Resultaträkning

Visar kommunens intäkter och kostnader samt resultat och därmed hur årets förändring av det egna kapitalet uppkommit. Förändringen av eget kapital är förbindelsen mellan resultat- och balansräkning.

Rörelsekapital

Omsättningstillgångar minus kortfristiga skulder.

Självfinansieringsgrad

Årets resultat plus avskrivningar i förhållande till årets investeringar.

Skattekraft

Den kommunal beskattningsbara inkomsten per invånare.

Skatteunderlag

Den totala beskattningsbara inkomsten i kommunen.

Skuldsättningsgrad

Skulder i förhållande till totala tillgångar. Anges både inklusive och exklusive avsättningar.

Soliditet

Andelen eget kapital av de totala tillgångarna, d.v.s. graden av eget finansierade tillgångar. Då kommunen har stora ansvarsförbindelser för pensioner förekommer även soliditetsmått där det egna kapitalet minus ansvarsförbindelse för pensioner sätts i relation till de totala tillgångarna.

Swappar

Swappar är finansiella instrument som innebär ett byte av kassaflöden mellan två parter på ett underliggande nominellt belopp.